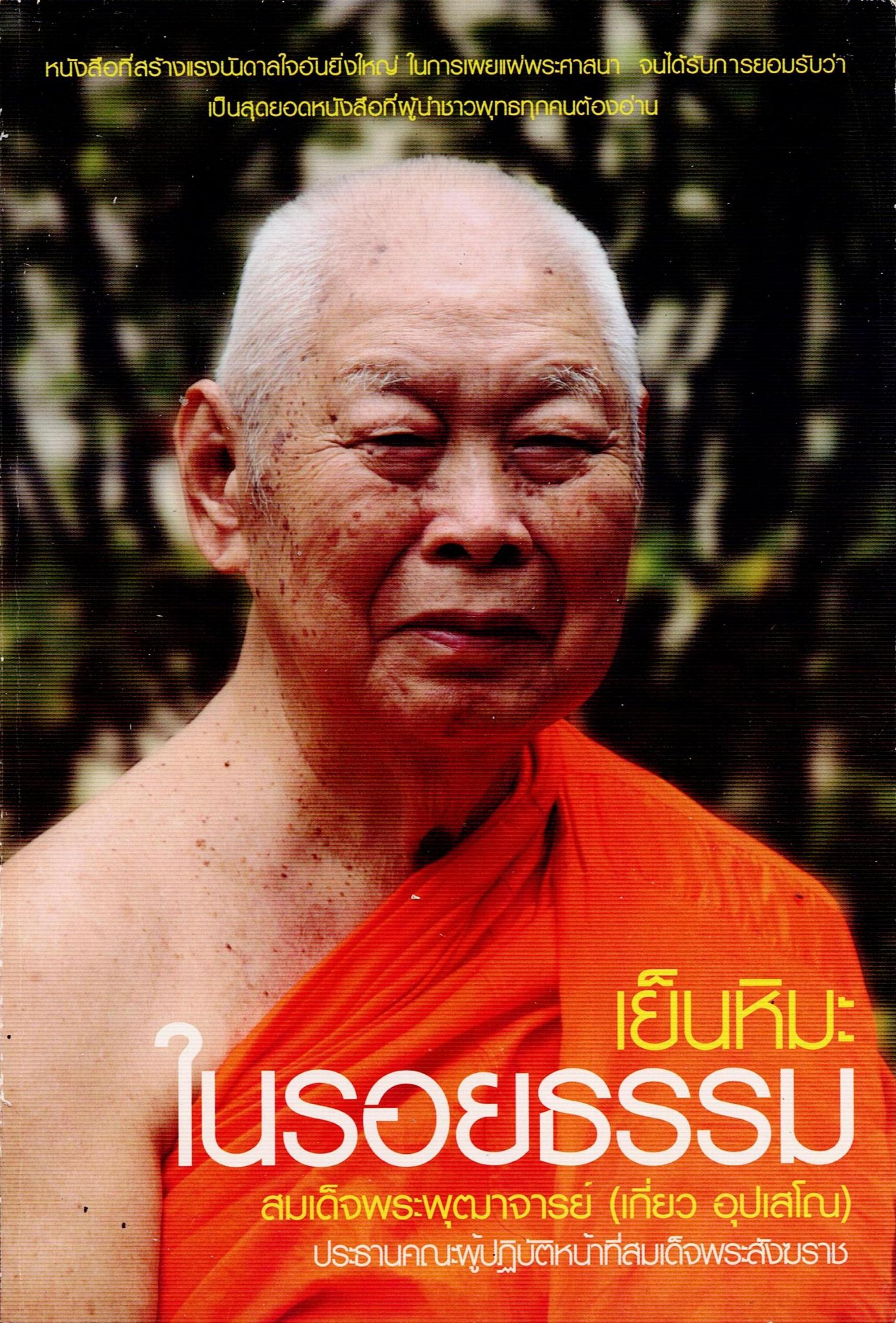
หนังสือที่สร้างแรงบันดาลใจอันยิ่งใหญ่ ในการเผยแผ่พระศาสนา จนได้รับการยอมรับว่า
เป็นสุดยอดหนังสือที่ผู้นำชาวพุทธทุกคนต้องอ่าน

เย็นหิมะ ในรอยธรรม

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

เย็นหิมะในรอยธรรม สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

เย็นหิมะ
ในรอยธรรม

ผลงานนิพนธ์ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)
อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช
อดีตเจ้าอาวาสวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
และวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร
จัดพิมพ์ถวายมุทิตาสักการะ แด่
พระเถรานุเถระผู้มีอุปการคุณ ผู้บริหารระดับสูง คณาจารย์
พระเจ้าหน้าที่ และนิสิตปัจจุบัน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศิษย์สำนักวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร และพระธรรมทูตสายต่างประเทศ
ที่ได้รับพระราชทานตั้งและเลื่อนสมศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นต่าง ๆ
ในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

เย็นหิมะในรอยธรรม

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

จัดพิมพ์โดย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พิมพ์จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

คณะผู้จัดทำ

อำนวยการ	พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.	พระพรหมสิทธิ
	พระราชวรเมธี,ดร.	พระราชวรมุนี,ดร.
	พระราชอุปเสณาภรณ์	พระราชกิจจาภรณ์
	พระโสภณวชิราภรณ์	พระศรีคุณาภรณ์
	รศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม	รศ.ดร. ธีรยุทธ พึ่งเทียร
	ผศ.ดร. พรรษา พฤฒยางกูร	ผศ.ดร. อิทธิพล แก้วพิลา
บรรณาธิการ	พระเมธีธรรมาจารย์ (ประสาร)	
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	พระครูวินัยธรสุกรี สุจิตฺโต	พระครูปลัดวิเชียร ชวนปญฺโญ
	พระมหาบุญเกิด กตเวที,ดร.	พระปลัดปิยศักดิ์ ปิยธมฺโม,ดร.
	นายสุรเชษฐ์ ตอรัมย์	นายเกษม ประกอบดี
	นายสมหมาย สุภาษิต	นายวรพันธ์ แย้มหงษ์ปภา
	นายสุพันธ์ แสนสี	นายกรนัน ขันวัง
	นายกฤตภาส บุญพิโย	นายดอน สตาเจริญ
	นายณพนต์ ทองยวง	นางสาวมินตรา กาลนิล
	นางสาวลัฐิกา หวังสุขใจ	นายศราวุธ สิงห์เดช
	นายถนัด ไชยพันธ์	นายอภิลักษณ์ กาวินำ
	นายวิชัย แสงสว่าง	นางสาวดอกฝ้าย สุภาษิต
	นางสาวนภัสสร กัลปนาท	นางสาวพัชรวรรณ จันมะณีย์
	นางสาวสไบทอง หนองพล	นางสาวจันทร์ฉาย สีสมยา

พิมพ์ที่ **โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**
๑๑-๑๗ ถนนมหาราช ท่าพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐๒-๒๒๑-๘๘๙๒, ๐๒-๖๒๓-๕๖๒๔
โทรสาร ๐๒-๖๒๓-๕๖๒๓ E-mail:mcu_press@outlook.co.th

คำปรารภ

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ นี้ พระมหาเถรานุเถระผู้มีอุปการคุณต่อมหาวิทยาลัย ศิษย์เก่า และนิสิตปัจจุบัน ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศิษย์สำนักวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร และพระธรรมทูตในต่างประเทศ ซึ่งไปปฏิบัติศาสนกิจเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศต่าง ๆ ได้รับพระราชทานเลื่อนและตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นต่าง ๆ นำมาซึ่งความปลาบปลื้มยินดี ในพระมหากรุณาธิคุณ อันหาที่สุดมิได้

ในการนี้ สำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ ได้รวบรวมบทสัมโมทนียกถา, บทคติธรรม, โอวาท, บทความ, ข้อคิด และคำปรารภ ซึ่งเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อุปเสณมหาเถร) อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช, อดีตเจ้าอาวาสวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร และอดีตประธานสำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ ได้ประทานไว้ในโอกาสต่าง ๆ จัดพิมพ์เป็นหนังสือ

ขอตั้งจิตอธิษฐาน อัญเชิญอานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย จงอภิบาลคุ้มครองพระมหาเถรานุเถระที่ได้รับพระราชทานเลื่อนและตั้งเป็นพระราชาคณะทุกรูป จงปราศจากภัยพิบัติ อุปัทวันตรายนานาประการ สมบูรณ์ด้วยจตุรพิธพรชัย ถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ ในพระศาสนาแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดกาลนาน.

(พระพรหมสิทธิ)
กรรมการมหาเถรสมาคม
เจ้าอาวาสวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร
เจ้าคณะภาค ๑๐
ประธานสำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ
ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านกิจการต่างประเทศ
๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

มุทิตาปรารภ

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ นี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเลื่อนและตั้งสมณศักดิ์พระสงฆ์เป็นพระราชาคณะชั้นต่าง ๆ โดยมีพระมหาเถรานุเถระผู้มีอุปการคุณต่อมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับสูง คณาจารย์ พระเจ้าหน้าที่ ศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบันของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และศิษย์สำนักวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร ตลอดถึงพระธรรมทูตสายต่างประเทศ ได้รับพระราชทานเลื่อนและตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นต่าง ๆ ในครั้งนี้ด้วย

ในนามมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอถวายมุทิตาจิตแด่พระมหาเถรานุเถระผู้มีอุปการคุณต่อมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับสูง คณาจารย์ พระเจ้าหน้าที่ ศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบันของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศิษย์สำนักวัดสระเกศ

ราชวรมหาวิหาร และพระธรรมทูตสายต่างประเทศทุกรูป จงเจริญงอกงามไพบูลย์ในธรรมแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธรรมสารสมบัติ ธนสารสมบัติ จงทุกประการเทอญ

(พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร.)

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาส ราชวรมหาวิหาร

เจ้าคณะภาค ๒

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

อนุโมทนากถา

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ นี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเลื่อนและตั้งสมณศักดิ์พระสงฆ์เป็นพระราชาคณะชั้นต่าง ๆ

ในการนี้พระมหาเถรานุเถระผู้มีอุปการคุณต่อมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับสูง คณาจารย์ พระเจ้าหน้าที่ ศิษย์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศิษย์สำนักวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร และพระธรรมทูตสายต่างประเทศ ได้รับพระราชทานเลื่อนและตั้งสมศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นต่าง ๆ ในครั้งนี้ นำมาซึ่งความปลาบปลื้มยินดี ในพระมหากรุณาธิคุณ อันหาที่สุดมิได้

ในนามผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอถวายมุทิตาจิต และขอให้พระมหาเถรานุเถระผู้มีอุปการคุณต่อมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับสูง คณาจารย์ พระเจ้าหน้าที่

ศิษย์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศิษย์สำนักวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร และพระธรรมทูตสายต่างประเทศทุกรูป จงเจริญงอกงามไพบูลย์ในบวรพระพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน

(พระราชวรเมธี,ดร.)

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขานุการเจ้าคณะภาค ๒

๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

คำนำ

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ นี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเลื่อนและตั้งสมณศักดิ์พระสงฆ์เป็นพระราชาคณะชั้นต่าง ๆ โดยมีพระมหาเถรานุเถระผู้มีอุปการคุณต่อมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับสูง คณาจารย์ พระเจ้าหน้าที่ ศิษย์เก่านิสิตปัจจุบันของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศิษย์สำนักวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร และพระธรรมทูตสายต่างประเทศ ซึ่งได้รับพระราชทานเลื่อนและตั้งสมศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นต่าง ๆ ในครั้งนี้ด้วย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร จัดพิมพ์หนังสือ เรื่อง **"เย็นหิมะในรอยธรรม"** ซึ่งเป็นผลงานของ**เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร)** อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เพื่อถวายพระมหาเถรานุเถระที่ได้รับพระราชทานเลื่อนและตั้งเป็นพระราชาคณะ และเพื่อมอบเป็นบรรณาการแก่ผู้ที่มาร่วมแสดงมุทิตาสักการะในครั้งนี้

ในนามผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอถวายมุทิตาสักการะพระมหาเถรานุเถระ ผู้มีอุปการคุณต่อมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับสูง คณาจารย์ พระเจ้าหน้าที่ ศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบันของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศิษย์สำนักวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร และพระธรรมทูตสายต่างประเทศ จงเจริญงอกงามไพบูลย์ในบวรพระพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน

(พระเมธีธรรมาจารย์)

รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแผ่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

มุทิตากถา

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ นี้ มีพระมหาเถรานุเถระผู้มีอุปการคุณต่อมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับสูง คณาจารย์ พระเจ้าหน้าที่ ศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบันของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และศิษย์สำนักวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร ตลอดถึงพระธรรมทูตสายต่างประเทศ ที่ได้รับพระราชทานเลื่อนและตั้งสมศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นต่าง ๆ ดังนี้รายนามต่อไปนี้

๑. พระธรรมสุธี (พีร์ สุชาตมหาเถร) ป.ธ. ๕ อธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฏิ์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ที่ปรึกษาเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรองชั้นหิรัญบัฏ ในราชทินนามที่ **พระธรรมปัญญาบดี**

๒. พระธรรมมังคลาจารย์ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรองชั้นหิรัญบัฏ ในราชทินนามที่ **พระพรหมมงคล วิ.**

๓. พระเทพปริยัติมุนี เจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ในราชทินนามที่ **พระธรรมเจดีย์**

๔. พระเทพมุนี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดไตรมิตรวิทยาราม เขตสัมพันธ์วงศ์ กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ในราชทินนามที่ **พระธรรมคุณาภรณ์**

๕. พระเทพวิริยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดหัวลำโพง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ในราชทินนามที่ **พระธรรมสุธี**

๖. พระเทพสิทธิญาณรังสี เจ้าอาวาสวัดโสธรวราราม อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ในราชทินนามที่ **พระธรรมมังคลาจารย์ วิ.**

๗. พระเทพพุทธิมงคล เจ้าอาวาสวัดพุทธาราม ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ประธานคณะกรรมการบริหารสหภาพพระธรรมทูตไทยในทวีปยุโรป ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ในราชทินนามที่ **พระธรรมพุทธิวงศ์**

๘. พระเทพโพธิวิเทศ เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา สาธารณรัฐอินเดีย ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ในราชทินนามที่ **พระธรรมโพธิวงศ์**

๙. พระราชสุวรรณมุนี เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามที่ **พระเทพสุวรรณโมลี**

๑๐. พระราชวิจิตรปฏิภาณ วัดสุทัศน์เทพวราราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามที่ **พระเทพปฏิภาณวาที**

๑๑. พระราชปริยัติกวี วัดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามที่ **พระเทพปริยัตยาจารย์**

๑๒. พระราชปัญญาเวที เจ้าอาวาสวัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามที่ **พระเทพปัญญาภรณ์**

๑๓. พระราชสุตาภรณ์ วัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามที่ **พระเทพมุนี**

๑๔. พระราชวรเวที วัดราชคฤห์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามที่ **พระเทพวิสุทธิโสภณ**

๑๕. พระราชสุวรรณเวที วัดต้นสน อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามที่ **พระเทพสุวรรณมุนี**

๑๖. พระราชโมลี เจ้าอาวาสวัดหงส์รัตนาราม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามที่ **พระเทพปริยัติมุนี**

๑๗. พระราชภาวนาวิมล เจ้าอาวาสวัดพุทธปทีป สหราชอาณาจักร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามที่ **พระเทพภาวนามงคล วิ.**

๑๘. พระวิเชียรธรรมคุณาธาร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชคุณาธาร**

๑๙. พระมงคลวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดบุญเกิด อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชมงคลวิสุทธิ์**

๒๐. พระอุทัยธรรมานุวัตร เจ้าอาวาสวัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชอุทัยโสภณ**

๒๑. พระวิจิตรธรรมนิเทศ วัดราชบุรณะ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชวิจิตรปฏิภาณ**

๒๒. พระโสภณธรรมเมธี เจ้าอาวาสวัดสุวรรณคีรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชสุวรรณเวที**

๒๓. พระสุธีธรรมนาถ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชวชิโรดม**

๒๔. พระปริยัติวโปการ เจ้าอาวาสวัดชัยพฤกษมาลา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เจ้าคณะเขตสายไหม ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชสุตาภรณ์**

๒๕. พระไพโรจน์ธรรมาภรณ์ วัดศรีบุญเรือง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชปรีชามุนี**

๒๖. พระเมธีวชิรธาดา วัดศรีสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชวชิรธาดา**

๒๗. พระรัตนากรวิสุทธิ์ เจ้าอาวาสวัดกลาง อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชปริยัตยาทร**

๒๘. พระโสภณปริยัตยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดพรหมสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชสุตาลังการ**

๒๙. พระทีฆทัศนีมุนีวงศ์ วัดท่าหลวง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชสิทธิเวที**

๓๐. พระภาวนากิจวิมล เจ้าอาวาสวัดจันทาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชภาวนาโกศล วิ.**

๓๑. พระวิชัยธรรมคณี วัดเซกาเจติยาราม อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชภาวนาโสภณ วิ.**

๓๒. พระสุธีวรญาณ วัดมหาพฤฒาราม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชปวราจารย์**

๓๓. พระสุธีธรรมานุวัตร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชปริยัติมุนี**

๓๔. พระศรีคัมภีรญาณ,ศ.ดร. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และผู้อำนวยการวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชปริยัติกวี**

๓๕. พระสุธีญาณวิเทศ (วิสุทธิ์ วิสุทฺธิญาโณ) ป.ธ.๘, พธ.บ. เจ้าอาวาสวัดไทยธรรมาราม ราชอาณาจักรเบลเยียม ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชวิสุทธิวิเทศ**

๓๖. พระวิสุทธิศีลคุณ เจ้าอาวาสวัดวิสุทธิประดิษฐาราม ประเทศมาเลเซีย ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนาม ที่ **พระราชมงคลศีลคุณ**

๓๗. พระวิเทศธรรมมงคล เจ้าอาวาสวัดมงคลเทพมุนี ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชมงคลวิเทศ**

๓๘. พระปัญญาพุทธิวิเทศ เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ สหราชอาณาจักร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชวิเทศปัญญาคุณ**

๓๙. พระวิเทศธรรมญาณ เจ้าอาวาสวัดพุทธรังสี ประเทศออสเตรเลีย ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ **พระราชธรรมญาณ**

๔๐. พระครูญาณวิรัต (ประเสริฐ) น.ธ.เอก, ป.ธ.๔ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสมุหวรคณิสสรสิทธิการ สป.**

๔๑. พระครูอนุสิฐธรรมสาร (อนันต์) นธ.เอก, ป.ธ.๔, วัดพระธาตุดอยกองมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสุมณฑ์ศาสนกิตติ์ สป.**

๔๒. พระมหาปราโมทย์ ป.ธ. ๙ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระปิฎกโศล สป.**

๔๓. พระมหาสุมินทร์ ป.ธ. ๙ วัดห้วยหินฝน อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระศรีสัจญาณมุนี สป.**

๔๔. พระครูปริยัติการโกวิท (สุรเทพ) น.ธ. เอก, ป.ธ.๕ วัดใต้โพธิ์ค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระพุทธิสารคุณ สป.**

๔๕. พระครูสิริปริยัติโสภิต (บุญเรือง ป.ธ.๕) วัดสว่างวารี อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสารคามุนี สป.**

๔๖. พระครูสิริรัตโนภาส (วินัย ป.ธ.๕) วัดพระธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสิริพัฒนาภรณ์ สป.**

๔๗. พระครูปริยัติคุณาสัย (รั่น ป.ธ.๔) วัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสิริคณาจารย์ สป.**

๔๘. พระครูปริยัติธรรมโสภณ (ถาวร ป.ธ.๔) วัดบ้านยางเครือ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระโสภณปริยัตยาภรณ์ สป.**

๔๙. พระอนุกูลวชิรกิจ (อำนวย) วัดพระรูป อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระพิพิธพัชโรดม สย.**

๕๐. พระครูพิมลธรรมนิเทศก์ (มณีรัตน์) วัดทุ่ง อำเภออากาศ-อำนวย จังหวัดสกลนคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระรัตนากรวิสุทธิ์ สย.**

๕๑. พระครูรัตนวราภรณ์ (พิษณุ ป.ธ.๔) วัดแจ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสิริรัตนาภรณ์ สป.**

๕๒. พระครูปิยคุณวัตร (สะอาด) เจ้าอาวาสวัดดอนมูล อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสุนทรสมาจาร สย.**

๕๓. พระครูวิภัชธรรมคุณ (บุญ) วัดจระเข้าหิน อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสุขุมธรรมวาที สย.**

๕๔. พระครูเกษมธรรมาลังการ (อุดร) วัดหนอนไม้ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสิทธิญาณมุนี สย.**

๕๕. พระครูประภัทรธรรมทิน (ทิน) วัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระโสภณพัฒนคุณ สย.**

๕๖. พระครูศรีปริยัติคุณ (ดำเนิน ป.ธ.๖) วัดนาคกลาง เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระปริยัติวโรปการ สป.**

๕๗. พระมหามานิต ป.ธ.๙ วัดพิชยญาติการาม เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระศรีคัมภีรญาณ สป.**

๕๘. พระครูปลัดสุวัฒนวิมลคุณ (สมดี ป.ธ.๗) วัดปทุมคง เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระวิมลวัฒนคุณ สป.**

๕๙. พระครูศรีชยาภิวัฒน์ (เสวย ป.ธ. ๖) วัดอรุณราชวราราม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสุนทรกิจโกศล สป.**

๖๐. พระครูสิริปัญญาวิบูล (ปัญญา ป.ธ.๕) วัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระปริยัติวรานุกูล สป.**

๖๑ พระครูสุทธิปริยัตยาทร (สมชาย ป.ธ. ๓) วัดประยุรวงศาวาส เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระวิมลปัญญาภรณ์ สป.**

๖๒. พระครูวิธานอมรกิจ (วิชัย) วัดอมรินทราราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสุนทรกิจจาภิวัฒน์ สย.**

๖๓. พระมหาลำพวน ป.ธ. ๗ วัดบึงลาดสวาย อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสุเมธมุนี สป.**

๖๔. พระครูสุตวัฒนกิจ (สุวิทย์ ป.ธ.๓) วัดภาวนาภิรตาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระภาวนาวรคุณ สป.วิ.**

๖๕. พระครูภาวนาวีรคุณ (องอาจ) วัดวีระโชติธรรมาราม อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญในราชทินนามที่ **พระภาวนาประชานุกูล สย.วิ.**

๖๖. พระครูปลัดสุวัฒนสุตคุณ (โสภณ) วัดพระยาสุเรนทร์ เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสิทธิสิงหเสนี สย.**

๖๗. พระมหาสุทัศน์ ติสฺสรวาที ป.ธ. ๙, พธ.บ.,พธ.ม. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดดาวดึงษาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระศรีศาสนบัณฑิต สป.**

๖๘. พระมหาโชว์ ทสฺสนีโย, ดร. ป.ธ. ๗, พธ.บ., Ph.D. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดศรีสุดาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสุธีวีรบัณฑิต สป.**

๖๙. พระมหาสุทิตย์ อาภากโร,ดร. ป.ธ.๗, พธ.บ. Ph.D. เจ้าอาวาสวัดสุทธิวราราม เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิยาลัย ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระสุธีรัตนบัณฑิต สป.**

๗๐. พระครูสิริกิตติญาณวิเทส (บุญเริ่ม) น.ธ.เอก, ป.ธ. ๕, พธ.บ. วัดไทยลอสแองเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระวิเทศกิตติคุณ สป.**

๗๑. พระครูสิริอรรถวิเทศ (ถนัด) น.ธ.เอก, ป.ธ. ๕, พธ.บ. วัดป่าธรรมรัตน์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระวิเทศรัตนาภรณ์ สป.**

๗๒. พระครูรัชมงคลวิเทศ (สุขุม) น.ธ. เอก, ป.ธ. ๔, พธ.บ. วัดสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระมุนีวิเทศ สป.**

๗๓. พระครูโสภิตธรรมรังสี (บุญส่ง) น.ธ. เอก, ป.ธ.๔, พธ.บ. วัดธรรมกิตติวงศ์ ประเทศสาธารณรัฐเชก ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระกิตติวงศ์วิเทศ สป.**

๗๔. พระครูวิเทศสุตคุณ (ปรีชา) น.ธ. เอก, ป.ธ. ๓, พธ.บ. วัดมงคลรัตนาราม ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระมงคลรัตนวิเทศ สป.**

๗๕. พระครูสิทธิธรรมวิเทศ (ฤทธิ์) น.ธ. เอก, ป.ธ.๓, พธ.บ. วัดอตัมมยตาราม ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระวิเทศสิทธิธรรมาภรณ์ สป.**

๗๖. พระครูวิมลศาสนวิเทศ (สุนทร) น.ธ. เอก, ป.ธ. ๓, พธ.บ. วัดพุทธโสธรวิเทศ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระวิมลพุทธิวิเทศ สป.**

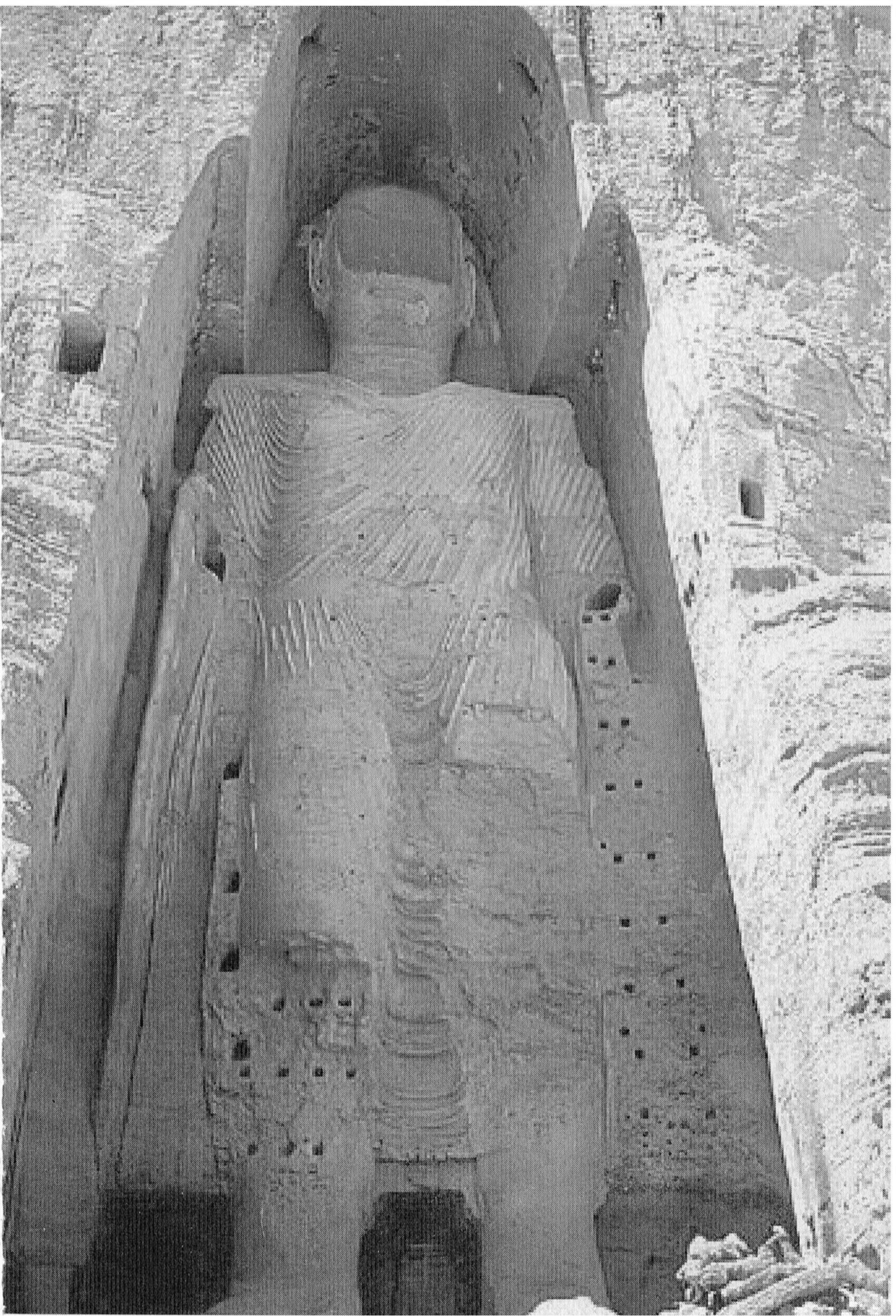
๗๗. พระครูสุตพุทธิธัช (บุญทิน) น.ธ. เอก, ป.ธ. ๓, พธ.บ. เจ้าอาวาสวัดพุทธาราม ราชอาณาจักรสวีเดน ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **พระวิเทศปุญญาภรณ์ สป.**

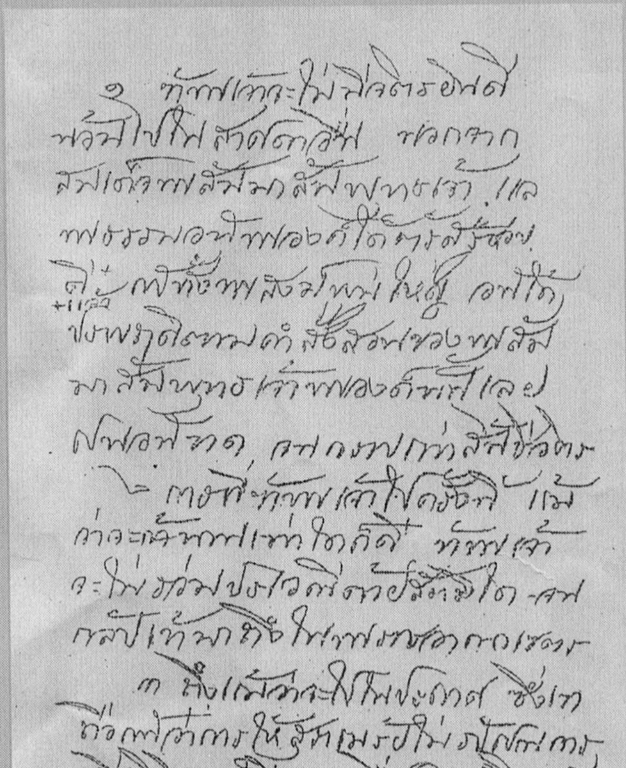
ด้วยปรารภเหตุอันเป็นมงคลนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสำนักวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร ได้จัดพิมพ์หนังสือ เรื่อง "เย็นหิมะในรอยธรรม" เป็นผลงานของเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร) อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ถวายมุทิตาสักการะแด่พระมหาเถรานุเถระผู้มีอุปการคุณ ผู้บริหารระดับสูง คณาจารย์ พระเจ้าหน้าที่ ศิษย์เก่า และศิษย์ปัจจุบันของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และพระธรรมทูตสายต่างประเทศ เพื่อมอบเป็นธรรมบรรณาการแก่ศิษยานุศิษย์ และท่านที่เคารพนับถือที่ให้เกียรติมาร่วมแสดงมุทิตาสักการะในโอกาสที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ครั้งนี้

ขอพรแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และอานิสงส์แห่งธรรมทานที่ทุกท่านได้มีส่วนร่วมกันบำเพ็ญแล้วนี้ จงมารวมกันเป็นตบะ เดชะ พลวปัจจัย คุ้มครองป้องกันรักษาให้พระมหาเถรานุเถระที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ประจำปี ๒๕๕๙ และสาธุชนผู้ถวายการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาทุกท่าน จงเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพระพุทธศาสนา และถึงพร้อมด้วยจตุรพิธพรชัย คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ ธรรมสารสมบัติ ตลอดกาลนานเทอญ

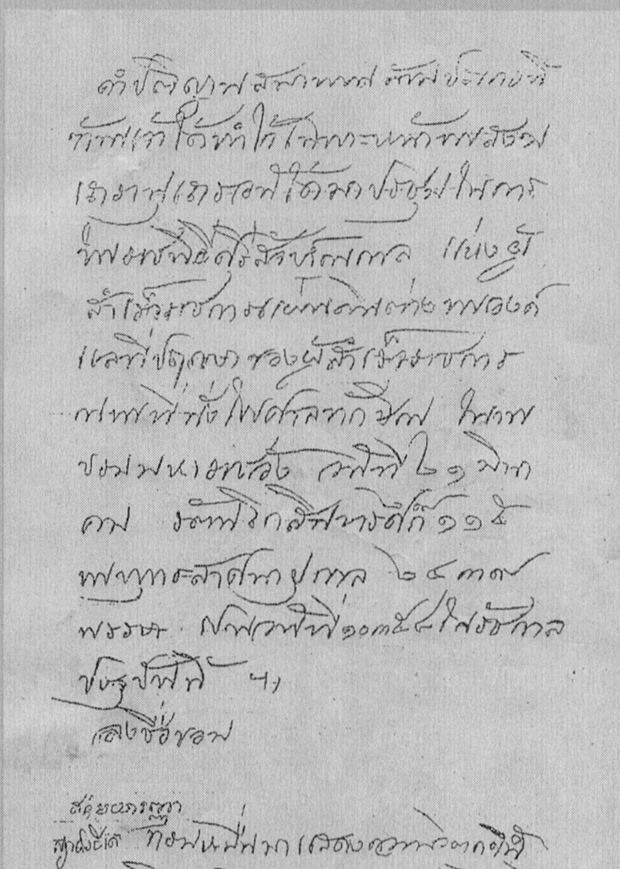
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

“....ข้าพระเจ้าจะไม่มีจิตยินดีน้อมไปในศาสนาอื่น นอกจากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และ พระธรรมอันพระองค์ได้ตรัสรู้ชอบดีแล้ว กับทั้งพระสงฆ์หมู่ใหญ่ อันได้ประพฤติตามคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นเลย เป็นอันขาด จนกว่าจะสิ้นชีวิต....”

พระราชปฏิญาณแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงกระทำไว้ต่อหน้าพระสงฆ์เถรานุเถระ ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในบรมมหาราชวัง เมื่อ ร.ศ. ๑๑๕ ก่อนเสด็จประพาสยุโรป ตรงกับ พุทธศักราช ๒๔๓๙ (ต้นฉบับลายพระหัตถ์ จากหอสมุดแห่งชาติ)

"ให้มองไปข้างหน้าอีก ๕๐ ปี
โดยกำหนดดูผลแห่งความเปลี่ยนแปลงครั้งละ ๑๐ ปี
ในทุก ๑๐ ปี ก็ต้องดูความเปลี่ยนแปลงในแต่ละปี
และในแต่ละปีนั้น ก็ยังต้องดูความเปลี่ยนแปลงในทุกๆ วันอีกด้วย
จนกว่าจะถึง ๕๐ ปี เพื่อให้คาดการณ์ว่า อีก ๕๐ ปีข้างหน้า
จะเกิดอะไรขึ้น"

โอวาทในโอกาสที่ส่งพระสงฆ์ไปดูงานพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ
ณ ประเทศในแถบสแกนดิเนเวีย
พุทธศักราช ๒๕๔๗

พระพุทธศาสนา

คือ

ลมหายใจแห่งแผ่นดิน

พระพุทธศาสนาในเมืองไทย

มีภัยรอบด้าน

ในโลกปัจจุบัน การจะรักษาพระพุทธศาสนาเอาไว้ให้ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องให้พระเณรได้มีความรู้ มีการศึกษา ทั้งธรรมะและวิชาการทางโลก ความรู้อย่างพระก็ต้องรู้ เพราะเป็นเรื่องพระศาสนา แต่ก็ต้องรู้ความรู้ชาวบ้านเขาด้วย ในขณะเดียวกัน ก็ต้องมีการวางแผน เพื่อให้พระพุทธศาสนา ไปอยู่ตามประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ผู้ที่จะรับภาระหน้าที่อันหนักหน่วงนี้ได้ ก็คือ พระเณรนั่นเอง จึงจำเป็นจะต้องให้พระเณรมีการศึกษา รู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

อายุยังน้อยต้องเรียน เรียนอะไรก็ได้ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย อย่าอยู่เฉย ๆ เพราะพระเณรจะต้องรับภาระธุระพระศาสนา แต่หลวงพ่อแก่แล้ว คนแก่จะทำอะไรได้ แค่ให้หายใจอยู่เฉย ๆ ก็ยังแย่แล้ว

พระพุทธศาสนาในเมืองไทยมีภัยรอบด้าน ซึ่งกำลังแทรกเข้ามาทุกรูปแบบ พระพุทธศาสนาอาจจะล้มครืนลงวันใดก็ได้ แต่พระก็ยังเหมือนปลาอยู่ในน้ำเย็น จึงตายใจว่า พระพุทธศาสนาตั้งมั่นเจริญรุ่งเรืองในเมืองไทย เลยไม่รู้สึกถึงความล่มสลาย ซึ่งกำลังใกล้เข้ามา

ให้มองไปข้างหน้าอีก ๕๐ ปี โดยกำหนดดูผลแห่งความเปลี่ยนแปลงครั้งละ ๑๐ ปี ในทุก ๑๐ ปี ก็ต้องดูความเปลี่ยนแปลงในแต่ละปี และในแต่ละปีนั้น ก็ต้องดูความเปลี่ยนแปลงในทุกๆ วันอีกด้วย จนกว่าจะถึง ๕๐ ปี เพื่อให้คาดการณ์ว่า อีก ๕๐ ปี

ข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้น ถ้าสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นกับพระพุทธศาสนาอย่างที่เคยเกิดขึ้นในอดีต แล้ว เราจะทำอย่างไร มองให้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอดีต ความเปลี่ยนแปลงของชีวิต ของสังคม และของโลก

ความเปลี่ยนแปลงมีอยู่ตลอดเวลา แม้กระทั่งกับพระพุทธศาสนา มิเช่นนั้นแล้ว พระพุทธศาสนาใน**อินเดีย ในปากีสถาน บังกลาเทศ** และใน**อัฟกานิสถาน** เป็นตัวอย่าง ก็คงไม่ล่มสลาย

ถ้าสามารถมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของชีวิตของสังคม และของโลก ที่จะเกิดขึ้นในอีก ๕๐ ปีข้างหน้า ก็จะทำให้สามารถเห็นความเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นกับพระพุทธศาสนาในเมืองไทยได้ด้วย ซึ่งก็คือ อนาคตของพระพุทธศาสนาทั้งหมดนั่นเอง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับพระสงฆ์ที่มหาวิทยาลัยนาลันทาในอดีต จนเป็นเหตุให้พระที่ยอมสละชีวิต เพื่อพระพุทธศาสนา ต้องถูกฆ่าตายหมู่พร้อมกันมากกว่า ๘,๐๐๐ องค์ เหตุการณ์นี้ เป็นสิ่งที่พระและชาวไทยควรจะนำมาเตือนสติอยู่เสมอว่า **"อย่าประมาท"** อย่านึกว่าเมืองไทยเป็นเมืองพุทธ มองไปที่ไหน ก็มีแต่วัด มองไปที่ไหน ก็เห็นแต่จีวรเหลืองอร่าม แล้วเหตุการณ์อย่างมหาวิทยาลัยนาลันทา จะเกิดขึ้นไม่ได้ **"น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย"** ชั่วเพียงวินาทีเดียว ทุกอย่างก็พลิกได้

มหาวิทยาลัยนาลันทา เป็นมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา ตั้งอยู่ที่นาลันทคาม บ้านเกิดพระสารีบุตร เพื่อเป็นอนุสรณ์ แด่ พระสาวกองค์สำคัญของพระพุทธเจ้า มหาลัยนาลันทา รุ่งเรืองมาจนถึงพุทธศตวรรษที่ ๑๗ หรือ ราว ๑,๗๐๐ ปี หลังพระพุทธเจ้าปรินิพพาน ก็ถูกทำลายลงอย่างราบคาบ โดยกองทัพมุสลิมเตอร์ก เฉพาะที่มหาลัยนาลันทา มีพระสงฆ์ถูกทหารมุสลิมเตอร์กฆ่าตายกว่า ๘,๐๐๐ รูป บางแห่งระบุว่า ๑๐,๐๐๐ รูป - กองบรรณาธิการ

นี่มองอย่างประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์มันมีมันเกิดมาแล้ว อย่าประมาท ต้องเตรียมพร้อมอยู่เสมอ

การพัฒนาประเทศไทย ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมากในทางบ้านเมือง ไม่เว้นแม้กระทั่งพระพุทธศาสนา

ที่จริง การพัฒนาประเทศไทยที่ เรียกว่า **"ความเจริญ"** อย่างที่เราเห็นในปัจจุบัน เพิ่งเริ่มมาได้ ๕๐ ปีนี้เอง ให้รู้ว่า ๕๐ ปีที่ผ่านมายังเปลี่ยนแปลงไปขนาดนี้ ถ้าลองนับต่อไปอีก ๕๐ ปีข้างหน้า จะเปลี่ยนแปลงไปขนาดไหน เปลี่ยนสมัยก่อนนั้น มันเปลี่ยนแปลงช้า ระยะเวลา ๑๐ ปีสมัยก่อน เท่ากับ ๑ ปีในปัจจุบัน และ ๑๐ ปีสมัยก่อนเดี๋ยวนี้ก็เพียงปีเดียวเท่านั้นเอง

นี่ความเปลี่ยนแปลงเร็วอย่างนี้

ทุกวันนี้ ให้ดูความเปลี่ยนแปลงวันต่อวัน **"ให้จำคำหลวงพ่อไว้"** ไม่เกิน พ.ศ. ๒๕๙๔ บ้านเมืองจะไม่ใช่อย่างนี้แล้ว ถึงปีนี้นับไปอีกก็เท่ากับ ๕๓ ปี เหตุการณ์ต่างๆ จะเปลี่ยนแปลงไปมาก ลองคิดดูว่าถ้านับไปอีก ๕๓ ปีข้างหน้า ความเปลี่ยนแปลงของสังคมจะเป็นไปถึงขนาดไหน ความจริงที่จะพูดอย่างนี้ คิดอย่างนี้ และเตรียมการวางแผนเพื่ออนาคตอย่างนี้ ไม่ใช่พวกเราพระหนุ่มเณรน้อยหรอก

แต่ว่าต้องเป็นพระระดับมหาเถรสมาคม ระดับเจ้าคณะภาคที่จะต้องคิดต้องพูดกัน ถ้าเป็นทางบ้านเมือง ก็ต้องเป็นรัฐบาล ที่จะต้องคิดเรื่องพวกนี้ ต้องวางแผนเพื่อ ๕ ปี ๑๐ ปีข้างหน้า

พระสงฆ์ทั่วประเทศ รวมเรียกว่า **"สังฆมณฑล"** มีองค์กรปกครองสูงสุด เรียกว่า **"มหาเถรสมาคม"** แบ่งการปกครอง ออกเป็นระดับชั้น ดังนี้ เจ้าคณะหน เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาส มีกฎหมายรองรับสถานะองค์กรปกครองสงฆ์ เรียกว่า **"พระราชบัญญัติคณะสงฆ์"** ซึ่งสมัยรัชกาลที่ ๑ มีชื่อว่า **"กฎหมายพระสงฆ์"**

แต่น่าเสียดายที่ไม่มีใครคิดอย่างนี้

๓ ปีที่แล้วหลวงพ่อเคยบอกเอาไว้ว่า ให้ดูช่วง ๑๐ ปีข้างหน้าต่อจากนี้ไปจะเป็นอย่างไร นี่ผ่านมา ๓ ปีแล้ว ยังเป็นถึงขนาดนี้ ยังมีความวุ่นวายเกิดขึ้นกับพระพุทธศาสนา กับบ้านเมืองขนาดนี้ ลองคิดดูแล้วอีก ๗ ปีต่อไปจะเป็นอย่างไร อีก ๑๐ ปี หลวงพ่อก็อายุ ๘๘ ปี ถ้าหลวงพ่ออยู่ไปอีก ๑๐ ปี อาจจะไม่ได้นั่งอย่างนี้แล้ว

นี่เฉพาะความเปลี่ยนแปลงของสังขารร่างกายคนเรา

แต่ว่าสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัวเราที่เปลี่ยนแปลงนั้นมันต้องแรงกว่านี้ อย่างพระพุทธศาสนาในเมืองไทยอีก ๕๐ ปี อาจจะไม่ใช่อย่างที่เราเห็นอยู่ในเวลานี้ก็ได้ ประเทศไทยตรงนี้อาจจะไม่ใช่ประเทศไทย สำหรับพระพุทธศาสนาอีกต่อไปแล้ว

ความไม่เที่ยงพระสอนเก่ง แต่ไม่รู้จักคิด วันข้างหน้าบ้านเมืองมันจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร พระพุทธศาสนาจะเปลี่ยนเป็นอย่างไร ส่วนมากพระไม่ได้คิด สอนเรื่องความไม่เที่ยงอย่างสูงสุด แต่ไม่ได้คิดถึงความไม่เที่ยงอย่างธรรมดาที่อยู่ใกล้ตัว ซึ่งกำลังเกิดขึ้นกับพระพุทธศาสนา

ความไม่เที่ยงสูงสุด พระพุทธเจ้าหมายเอาความไม่เที่ยงของ**เบญจขันธ์** แต่ความไม่เที่ยงในโลกนี้ เหมือนกันหมดทุกอย่าง เมื่อเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็ย่อมมีผลกระทบทอดกันไปหมด ไม่มากก็น้อย

ความไม่เที่ยงอย่างธรรมดาที่ต้องการให้คิด ก็คือความไม่เที่ยงของพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาในเมืองไทย ซึ่งมีมาแต่เดิม เมื่อรู้ว่ามันจะต้องเปลี่ยนแปลงอย่างแน่นอน แล้วทำไม

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ถูกตราขึ้นใช้เป็นครั้งแรก ในสมัยรัชกาลที่ ๕ มีชื่อว่า **"พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑"** และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย จึงเปลี่ยนเป็น **"พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔"**

เราไม่เตรียมการ เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น กับพระพุทธศาสนา อย่างรู้เท่าทัน

แม้การให้มีพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ การสร้างวัดขึ้นในต่างประเทศ การให้พระได้มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ ก็เพื่อเตรียมต่อลมหายใจพระพุทธศาสนา ให้อยู่ในโลกต่อไป ไม่ใช่เพื่ออะไร ก็เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่มหาชน

ที่ทำนี้ก็ทำตามพระพุทธเจ้าสอน พระพุทธศาสนาจะอยู่ได้ก็เพราะพุทธบริษัท แล้วพุทธบริษัท คือ ใคร ที่เห็นชัด ก็คือพระเณร ถ้าพระเณรไม่ทำแล้วใครจะทำ

ข้อนี้คนทั่วไปไม่ค่อยเข้าใจ แม้แต่พระระดับมหาเถรสมาคมบางองค์เองก็ยังไม่เข้าใจ ยังคิดไม่ถึง กลับคิดไปว่า พระไปทำไมเมืองนอกเมืองนา พระไปเที่ยวเหมือนชาวบ้าน ไปแล้วก็ผิดศีล รักษาวินัยไม่ได้ **ถ้าพระจะผิดศีลผิดวินัยอยู่เมืองไทยก็ผิด ไม่ต้องไปถึงเมืองนอกเมืองนาหรอก** แต่ไม่ได้มองให้ทะลุไกลไปกว่านั้น ไม่ได้มองไกลออกไปจนเห็นว่า เพื่อเป็นการอนุเคราะห์โลก อันจะเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่มหาชนเป็นอันมาก

ไม่ต้องเอาอื่นเอาไกล ที่เมืองไทย หากพระโสณะ และพระอุตตระ ไม่เสียสละเดินทางมา แล้วจะมีพระพุทธศาสนาไหมสุวรรณภูมิ ก็คือ ต่างประเทศของอินเดีย สมัยโน้นนั่นเอง

หากวันหนึ่งข้างหน้าเมืองไทยจะไม่มีที่สำหรับพระพุทธศาสนา จะต้องเป็นเหมือนอย่างที่เกิดขึ้นกับพระสงฆ์ ที่ มหาวิทยาลัยนาลันทาในอินเดีย อย่างน้อยพระพุทธศาสนาก็มีลมหายใจอยู่ต่อไปได้ในต่างประเทศ

อีกร้อยปีเมืองไทยจะไม่มีพระพุทธศาสนาอย่างทุกวันนี้

ทุกวันนี้เกิดขึ้นแล้ว เราก็เห็น เพราะดาบที่ฟันคอเณรอายุ ๑๓ ปี ก็เป็นดาบเล่มเดียวกันกับดาบที่ฟันคอพระที่ มหาวิทยาลัยนาลันทา ในประเทศอินเดีย เณรน้อยอายุ๑๓ปี ถือบาตรออกไปเดินบิณฑบาต ไม่มีอาวุธอะไรมีแต่บาตร อยู่ดี ๆ ก็เอาดาบมาฟันคอ ไม่รู้ว่าเณรน้อยอายุ ๑๓ ปี ไปมีพิษมีภัยอะไรกับใครจนถึงต้องทำอย่างนั้น

นี่ถ้าเกิดอะไรขึ้นกับพระพุทธศาสนาในเมืองไทย พระไปอยู่ต่างประเทศได้สบาย มีวัดเยอะไปนอนได้ คนอื่นก็ได้วิ่งกันหัวซุกหัวซุนอย่างนี้เรามองไม่เห็น ปัญหามันจะเกิดขึ้นวันหนึ่งข้างหน้าแน่นอน แต่ไม่ได้เกิดวันนี้ เพียงแต่จะเกิดข้างหน้า เอานานหน่อยก็ ๑๐๐ ปี แถวกรุงเทพฯนี้จะเป็นของใครก็ไม่รู้ คนไทยอาจจะกลายเป็นชนกลุ่มน้อยไป ถ้าไม่คิดกันให้ดี เอานานหน่อย อีก ๑๐๐ ปี เมืองไทยจะไม่มีพระพุทธศาสนาอย่างทุกวันนี้

แม้เมืองไทยจะยังมีอยู่ แต่ก็จะไม่มีพระพุทธศาสนา ไม่ใช่ไม่มีพระพุทธศาสนาเลยนะ แต่ไม่มีพระพุทธศาสนาอยู่ในลักษณะอย่างปัจจุบันนี้ แต่จะอยู่ในอีกลักษณะหนึ่ง อย่างหลวงพ่อนี่ไม่ทันได้เห็นหรอก แต่พวกเราไม่แน่

แต่ก็มีข้อแม้ว่า ถ้าคิดให้ดีแก้ให้ดี ก็อาจจะยืดออกไปได้อีกหน่อย อย่างหลวงพ่อไม่ทันหรอก

พูดถึงความเปลี่ยนแปลง วัดสระเกศเมื่อหลวงพ่อมา ทีแรกถนนยังไม่มี รถยนต์เข้าวัดไม่ได้ ท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์ที่หลวงพ่ออยู่ด้วย ท่านพูดว่า ถ้ารถยนต์เข้ามารับถึงบันไดกุฏิได้เมื่อไร จะไปสระบุรีไหว้พระบาท

หลวงพ่อพริ้งท่านเป็นอาจารย์หลวงพ่อ และท่านก็เป็นเพื่อนกับเจ้าคุณธรรมเจดีย์ด้วย สมัยนั้นมีโยมศรัทธาจะพาท่านไปไหว้พระบาทที่สระบุรี จึงมานิมนต์ท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์ไปด้วย ท่านก็บอกว่า ถ้ารถเข้ามารับได้ถึงหัวบันไดกุฏิเมื่อไร จึงจะไป

สมัยนั้น ไปสระบุรีไหว้พระบาทต้องออกตั้งแต่ ๖ โมงเช้า บ่ายจึงถึง ไหว้เสร็จแล้วกลับถึงกรุงเทพก็พอดีค่ำ เพราะทางสมัยนั้นลาดยางไปถึงแค่รังสิต เลยนั้นไปเป็นลูกรังทั้งนั้น รถสมัยนั้นเป็นรถสองแถวแบบสี่ล้อเท่านั้น ถ้าเดี๋ยวนี้ไปกลับ ๑๐ เที่ยวก็ยังไม่มืด

ภายในวัดสระเกศสมัยนั้นสภาพไม่ได้เป็นอย่างนี้ ถนนสำหรับเดินในวัดทำด้วยอิฐวางซ้อนเรียงเป็นแถว ถ้าเป็นต่างประเทศ เช่น ที่ฝรั่งเศส ถนนทำด้วยอิฐอย่างนี้ถือว่ามีคุณค่ามาก หลวงพ่อเป็นเณรเข้ามาในวัดครั้งแรกรู้สึกแปลก เพราะวัดเป็นตึก ๒ ชั้น ทำไมวัดเป็นอย่างนี้ คิดในใจแต่ไม่ได้พูดออกมา พระโผล่หน้าออกมาทางหน้าต่างมองดู ท่านคงสงสัยว่าเป็นใคร เพราะได้ยินเสียงเท้าเดินผ่านเข้ามานึกว่า เอ๊ะ! ทำไมพระอยู่กันอย่างนี้ เพราะเคยอยู่กุฏิแบบพระในต่างจังหวัด จำได้เลย เป็นเณร ตอนนั้นอายุ ๑๓ ย่าง ๑๔ ขวบเท่านั้น

ปี พ.ศ. ๒๔๘๔ เกิดสงครามโลก ทหารเอาปืนใหญ่ ปตอ. (ปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน) มาตั้งรอบภูเขาทอง พวกเณรก็สนุกมาดูปืนใหญ่กัน ตามประสาเด็ก มีระเบิดมาทิ้งภูเขาทอง แต่ไม่ถูก ระเบิดไปตกที่สะพานผ่านฟ้า น่าอัศจรรย์ ภูเขาทองออกใหญ่โตไม่น่าจะพลาด คงเป็นพระบารมีพระธาตุ ตอนนั้น **ท่านพลเอกประมาณ อดิเรกสาร** เป็นทหารม้า มียศพันโท เอาม้ามาเลี้ยงที่ลานพระวิหาร ท่านจึงคุ้นเคยกับที่วัดมาจนถึงปัจจุบัน

พอปี พ.ศ.๒๔๘๕ น้ำก็ท่วมกรุงเทพฯ จึงรู้ว่า บริเวณวัดสระเกศนั้นสูง เพราะที่อื่นน้ำท่วมมาก แต่วัดสระเกศน้ำท่วมน้อย บริเวณภูเขาทอง ไม่ท่วมเลย

ที่เล่ามา อย่างน้อย พวกเราจะได้รู้ว่า ความเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร

ตอนนี้พระบารมีของพระมหากษัตริย์ยังอยู่ จึงทำให้พระพุทธศาสนาในเมืองไทย ยังเปลี่ยนแปลงช้ากว่าสิ่งอื่น แต่ต่อไปจะเปลี่ยนแปลงเร็ว ต่อไปสังคมจะหมุนเร็ว พระศาสนาก็จะเปลี่ยนแปลงเร็วตามไปด้วย จะไม่ใช่อย่างทุกวันนี้แล้ว

ทุกวันนี้ พระเณรยังได้เรียนนักธรรม เรียนภาษาบาลี และในหลวงยังพระราชทานสมณศักดิ์ ยังได้เป็นพระครู เป็นเจ้าคุณต่อไปข้างหน้าจะไม่มีอย่างนี้แล้ว แต่นั่นก็ไม่ใช่หลักที่สำคัญหลักที่สำคัญนั่น ก็คือ การศึกษา ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เร็ว สิ่งที่สำคัญที่สุด ก็คือ พระเณรต้องมีการศึกษา จึงจะนำพาพระพุทธศาสนาให้อยู่รอดได้

ดังนั้น ในอนาคตมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง ๒ แห่ง จะต้องเป็นหลักให้พระเณรได้ศึกษาเล่าเรียน มิเช่นนั้นแล้วก็ไม่รู้จะเรียนอะไรกันอย่างไร เลยกลายเป็นพระพุทธศาสนาไร้หลัก ถ้าไม่มีการเรียนการสอนเป็นของเราเอง ก็ต้องไปเรียนกับของชาวบ้าน ถ้าไปเรียนกับชาวบ้าน เณรกับเด็กจะต่างอะไรกัน

ไม่ต้องอื่นไกล ก็เหมือนประเทศเพื่อนบ้าน เมื่อสถาบันศาสนาไม่มี พระเณรก็ต้องไปเรียนร่วมกับชาวบ้าน พ.ศ. ๒๕๑๘ ประเทศเพื่อนบ้านเรานี่เอง วินาทีเดียวเท่านั้นเปลี่ยนหมด ล้มระบบพระมหากษัตริย์หมด ล้มระบบศาสนาหมด ไม่มี

สถาบันพระมหากษัตริย์ ไม่มีสถาบันพระพุทธศาสนา แล้วพระเณรต้องไปเรียนกับชาวบ้านเหมือนเด็กนักเรียนทั่วไป ตื่นเช้าก็ต้องสะพายย่ามถือร่มถือกระเป๋าไปโรงเรียน ไปยืนเข้าแถวร้องเพลงชาติเหมือนเด็กชาวบ้านคนหนึ่ง แล้วอย่างนี้ศาสนาจะเหลืออะไร

พระเณรถูกสั่งให้เลิกเรียนอย่างพระแล้วให้ไปเรียนอย่างชาวบ้าน พระเณรเลิกการเรียนธรรมเรียนวินัยแล้วจะเหลืออะไร อย่างนี้พระศาสนาก็หมด แม้แต่พระมหากษัตริย์ หากไม่หนีออกนอกประเทศ ก็ถูกส่งออกไปท้องนาทำการกสิกรรม อย่างชาวบ้านทั่วไป

นี่ประเทศเพื่อนบ้านเรานี่เอง

หลวงพ่อจึงได้บอก **มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** และ**มหามกุฏราชวิทยาลัย** ว่ามหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง ๒ แห่งนี้ ต้องทำให้เป็นหลักเข้าไว้ ต้องเป็นหลักในการให้การศึกษาแก่พระเณร หาไม่แล้วพระพุทธศาสนาในเมืองไทย ก็จะไม่ต่างอะไรจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งก็เห็นกันอยู่แล้ว

วิสัยทัศน์

ผู้นำพระพุทธศาสนาโลก

“

ขึ้นรถก็อย่าอ่านหนังสือ

ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ หรือหนังสืออะไรก็ตามเถอะ

ถ้าอ่านหนังสือแล้ว จะไม่เห็นอะไรระหว่างทาง

เมื่อขึ้นรถความรู้อยู่ระหว่างสองข้างทาง

ไม่ได้อยู่ในหนังสือ

ควรดูว่ามีอะไรอยู่ระหว่างทางนั้น

“

การเรียนรู้ เป็นเรื่องจำเป็น

หากพระเณรไม่มีความรู้ ไม่มีความเข้าใจบ้านเมืองที่ตนอยู่ ไม่มีความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ๆ และไม่เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของคนปัจจุบัน การที่พระเณรจะสอนธรรมะไม่ได้ผลก็มีมากขึ้น เมื่อสอนธรรมะให้คนเข้าใจไม่ได้ ก็ไม่ต้องพูดถึงว่า จะรักษาพระศาสนาไว้ได้อย่างไร

ที่จริง การที่พระสอนธรรมะให้คนเข้าใจไม่ได้ ไม่ใช่เพราะไม่มีความรู้แตกฉานในธรรมะ แต่เพราะพระไม่มีความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่ จึงทำให้ขาดความกล้าหาญ ไม่สามารถประยุกต์ธรรมะ ให้เข้ากับความคิดและชีวิตของคนปัจจุบัน พระสงฆ์ยังคงสอนธรรมะด้วยวิธีการเก่าๆ ยังคงอ่านธรรมะจากใบลานสอนคน ในขณะที่ชาวบ้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากทั่วทุกมุมโลกเพียงชั่วลัดนิ้วมือเดียว

คนทุกวันนี้สามารถย่อโลกมาไว้บนฝ่ามือ ด้วยกำลังสมองที่แสนมหัศจรรย์ เราสามารถรู้ความเป็นไปของกันและกันเพียงเสี้ยววินาที และสามารถเดินทางถึงกันจากคนละมุมโลกเพียงชั่วข้ามคืน คนจึงเริ่มห่างไกลออกไปจากพระสงฆ์

การเรียนรู้สิ่งสมัยใหม่ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพระเณรในยุคนี้ ไม่ใช่เพื่อพระเณรจะต้องเป็นสิ่งนั้น จะต้องวิ่งตามเขาทุกเรื่อง แต่เพื่อที่จะใช้ความรู้ใหม่ๆ เป็นสะพานเชื่อมธรรมะไปสู่คนในยุคนี้

พระเณรจำเป็นจะต้องเรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน มิใช่รู้ความเปลี่ยนแปลงของ**เบญจขันธ์**เพียงอย่างเดียว และจำเป็นจะต้องเปิดใจรับวิธีการและเรียนรู้วิทยาการสมัยใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น เรียนรู้การประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือสื่อสารต่างๆ ซึ่งเป็นมากกว่าการเทศนาจากใบลาน

สมัยก่อนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศแทบจะไม่มีใครพูดถึง หากพระองค์ใดพูดถึงการไปต่างประเทศ ก็จะถูกตำหนิอย่างแรง ทั้งฝ่ายพระเองแล้วก็ฆราวาส มักจะมองว่าพระไปเที่ยวอย่างชาวบ้าน ใครจะว่าดีไม่ดีอย่างไรก็ช่างเขา เรานึกถึงพระพุทธเจ้าท่านบอกว่า **นินทากับสรรเสริญ** สองอย่างนี้มันคู่กันมากับโลก มีมาแต่ไหนแต่ไร เรามุ่งงานพระศาสนา มุ่งประโยชน์ เป็นหลักใหญ่

ภายหลัง เมื่อการเดินทางออกนอกประเทศครั้งแรก หลวงพ่อกลับมาก็คิดอยู่ตลอดว่า **ทำอย่างไรจะสร้างวัดในต่างประเทศให้ได้**

ฝรั่งชอบเอาของเขามาให้คนไทย เพราะอยากให้เราเป็นอย่างเขา คนไทยเราก็ติดกันงอม เราก็เอาพระไปให้ฝรั่งบ้าง ต่อไปข้างหน้า ฝรั่งคงจะติดพระงอมบ้างเหมือนกัน

อยู่ต่างประเทศ หากไปด้วยกันเป็นคณะ เวลาเดินไปไหนมาไหนอย่าเดินตามหลังเรียงกันไปเป็นแถว ให้เดินไปด้วยกันเป็นหมู่เป็นคณะ แต่อย่าถึงขนาดชิงกันเดิน ต่างคนต่างเดินไปตามปกติ ฝรั่งเขาไม่มีวัฒนธรรมเดินตามหลังเป็นแถว เพราะเขาถือว่า **ทุกคนเท่าเทียมกัน ทุกคนมีสิทธิเสมอกัน เขาจึงมักพูดถึงสิทธิมนุษยชน**

การเดินตามหลังไปเป็นแถวตามลำดับอาวุโส ใช้ได้แต่เฉพาะในเมืองไทยเท่านั้น จะเอาไปใช้ในต่างประเทศไม่ได้

จะเดินไปที่ไหนก็ต้องดู เพราะนิสัยคนไทยเรานั้นแปลก ที่ไหนพอจะเหยียบได้ เหยียบ ที่ไหนพอจะข้ามได้ ข้าม ใครพอจะข่มได้ ข่ม หากพระเอานิสัยคนไทยไปใช้ในต่างประเทศ แทนที่จะนำมาซึ่งความเลื่อมใสของคนที่ยังไม่เลื่อมใส ก็กลับจะถูกดูแคลนเอาได้ว่า **เราไม่รู้ธรรมเนียม** เมื่อเขาเริ่มดูแคลนก็เท่ากับเขาปิดกั้นตนเองในการรับฟัง

นี่ก็เป็นสิ่งที่ต้องรู้ไว้เช่นกัน

ไปพักที่ไหนก็อย่านอน ให้ออกเดินดูบ้านดูเมือง ดูผู้คนว่าเขาอยู่กันอย่างไร ไปดูร้านค้าว่าเขาขายอะไร ลองหัดใช้เงินซื้อของเขาให้เป็น แต่อย่าซื้อมาก ซื้อแต่พอใช้เงินเขาให้เป็นเท่านั้น เห็นอะไรที่แตกต่างจากบ้านเรา ก็อย่าคุยกันแบบซุบซิบแล้วหัวเราะกัน ต่างบ้านต่างเมืองต่างวัฒนธรรม ย่อมมีความแตกต่างกันไป อย่าเอาเมืองไทยและวัฒนธรรมไทยเป็นที่ตั้ง

ส่วนร้านอาหารนั้น สังคมเขาถือกันว่า ถ้าไม่สั่งอะไรเขาทาน ก็อย่าเข้าไปนั่งคุยกัน เป็นการเสียมารยาท หรือแม้แต่เข้าไปทาน หากอิ่มแล้วนั่งสักพักก็ให้ออกมา อย่าไปนั่งคุยกันเพลิน **สั่งอาหารมาแล้ว ต้องทานให้หมด ทานไม่หมดฝรั่งเขาตำหนิ** คนบ้านเรา สั่งอาหารกินต้องให้เหลือ ถ้าไม่เหลือเฝือกลัวเขาดูถูกว่าไม่มีเงิน เป็นค่านิยมที่ไม่ถูก

มีโยมคนหนึ่ง สั่งอาหารมาทานเหลือไว้ในจาน พนักงานภายในร้าน เห็นจึงเดินเข้ามาบอกว่า สั่งมาแล้วต้องทานให้หมด

เวลานั่งรถอย่าอ่านหนังสือ จะเป็นหนังสือพิมพ์หรือหนังสืออ่านเล่นอย่างอื่นก็ตาม สมเด็จพระสังฆราช(อยู่)เคยสอนว่า **เวลานั่งรถอย่าอ่านหนังสือ ถ้าจะอ่านหนังสือให้กลับมาอ่านที่วัด เวลานั่งรถ ความรู้อยู่ข้างถนน ให้ดูสองข้างทาง**

ใช้สติปัญญาปรับตัวให้เข้ากับสังคม

เวลาไปต่างประเทศ หลวงพ่ออยากให้พักโรงแรมมากกว่าพักที่วัด และโรงแรมนั้นจะต้องใกล้สวนสาธารณะ ใกล้สถานีรถไฟ หรือไม่ก็ใกล้สถานีขนส่ง อยากให้พักใจกลางเมือง เพราะสถานที่นั้นจะทำให้เรามีโอกาส ได้พบปะผู้คนมากมาย ทำให้ได้เรียนรู้ชีวิตความเป็นอยู่ ความรู้สึกนึกคิดของผู้คนในประเทศนั้นๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเผยแผ่พระศาสนาต่อไปในอนาคต

หากไปต่างประเทศไปพักอยู่ตามป่าตามเขา จะไปทำไม ป่าเขาบ้านเรามีเยอะแยะ ไม่ต้องไปถึงต่างประเทศ ที่ให้ไปต่างประเทศนั้นให้ไปดูคน ดูบ้านเมือง ดูชีวิตความเป็นอยู่ของเขาว่า เขาอยู่กันอย่างไร

เมื่อถึงโรงแรมได้หมายเลขห้องพักแล้ว ให้เข้าห้องไปเลย จำหมายเลขห้องของคนอื่นเอาไว้ หากกลัวลืมก็เขียนหมายเลขห้องของแต่ละคนไว้ก็ได้ อย่ายืนคุยกันหน้าห้อง นอกจากจะเป็นการรบกวนคนอื่นเขาแล้ว ยังถือว่าเป็นการเสียมารยาทอีกด้วย เขาถือกันอย่างนี้ทุกสังคม มีอะไรจะคุยก็ให้คุยกันในห้องหรือใช้โทรศัพท์ภายในคุยกัน ให้ลองหัดใช้โทรศัพท์ในต่างประเทศดูว่าใช้อย่างไร ใช้เบอร์ภายในโรงแรมจะได้ไม่ต้องจ่ายค่าโทร อย่าโทรไปเบอร์ข้างนอกเพราะค่าโทรศัพท์ต่างประเทศแพงมาก ให้โทรภายในโรงแรม โทรห้องต่อห้องพอให้ได้รู้วิธีการใช้โทรศัพท์ต่างประเทศ

ให้จำชื่อย่านที่พักเรียกว่าอะไร จะออกจากที่พักไปที่ไหน ให้บอกคนอื่นให้รู้ด้วย ให้มีชื่อ ที่อยู่ และ ถนนของโรงแรมที่พักติดตัวไปด้วยทุกครั้ง จะขอนามบัตรโรงแรมเขาไปด้วยก็ได้ ในต่างประเทศพาสปอร์ตเป็นสิ่งสำคัญ ต้องติดตัวอยู่ตลอดเวลา

ทุกวันนี้คนไทยยังมีความเข้าใจผิดๆ อยู่มาก ยังติดในภาพเก่าๆ คิดว่าโรงแรมเป็นสถานที่ที่ไม่เหมาะไม่ควร เป็นที่อโคจร ยังมีความรู้สึกไม่ดีกับคำว่า **"โรงแรม"** พูดง่ายๆ คือ ยังไม่ยอมลบภาพเก่าๆ ออกจากสมอง ทั้งที่จริง โรงแรมเขาใช้เป็นที่พัก โลกและสังคมปัจจุบันเปลี่ยนไปแล้ว และเราก็อยู่ในสังคมปัจจุบัน นักธุรกิจไปติดต่อการค้าขายในต่างประเทศก็พักโรงแรม ผู้นำประเทศต่างๆ ไปต่างประเทศก็พักโรงแรม แขกบ้านแขกเมืองไปต่างประเทศก็พักโรงแรม พระเจ้าแผ่นดินไปต่างประเทศก็พักโรงแรม

โรงแรมทุกวันนี้เขาจัดไว้สะอาดสะอ้านมีระเบียบ และเงียบสงบกว่าบ้านคน หรือเงียบสงบกว่าวัดบางแห่งเสียอีก

แม้พระเองก็ต้องปรับตัวให้เหมาะสม ไม่เช่นนั้นพระพุทธเจ้าก็คงไม่ทรงอนุญาตมหาปเทศ ๔ เอาไว้หรอก การอนุญาตมหาปเทศ ๔ ไว้ ก็เพื่อที่จะให้พระรู้จักใช้สติปัญญาปรับตัวให้เข้ากับสังคมในประเทศนั้น ๆ ตามความเหมาะสม รู้กันทุกองค์อยู่แล้ว

โรงแรมสำหรับชาวตะวันตก หรือแม้แต่สำหรับสังคมไทยปัจจุบัน คือ สถานที่ที่เงียบสงบ มีความเป็นส่วนตัวสูง เพื่อต้องการพักผ่อน เวลาเขาเดินทางไกลเพื่อติดต่อธุรกิจ หรือติดต่อข้อราชการต่างๆ ต้องการพักผ่อน ต้องการใช้ความคิด โดยไม่ต้องการให้มีใครรบกวนเขาก็พักกันที่โรงแรม ไปต่างประเทศแล้วจะเห็นว่า เวลาที่เขาไม่ต้องการให้ใครรบกวน ไม่ต้องการให้มีการใช้เสียง ก็จะมีป้าย หรืออะไรสักอย่างเป็นเครื่องหมายแขวนไว้ที่ประตู แม้จะไม่มีตัวหนังสือบอกว่า **"อย่ารบกวน"** ก็เป็นอันรู้กันทั่วโลกว่า **"เวลานี้ต้องการความเงียบสงบ โปรดอย่ารบกวน"** ทุกโรงแรมเขาจะมี

ถ้าเห็นสัญลักษณ์นี้แล้ว แม้แต่คนทำความสะอาดก็ไม่กล้าส่งเสียง

คนไทยมักจะมองโรงแรมในด้านลบ เพราะสมองยังติดในภาพเก่าๆ ไม่ยอมรับความเป็นจริงของโลกปัจจุบัน ความจริงโรงแรม ก็คือ ห้องพักธรรมดาห้องหนึ่งเท่านั้นเอง สมัยพุทธกาลพระสงฆ์สาวกเดินทางไกลไปต่างบ้านต่างเมือง ท่านก็ขอพักตามบ้านเรือนคนทั้งนั้น อย่างบ้านนายช่างหม้อก็เป็นบ้านที่พระนิยมไปขอพักค้างแรม

ทุกวันนี้ สถานที่พักแรมเวลาเดินทางไกลไปต่างบ้านต่างเมืองก็เปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย

ไปต่างประเทศ ถ้าไม่ต้องการไปดูคน ไปดูบ้านดูเมืองเขาแล้วเราจะไปทำไม ถ้าไปแล้วจะไปนั่งไปนอนอยู่วัดเฉยๆ ก็อย่าไปจะกลายเป็นคนหูหนวกตาบอด ไม่ไปยังจะดีกว่า ไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง ไม่ต้องเหนื่อย และไม่ต้องเสียค่าใช่จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น ไปแล้วต้องออกไปเดินดูบ้านดูเมืองเขา

ที่จริง หากเป็นไปได้ หลวงพ่ออยากให้พระผู้ใหญ่ตั้งแต่ระดับเจ้าคณะจังหวัด ทุกจังหวัด ได้มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ จะได้เห็นความเจริญก้าวหน้าของประเทศต่างๆ แล้วนำมาพัฒนาพระศาสนา จะได้ไม่มีจิตใจคับแคบ คิดว่าประเทศไทยนั้นใหญ่คับโลก หากมองเมืองไทยในแผนที่โลกแล้วมันแค่จุดเล็กๆ พอเดินทางออกจากเมืองไทยไปไกลเกินญี่ปุ่น ก็แทบจะไม่มีใครรู้จักเมืองไทยแล้ว

ข้อปฏิบัติสำหรับพระสงฆ์ที่เดินทางไปต่างถิ่น จำเป็นต้องอาศัยเรือนชาวบ้าน เป็นที่พัก ปรากฏอยู่ในพระวินัย ว่า "หากพักตามบ้านเรือน ให้กำหนดเอารั้วบ้านเป็นเขตรักษาราตรี ถ้าบ้านไม่มีรั้วหรือกำแพงให้เอาตัวเรือนนั้น เป็นเขตรักษาราตรี ถ้าอาคารใหญ่โตมีหลายห้อง หรือโกดังใหญ่ ถ้าไม่มีกำแพงหรือรั้วล้อม ให้กำหนดเอาห้องที่พักนั้น เป็นเขตรักษาราตรี ถ้าสถานที่นั้นมีหลายครอบครัวอยู่รวมกัน พระสงฆ์พักอยู่กับครอบครัวใด ให้ถือเอาบริเวณของครอบครัวนั้น เป็นเขตรักษาราตรี" **(พระไตรปิฎก เล่ม ๒ มหาวิภังค์ จีวรวรรค)**

เวลานี้พระผู้ใหญ่ยังเข้าใจผิดกันมาก ยังคิดว่าประเทศไทยนั้นใหญ่เหลือเกิน ประเทศไทยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยใครทั้งนั้น เมืองไทยเท่านั้นเป็นเมืองพุทธและมีสิทธิ์เป็นเจ้าของธรรมะของพระพุทธเจ้า พระที่เดินทางไปต่างประเทศ มักจะถูกตำหนิ ทั้งจากพระผู้ใหญ่และญาติโยมที่ไม่เข้าใจ

เพราะคิดอย่างนี้ พระจึงถูกมองว่าเป็นสถาบันที่ล้าหลังที่สุดในสังคม เป็นสถาบันที่ตามโลกตามสังคมไม่ทัน เป็นสถาบันที่เป็นภาระต่อสังคม จนบางกลุ่มบางคนคิดว่า **ปัจจุบันสังคมไทยไม่มีความจำเป็นต้องมีสถาบันสงฆ์ หรือจะกล่าวให้ง่าย ก็คือ พระสงฆ์เป็นสถาบันที่ไม่ควรมีในสังคมไทย** อีกต่อไป

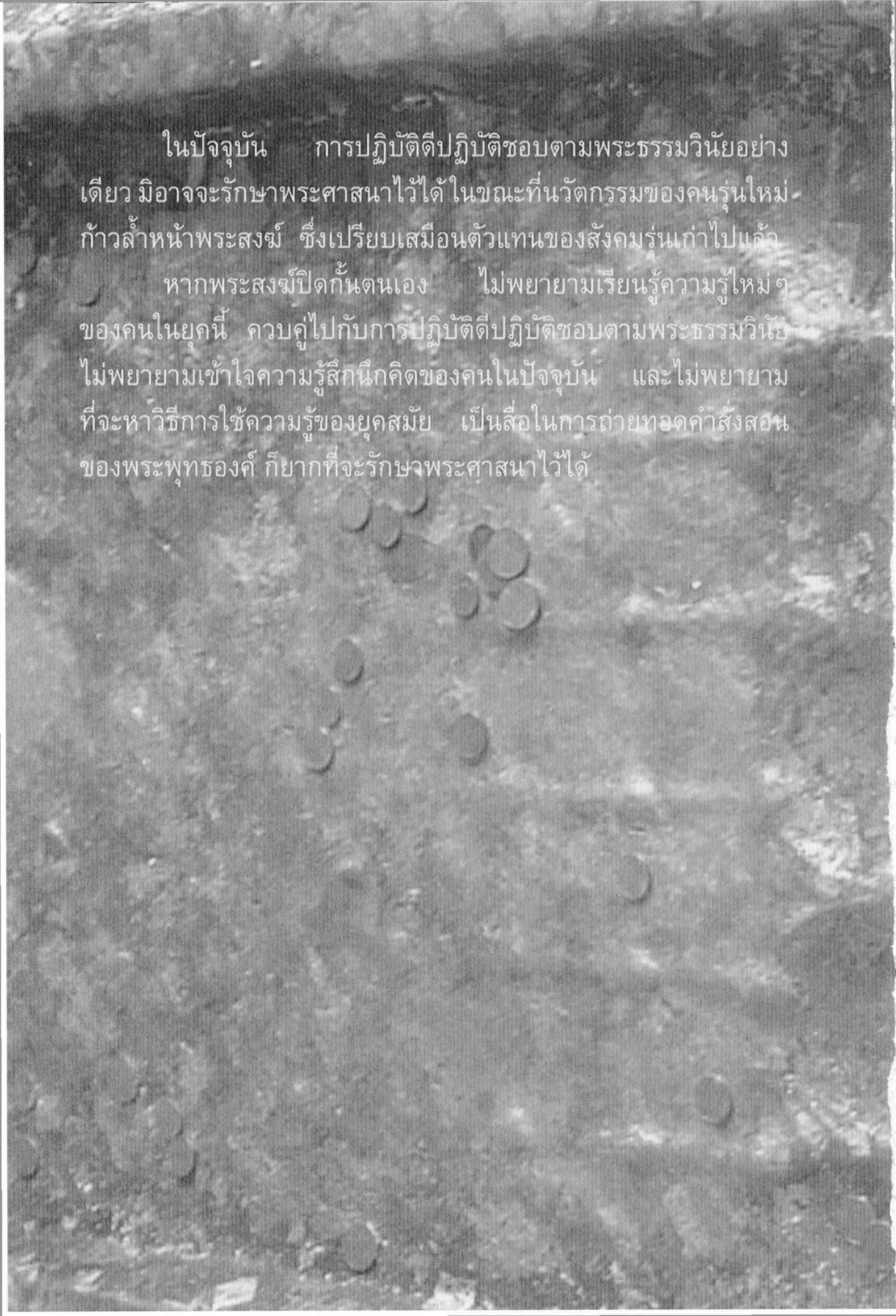
คนทุกวันนี้คิดกันว่า ธรรมะเรียนที่ไหนก็ได้ มีสื่อต่างๆ มากมายเต็มไปหมด กดปุ๊บก็รู้ธรรมะปั๊บ ไม่จำเป็นต้องเรียนจากสถาบันสงฆ์ พระไม่ได้เรียนหนังสือมาจากเมืองนอกเมืองนา มีความรู้สู้เขาไม่ได้ เพราะฉะนั้น พระจึงไม่มีความจำเป็นสำหรับสังคมปัจจุบัน เมื่อเกิดความคิดเช่นนี้แล้ว พระพุทธศาสนาจะอยู่อย่างไร

ให้พวกเราคิดดู

จริงอยู่ ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอนิจจัง คือ ไม่เที่ยง แต่ความไม่เที่ยง ก็ไม่ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานจิตใจที่คับแคบเช่นนี้ โดยไม่คิดหาวิธีการที่จะรักษาพระศาสนา ให้มั่นคงสืบสถาพรแผ่ไพศาลไปในโลก

ที่จริงก็เป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าท่านสอนทั้งนั้น

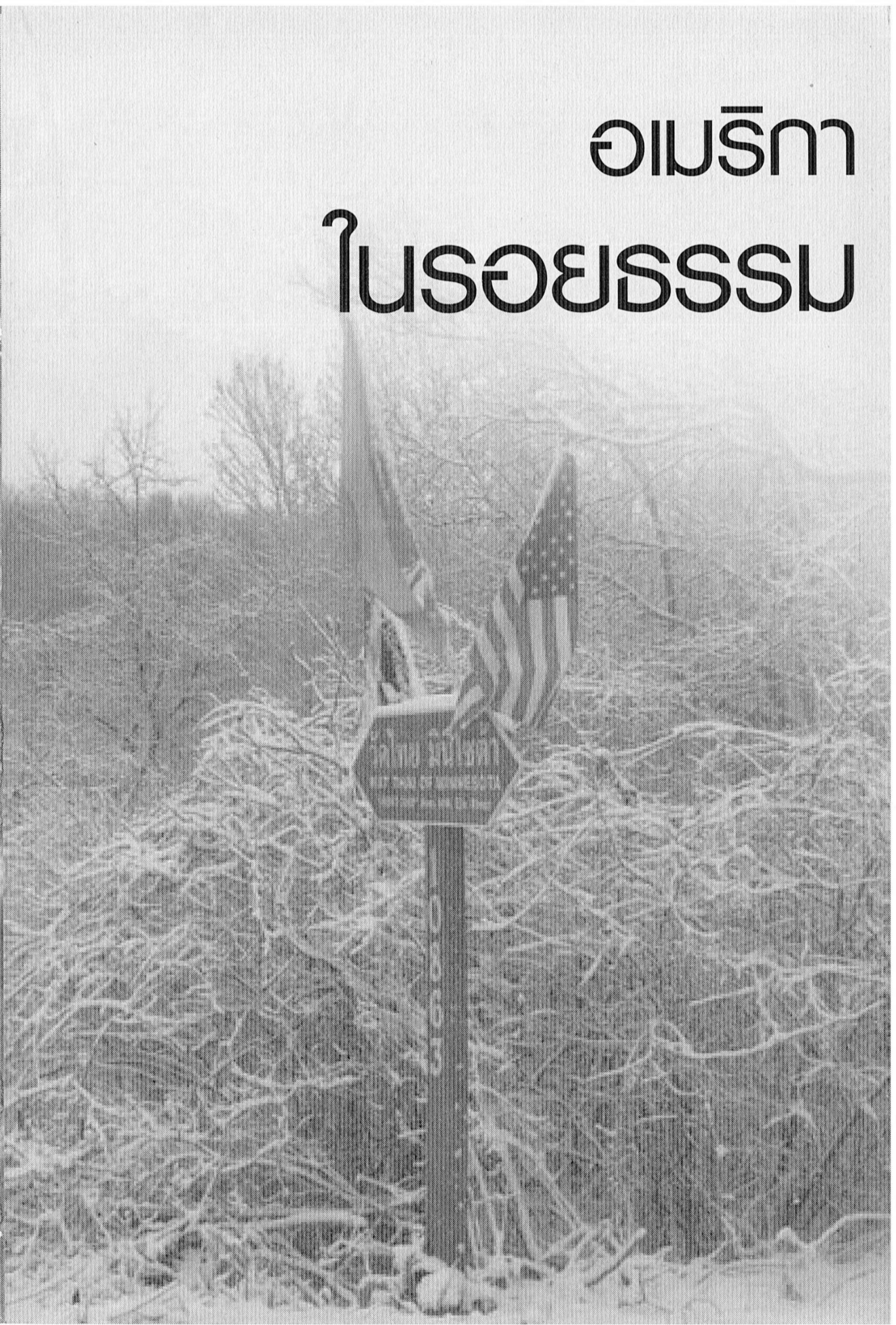
มีโอกาสไปแล้ว ก็ให้เก็บเกี่ยวเอาความรู้มามาก ๆ ไปพักที่ไหนก็อย่านอนหรือนั่งอยู่เฉยๆ ถ้าจะนอนให้กลับมานอนที่วัด ขึ้นรถก็อย่าอ่านหนังสือ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ หรือหนังสืออะไรก็ตาม ถ้าอ่านหนังสือแล้วจะไม่เห็นอะไรระหว่างทาง เมื่อขึ้นรถ ความรู้อยู่ระหว่างสองข้างทาง ไม่ได้อยู่ในหนังสือ ดูว่ามีอะไรอยู่ระหว่างทางนั้น

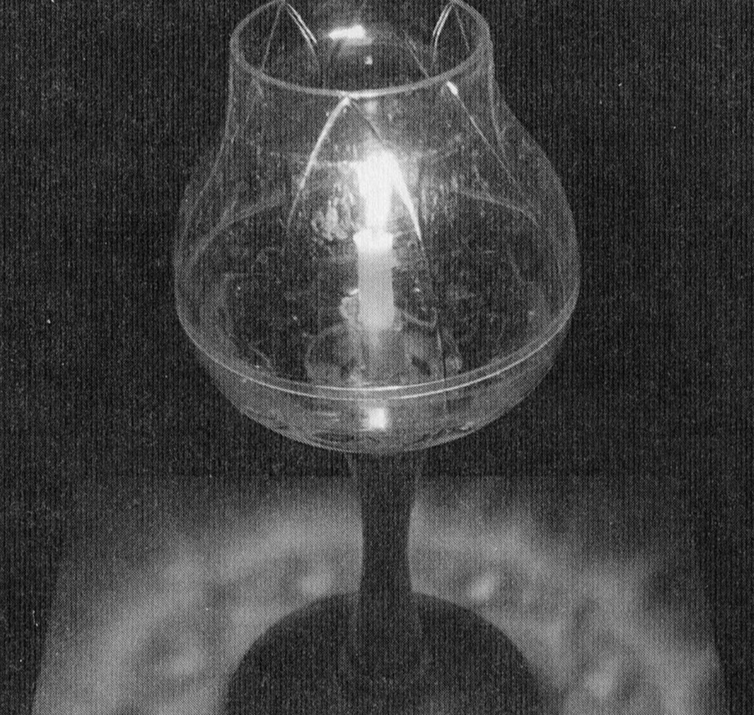
ในปัจจุบัน การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัยอย่างเดียว มิอาจจะรักษาพระศาสนาไว้ได้ ในขณะที่นวัตกรรมของคนรุ่นใหม่ก้าวล้ำหน้าพระสงฆ์ ซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนของสังคมรุ่นเก่าไปแล้ว

หากพระสงฆ์ปิดกั้นตนเอง ไม่พยายามเรียนรู้ความรู้ใหม่ ๆ ของคนในยุคนี้ ควบคู่ไปกับการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย ไม่พยายามเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของคนในปัจจุบัน และไม่พยายามที่จะหาวิธีการใช้ความรู้ของยุคสมัย เป็นสื่อในการถ่ายทอดคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ก็ยากที่จะรักษาพระศาสนาไว้ได้

อเมริกา ในรอยธรรม

"เราตายได้ แต่พระพุทธศาสนาตายไม่ได้"

คนไทยไปเมืองนอก เพื่อไหว้ฝรั่ง
พระไปเมืองนอก เพื่อให้ฝรั่งไหว้

หลวงพ่อไปอเมริกาครั้งแรกในปี ๒๕๑๕ ขณะเป็นเลขาธิการมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ และเจ้าคุณพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ไปด้วย เพื่อพบปะนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ ตามคำนิมนต์ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา

สมัยนั้นคนไทยยังไม่มาก ส่วนใหญ่คนไทยไปอยู่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย การเดินทางและการเป็นอยู่ในสมัยนั้นจึงลำบากมาก แต่ก็ต้องทนเพราะต้องการพบปะกับคนไทย เพื่อจะหาวิธีให้มีวัดเกิดขึ้นให้ได้ บางครั้งพักที่สถานทูตไทย บางครั้งพักที่สำนักงาน ก.พ. บางครั้งก็พักตามมหาวิทยาลัย แต่โดยมากพักตามบ้านคน

ทีแรกไปอเมริกา เขาจัดให้นอนที่สถานทูตไทยด้วยกันทั้ง ๓ องค์ ภายหลังทั้งสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ กับเจ้าคุณประยุทธ์ต่างก็แยกกันไปนอนในที่ต่างๆกัน เพื่อจะได้มีโอกาสพบคนมาก สมัยนั้น **ท่านทูตสุนทร หงษ์ระดารมย์** เป็นทูตอเมริกา ท่านบอกกับหลวงพ่อว่า **"คนไทยยังเชื่อพระให้บอกคนไทยที่มาอยู่ที่นี่ด้วยเถอะ ให้พากันกลับเมืองไทยทีเถอะ มาอยู่เป็นโรบินฮู้ดอย่างนี้อายเขา เสียชื่อเสียงประเทศชาติบ้านเมือง"**

หลวงพ่อบอกท่านว่า **"ฝรั่งมาอยู่เป็นโรบินฮู้ดในเมืองไทย ทำไมเราชื่นชมว่าเขาเป็นคนเก่งคนกล้า แต่พอคนไทยเป็นโรบินฮู้ดไปอยู่เมืองฝรั่งบ้าง กลับเห็นเป็นเรื่องน่าอาย**

ความจริง เมืองไทยเราก็มีแต่โรบินฮู้ดทั้งนั้นแหละ และโรบินฮู้ดเหล่านั้นก็มีส่วนในการสร้างความมั่นคงมั่งคั่งให้กับเมืองไทย ที่เยาวราชมีแต่โรบินฮู้ดจากเมืองจีนทั้งนั้น มีแค่เสื่อผืนหมอนใบ มาเมืองไทย ก็ยังสร้างชาติไทยให้มีความเจริญรุ่งเรืองได้

อย่าถือว่าเป็นเรื่องน่าอายเลย ขอให้หาทางช่วยให้คนไทยเหล่านั้น ได้อยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมายเถอะ คนไทยเหล่านั้นล้วนแต่เก่งและมีความสามารถทั้งนั้น หากไม่เก่ง ไม่กล้า ไม่มีความสามารถ เขามาได้ไม่ไกลถึงอเมริกาหรอก

การที่เขามาถึงอเมริกาได้ รัฐบาลไทยไม่ได้เสียเงินให้เขาสักบาทเดียว ไม่ได้ขาดทุนแต่ได้กำไร นั่นก็แสดงว่าเขามีความสามารถเป็นทุนอยู่แล้ว หากช่วยเขาให้อยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมายในอเมริกา เขาก็คงจะสร้างความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าให้แก่ชีวิตได้"

ท่านทูตสุนทร หงษ์ระดารมย์ มีความคุ้นเคยกันกับหลวงพ่ออยู่ก่อนแล้ว ทั้งพี่น้องของท่านด้วย เพราะคุณพ่อของท่าน คุ้นเคยกับที่วัดสระเกศ มาตั้งแต่สมัยเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช(อยู่) เลยทำให้คุ้นเคยกัน คุยอะไรก็คุยกันได้ อย่างคนคุ้นเคยกัน แต่เรื่องความเห็นไม่ค่อยตรงกัน เพราะหลวงพ่อเห็นเป็นอย่างหนึ่ง แต่ท่านก็เห็นเป็นอีกอย่างหนึ่ง ท่านเห็นแบบคนโบราณที่เคร่งวัด

อย่างคราวหนึ่ง หลวงพ่อบอกกับท่านถึงเรื่องอยากจะให้มีวัดในอเมริกาและอยากให้พระมาอยู่ที่นี่ หลวงพ่อเห็นว่าวัดเกิดขึ้นที่นี่ได้เพราะที่นี่มีคนไทย จึงขอให้ท่านช่วยหาทางที่จะให้มีวัด ท่านก็บอกว่า **ที่เมืองไทยวัดจะร้างอยู่แล้ว พระอย่ามายุ่งเลยกับต่างประเทศ อยู่เมืองไทยก็ยังทำอะไรไม่ค่อยได้ แล้วพระจะมาสอนอะไรที่เมืองนอก**

หลวงพ่อก็บอกกับท่านว่า **คนไทยไปเมืองนอกกับพระไปเมืองนอกนั้นแตกต่างกัน คนไทยไปเมืองนอกไปเพื่อไหว้ฝรั่ง แต่พระไปเมืองนอกไปเพื่อให้ฝรั่งไหว้**

และ หากใครพูดถึงเรื่องพระไปต่างประเทศ ไม่ดีอย่างนั้นอย่างนี้ หลวงพ่อก็จะบอกเขาอย่างนี้เสมอมา

ทุกครั้งที่ไปต่างประเทศ หากมีผู้ถวายปัจจัยก็จะไม่นำกลับเมืองไทย แต่จะสมทบทุนไว้สร้างวัดที่ประเทศนั้นๆ ไปแต่ละครั้ง ก็จะมีคนถวายปัจจัยเยอะมาก ทุกครั้งที่มีการเทศน์ มีการบรรยาย หรือที่เขาทำบุญ ก็จะไม่เอากลับเมืองไทย และจะตกลงกับผู้ที่จะร่วมคณะไปด้วยเช่นนั้นเสมอ

อย่างไปอเมริกาสมัยนั้น คนถวายปัจจัยเยอะมาก บางวันคนนิมนต์ตั้งแต่เช้าจนค่ำ เพราะคนไทยยังไม่เคยเห็นพระที่นั่น ทุกคนต่างก็แตกตื่นดีอกดีใจ ไม่นึกว่าจะมีพระไปอเมริกา ต่างก็อยากให้พระไปบ้าน **บางคนเห็นพระถึงกับร้องไห้ ปล่อยโฮออกมาเลย**

จนในที่สุด ทั้งสมเด็จวัดปากน้ำ ทั้งเจ้าคุณประยุทธ์ที่ไปด้วยต้องแยกกันไปคนละที่ เพราะไม่ทันเวลา ต่างองค์ต่างไปสวดมนต์บ้านโยม สวดองค์เดียว บางวันสวดมนต์ตั้งแต่เช้าจนค่ำ เรื่องปัจจัยที่เขาถวายมา ไปรัฐไหนก็จะมอบไว้ที่รัฐนั้น เพราะเขามีสมาคมของเขา และก็จะแนะนำเขาให้หาวิธีที่จะให้มีวัดเสมอไป

เวลาหลวงพ่ออยู่องค์เดียวแล้ว คิดแต่เรื่องการพระศาสนา โดยเฉพาะเรื่องการพระศาสนาในต่างประเทศ คิดเรื่องของการบ้านการเมืองการพระศาสนาว่า **เราจะประคองพระศาสนาไว้อย่างไรจะอยู่อย่างไร** เฉพาะที่วัดสระเกศก็คิดว่า พระในวัดก็ไม่เหมือนกัน บางองค์ก็ดีบางองค์ก็ไม่ดี บางองค์ดีน้อยบางองค์ดีมาก บางองค์ขยันน้อยบางองค์ขยันมาก

นี่เฉพาะที่วัดสระเกศ

แล้วมาดูคณะสงฆ์โดยรวมทั้งประเทศ จะทำอย่างไร พระพุทธศาสนาโดยรวมทั้งหมดจะทำอย่างไร จะทำอย่างไรให้คณะสงฆ์เป็นเอกภาพ อยากให้คิดไปในแนวทางเดียวกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่ต่างคนต่างเป็น ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างสำแดงฤทธิ์ สำแดงเดช

หลวงพ่อไปอเมริกาทีแรกยังไม่มีวัด พักตามบ้านคน บางบ้านที่นิมนต์ไป มีที่ว่างแต่โรงรถ เขาก็จัดให้พักที่โรงรถ พักโรงรถก็พัก ขอให้ได้พบคนไทย และก็คิดในทันทีที่ไปนั่นแหละว่า **"ต้องตั้งวัดที่นี่ให้ได้"** เพราะมีคนไทยอยู่ ก็เลยคุยกับคนไทยว่าเขามีสมาคมหรือเปล่า ก็ทราบว่ามีสมาคมอีสาน สมาคมทักษิณ สมาคมเหนือ สมาคมนักศึกษา แหม! ดี เลยยึดเอาสมาคมตั้งวัด ปัจจัยที่ได้มาก็มอบให้สมาคมเป็นทุนในการตั้งวัด ไปรัฐไหนก็ทำอย่างนั้น แล้วก็มีวัดขึ้นในต่างประเทศ

สมัยนั้น **พลเอกสุจินดา คราประยูร** ยังเป็นนายทหารยศชั้นผู้น้อย ท่านไปเป็นผู้ช่วยทูตทหารอยู่ที่อเมริกา ยังนึกถึงบุญคุณของท่านที่มีต่อพระสงฆ์และพระพุทธศาสนา ท่านมีส่วนอย่างมากในการที่จะให้มีวัดในอเมริกา ช่วยวิ่งเต้นประสานงานกับทุกฝ่าย หากไม่มีท่าน ตั้งวัดในต่างประเทศก็คงลำบากอยู่เหมือนกัน ท่านคุ้นเคยกับ

คุณเฉลิม อรรถพิศาลโสภณ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ กพ. อยู่อเมริกา จึงเป็นเหตุได้มาช่วยเรื่องตั้งวัด

นี่ก็เป็นเรื่องตั้งวัดในต่างประเทศ ที่คนไม่ค่อยรู้ เพราะไม่ได้พูดกัน เล่าให้พวกเราฟังจะได้จำเรื่องไว้

ตอนแรก ที่**ลอสแองเจลิส** มีคนไทยไปอยู่ยังไม่มากนัก ส่วนมากเป็นคนไทยที่ชอบเรื่องขลังๆ ชอบเรื่องขลังก็ไม่เป็นไร เอาอาจารย์ขลังไป เลยเอาอาจารย์ศรีนวลไป อาจารย์ศรีนวลไปอยู่ได้ไม่นานก็ทะเลาะกันกับโยมที่นั่น ท่านก็เลยกลับ แล้วก็ส่งพระไปเรื่อยจนวัดมั่นคง จากนั้นก็มีวัดที่**วอร์ชิงตัน ดี.ซี.** มีวัดที่**บอสตัน**ตามมา

ตอนหลัง ทางด้านอเมริกาก็ได้**เจ้าคุณธรรมราชานุวัตร** วัดโพธิ์เป็นหลัก ส่วนทางด้านยุโรปก็ได้**เจ้าคุณจำนงค์** เป็นหลัก จึงทำให้วัดค่อยเกิดขึ้นที่ละแห่งสองแห่งจนถึงปัจจุบัน

พระผู้ใหญ่และคนไทยที่ไม่เข้าใจ ก็เริ่มเข้าใจมากขึ้น ที่ตำหนิมาก ก็ตำหนิน้อยลง

เมื่อหลวงพ่อไปต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศใดก็ตาม คิดอยู่ในใจตลอด เก็บไว้ในใจว่า ต้องมีวัดในประเทศนั้นให้ได้ ไม่พูดเลยสักคำ แต่มันอยู่ในใจ ไม่พูดออกมาทางปากเลย เก็บกลับเมืองไทยแล้วจะทำอย่างไรต่อไป กับคณะสงฆ์ที่ยังไม่เข้าใจ การพระศาสนาในต่างประเทศ จะทำอย่างไร

แต่สมัยนั้นต้องค่อยๆ คิด ค่อยๆ เป็น ค่อยๆ ไป จะคิดแล้วทำเลยอย่างทุกวันนี้ไม่ได้ เพราะตอนนั้นหลวงพ่อพรรษายังน้อย ยิ่งตอนนั้น ถ้าพูดเรื่องต่างประเทศเป็นเรื่องใหญ่ เขาด่ากันแหลกเชียว ทั้งพระทั้งโยม

พระราชรัตนรังษี (จำนงค์ ชุตินฺธโร) วัดพุทธาราม กรุงสต๊อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน

- กองบรรณาธิการ

สู้เพื่อให้พระศาสนาอยู่ได้

แม้ในมหาเถรสมาคมเองก็พูดไม่ได้ ตอนที่หลวงพ่อเข้าไปเป็นกรรมการมหาเถรใหม่ๆ พรรษายังน้อย ก็เพราะคิดว่ามีโอกาสที่จะเป็นช่องทางให้พระไปต่างประเทศได้เสนอชื่อพระที่จะไปต่างประเทศแต่ละองค์ ยากเหลือเกินเพราะพรรษายังน้อย พอพูดถึงเรื่องไปต่างประเทศท่านก็ด่าเลยว่า **ไปแล้วก็ไปผิดวินัย ไม่ได้รักษาวินัยกัน ไปแล้วไปอยู่กันอย่างไรก็ไม่รู้ วัดวาไม่มีให้อยู่ ไปอยู่ตามบ้านตามเรือนคน**

หลวงพ่อต้องนั่งก้มหน้าอย่างเดียว ไม่โต้ตอบ ไม่พูดอะไร นึกภาวนาอยู่ในใจอย่างเดียวว่า ด่าก็ไม่เป็นไร ขอให้ท่านอนุมัติให้ไปตามที่เราขอ

เมื่อก่อนเสนอพระไปต่างประเทศไม่ได้มากอย่างเดี๋ยวนี้ นานๆ จึงเสนอสักองค์ เสนอบ่อยไม่ได้ เสนอทีก็ต้องนั่งก้มหน้าให้ท่านด่าท่านว่ากันที เราก็ไม่พูดเลย นั่งก้มหน้า เราต้องการอย่างเดียว ขอให้ท่านอนุมัติ จะด่าจะว่าอย่างไรก็ช่างท่าน พอด่าเสร็จแล้ว ท่านก็ว่า **เอ้า! ให้ไป เท่านั้นแหละ** ก็ได้ไป ท่านด่าก็ด่าไป ด่าเสร็จแล้วท่านก็ให้ไป ขอให้ได้ไป

ตอนหลัง เลยได้พระธรรมทูตต่างประเทศเพิ่มเรื่อยมา ปีสองปีได้องค์หนึ่งสององค์ ก็เพิ่มมาเรื่อยๆ

บางทีในที่ประชุมมหาเถรสมาคม หลวงพ่อก็ช่วยด่าด้วย ท่านว่า พระไปอยู่เมืองนอกไม่ดีอย่างนั้นอย่างนี้ หลวงพ่อก็ช่วยด่าด้วย แต่ที่จริงเราไม่ได้ด่าหรอก แต่แกล้งเป็นพวกเดียวกับท่านช่วยด่า ท่านว่าไม่ดีอย่างนั้นๆ เราก็ว่า เออไม่ดี เลว แต่พอได้จังหวะดีๆ เราก็ว่า **แต่ดูไป บางทีพระที่อยู่เมืองไทยเอง ที่เลวก็มีเหมือนกัน ไม่ต้องไปถึงเมืองนอก**

นี่แหละการต่อสู้เพื่อจะให้พระศาสนาอยู่ได้ไม่ใช่ง่าย แม้กระทั่งที่เมืองไทยเอง เมืองที่เป็นพระพุทธศาสนา ไม่ต้องไปคำนึงถึงพระที่จะไปต่อสู้กับความคิดของคนในต่างประเทศ ที่ไม่ใช่เมืองพุทธหรอก ท่านจะลำบากขนาดไหน

นี่เอาแค่ต่อสู้กับความคิดคนไทยกันเอง ก็ยังยากลำบากกันขนาดนี้

ตอนไปอเมริกาครั้งแรกๆ หลวงพ่อเห็นจะอายุ ๔๔ ปีไม่เกินนี้ กำลังทำงาน กำลังมีความคิดความอ่าน ร่างกายกำลังแข็งแรง สุขภาพอนามัยไม่มีปัญหา ทำได้ทั้งคืนทั้งวัน คิดได้ทั้งวันทั้งคืน คุยกับคนที่มาแลกเปลี่ยนความคิดคุยได้จนสว่าง

แม้ไปสวีเดน ตอนตั้งวัดทีแรก คุยจนสว่างจึงหยุด พระที่ตามไปด้วยหลับกันไปหมดแล้ว ยังเหลือหลวงพ่อกับฝรั่งคนหนึ่ง ตอนหลังฝรั่งที่คุยด้วยยังอุตส่าห์ตามมาถึงเมืองไทย แต่ตอนนี้ตายเสียแล้ว แต่ไม่ใช่ว่าหลวงพ่อมีความสามารถทำได้ทุกอย่าง บางอย่างไม่ใช่ว่าหลวงพ่อคิดแล้วทำได้ทุกอย่าง แต่คิดแล้วให้คนอื่นที่เขาทำได้ และรับกันไปเป็นช่วงๆ จะว่าไปก็เหมือนขายความคิด จะทำเองหรือไม่ไม่สำคัญ ขอให้งานที่อยากทำสำเร็จ และเป็นประโยชน์ต่อพระศาสนาก็เป็นอันใช้ได้

อย่างเจ้าคุณจำนงค์ที่มรณภาพไปแล้ว ท่านรับได้เร็ว หลวงพ่อพูดกับท่านว่า ที่สวีเดนคนไทยอยู่เยอะ พระน่าจะไปอยู่ได้ ท่านก็รับปากว่า **จะพยายาม** หลวงพ่อบอกท่านว่า **ไปแล้วอย่าคิดกลับนะ ต้องคิดเอาหิมะกลบหน้าอยู่ที่นั่นแหละ** แล้วท่านก็ต่อของท่าน พอฟังแล้วท่านก็คิดต่อ ไม่ใช่ฟังแล้วก็เฉย

ที่จริง ยังนึกเสียดายพระอย่างนี้ ถ้าท่านยังมีชีวิตอยู่ต่อไปอีก พระพุทธศาสนาจะไปถึงทะเลบอลติกทั้งหมด จะเข้าไปในรัสเซียเดิม นี่ก็เพิ่งเริ่มไว้คงจะมีผู้สานต่อ

สมัยนั้น พระจะไปต่างประเทศต้องมาหาหลวงพ่อทั้งนั้น เพราะในมหาเถรสมาคม นอกจากหลวงพ่อแล้วก็ไม่มีใครกล้าเสนอที่ประชุม ทุกองค์ก็รู้ว่า หากมาหาหลวงพ่อแล้วเป็นได้ไป

คราวหนึ่ง มีพระมาขอว่าท่านอยากไปต่างประเทศ ขอให้หลวงพ่อช่วย หลวงพ่อก็ถามว่าจะไปประเทศไหน ท่านตอบว่าไปอเมริกา แล้วก็ถามว่าจะไปทำอะไร ท่านตอบว่าอยากไปเที่ยวดูบ้านดูเมืองเขาบ้าง หลวงพ่อบอกว่า **เออ! ไปเที่ยวดูบ้านดูเมืองเขานะดีแล้ว แต่อย่าลืมดูด้วยว่ามีบ้านเมืองเขาตรงไหนบ้างที่สามารถสร้างวัดได้** แล้วท่านก็ไป

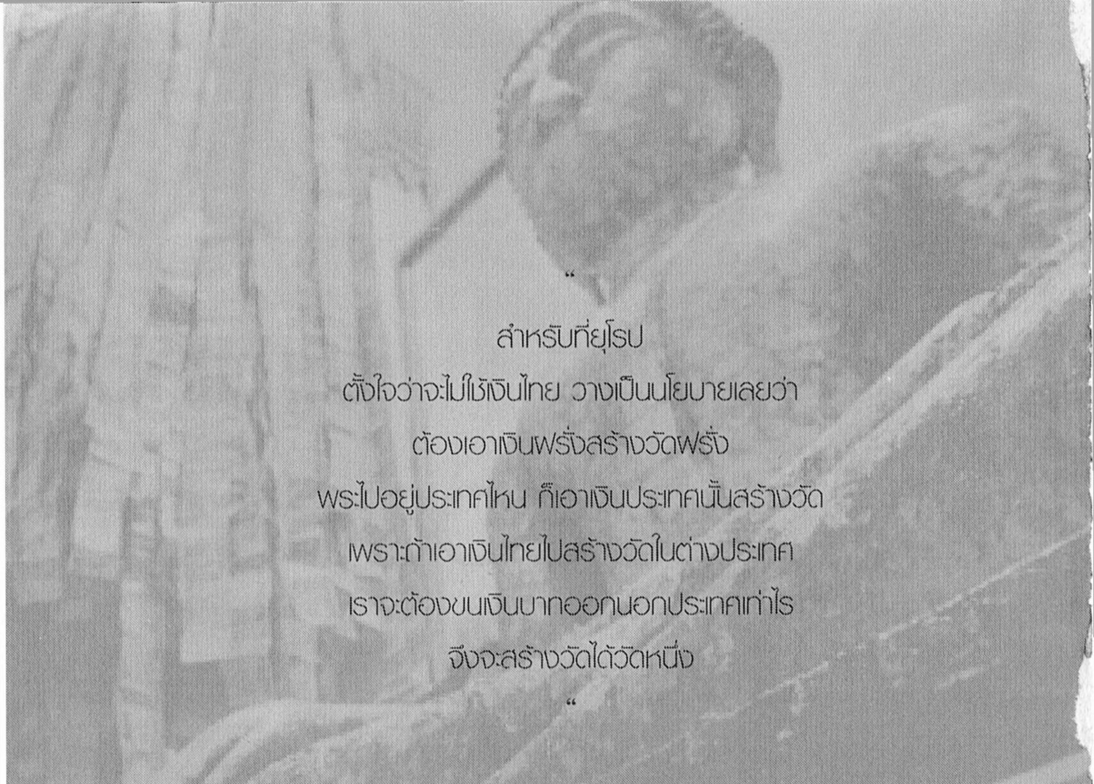
ภายหลังท่านก็สามารถสร้างวัดในอเมริกาได้

ยังสงสัยว่า ทำไมพระผู้ใหญ่สมัยนั้น จึงไม่อยากให้พระไปต่างประเทศ ทั้งๆ ที่เงินทองค่าใช้จ่ายคณะสงฆ์ก็ไม่ได้เสีย ท่านหาเงินของท่านเอง มีชาวบ้านศรัทธาอยากให้ไป ออกค่าใช้จ่ายให้ท่าน คณะสงฆ์กลับจะได้ประโยชน์เสียอีก คือ ได้อย่างเดียว อย่างน้อยก็ได้พระที่มีหูหากว้างไกลเพิ่มขึ้น โดยไม่ต้องลงทุนอะไรเลย

ปัจจุบัน ได้เกิดวัดไทยในรัสเซียขึ้นแล้ว ภายหลังเจ้าคุณพระราชรัตนรังษี (จำนงค์ ชุตินฺธโร) มรณภาพลง ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ นับเป็นการสานต่อปณิธานการเผยแผ่พระศาสนาอันแน่วแน่แห่งพระสงฆ์ไทย ไม่มีที่สิ้นสุด

เย็นหิมะ
ในรอยธรรม

“

สำหรับที่ยุโรป

ตั้งใจว่าจะไม่ใช้เงินไทย วางเป็นนโยบายเลยว่า

ต้องเอาเงินฝรั่งสร้างวัดฝรั่ง

พระไปอยู่ประเทศไหน ก็เอาเงินประเทศนั้นสร้างวัด

เพราะถ้าเอาเงินไทยไปสร้างวัดในต่างประเทศ

เราจะต้องขนเงินบาทออกนอกประเทศเท่าไร

จึงจะสร้างวัดได้วัดหนึ่ง

“

เอาเงินฝรั่ง สร้างวัดให้ฝรั่ง

การสร้างวัดที่ยุโรปตอนแรกนั้นต้องไปเช่าคอนโดอยู่ พยายามแสวงหาพระที่จะไปอยู่นานปี แต่ก็ไม่มีใครอยากไปอยู่เพราะกลัวความหนาวของหิมะ

ต่อมาเจ้าคุณจำนงค์ ท่านรับอาสาว่าอยู่ได้ ก็เอาท่านไป พอไปถึง ก็ยกธงธรรมจักรไว้ที่หน้าต่าง เป็นสัญลักษณ์ ให้รู้กันว่าพระพุทธศาสนามาตั้งในยุโรปแล้ว แต่การอยู่ตอนแรกก็ลำบากมาก เพราะต้องอยู่ปนกับเขาห้องนิดเดียว จนกระทั่งได้ขยายมาเป็นวัดอย่างปัจจุบัน

วัดแรกในยุโรปนั้น เกิดขึ้นที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ และการสร้างวัดในยุโรปก็ได้ประสบการณ์จากอเมริกา คือ ที่อเมริกาการสร้างวัดยังต้องใช้เงินจากประเทศไทยอยู่บ้าง ผ้าป่าบ้าง กฐินบ้าง แต่ก็น้อย โดยมากเป็นเงินของอเมริกา

สำหรับที่ยุโรป ตั้งใจว่า จะไม่ใช้เงินไทย วางเป็นนโยบายเลยว่า ต้องเอาเงินฝรั่งสร้างวัดให้ฝรั่ง พระไปอยู่ประเทศไหนก็เอาเงินประเทศนั้นสร้างวัด เพราะถ้าจะเอาเงินไทยไปสร้างวัดในต่างประเทศ เราจะต้องขนเงินบาทออกนอกประเทศเท่าไร จึงจะสร้างวัดได้วัดหนึ่ง ค่าเงินต่างกันมาก พระที่ไปอยู่ต่างประเทศจึงต้องเก่งและมีความอดทนสูง

ที่เนเธอร์แลนด์นั้น ตอนนี้พระที่ไปอยู่เป็นเจ้าคุณชั้นราช อายุ ๗๐ ปี ท่านอยู่วัดสระเกศมานาน สำเร็จปริญญาเอก เมื่อก่อนทำงานมหาจุฬาฯ เป็นเหรัญญิกคุมเงินของมหาวิทยาลัย ทำงานรุ่นเดียวกับท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

ผมบอกท่านว่า อย่าไปคุมเลยการเงิน มหาจุฬาฯ เดี๋ยวนี้ไม่ได้เหมือนเมื่อก่อนแล้ว เงินมากขึ้นงบประมาณมากขึ้น เดี๋ยวมีปัญหา เลิกเสียเถอะ หลวงพ่อถามท่านว่า เสียดายเงินเดือนไหม ท่านบอกว่า ไม่เสียดาย ถ้าไม่เสียดายก็หยุดเถอะ มาอยู่ที่วัดดีกว่า ไม่ต้องทำแล้ว ท่านก็หยุดมาอยู่ที่วัด

ต่อมาที่วัดพุทธาราม เนเธอร์แลนด์ เกิดว่างไม่มีพระดูแล หลวงพ่อเลยถามท่านว่า ไปอยู่เนเธอร์แลนด์ได้ไหม ท่านก็ว่าไปได้ หลวงพ่อบอกว่า ถ้าอยู่ได้ก็ไม่ต้องกลับแล้วนะ อยู่ที่นั่นแหละ เพราะเราอายุ ๗๐ กว่าแล้ว คนที่นั่นเขาเคารพนับถือ ท่านก็เลยต้องอยู่เรื่อยมาจนกระทั่งทุกวันนี้

ยุโรปสมัยนั้นคนไทยยังไม่มาก โดยมากเป็นพวกหัวรุนแรงที่หนีการเมืองสมัย ๑๖ ตุลาไปอยู่ หนังสือกล่าวโจมตีสถาบันพระมหากษัตริย์ในสมัยนั้นก็พิมพ์ที่นี่ทั้งนั้น

แต่เดี๋ยวนี้ความคิดอย่างนั้นเบาไปมากแล้ว

ทุกวันนี้ที่สวีเดนพวกหัวรุนแรงก็ยังมาวัด และพวกนี้แหละที่เป็นกำลังของการตั้งวัดครั้งแรก เมื่อไปอยู่อย่างนั้นแล้วก็คงมีความโดดเดี่ยว เหมือนขาดที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ จึงมีความพยายามที่จะให้มีวัดมีพระเป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจ

ก็แปลก ตอนอยู่เมืองไทยไม่ชอบพระ หาว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ พระกินอยู่สบาย เอาเปรียบสังคม แต่พอไปอยู่อย่างนั้นเกิดคิดถึงพระขึ้นมา

ขวนขวายทุกอย่างอยากให้มีวัด อยากให้มีพระ

ไปต่างประเทศต้องระมัดระวัง

ตอนที่ไปสมัยนั้น พระจะพูดว่า สถาบันพระมหากษัตริย์ดีอย่างนั้นดีอย่างนี้ ไม่ได้เลย พวกหัวรุนแรงค้านทันที และค้านอย่างรุนแรงด้วย รู้ว่าเขาไม่ชอบเราก็ไม่พูด ขอเพียงให้จุดประสงค์ของเราสำเร็จก็พอ คือ ขอเพียงให้มีวัดเกิดขึ้น แต่บางครั้งเขาก็ตำหนิพระเหมือนกันว่า ทำไมพระถึงไปรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ และก็รับใช้รัฐบาลเผด็จการ ทำไมพระไม่เป็นตัวของตัวเอง

เรื่องนี้เจ้าคุณพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ท่านทราบดี

เดี๋ยวนี้ความคิดรุนแรงเช่นนี้มันเบาลงไปมากแล้วเพราะรัฐบาลก็ปรับปรุงอะไรต่ออะไรให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น บางทีรัฐบาลเองก็มาจากคนกลุ่มหัวรุนแรงนั่นเยอะ เกือบ ๔๐% ของรัฐบาลปัจจุบันมาจากกลุ่มคนหัวรุนแรง

รวมความแล้ววัดที่ยุโรปเกิดขึ้นได้นั้น ก็อาศัยคน ๓ กลุ่ม คือ **กลุ่มพวกหัวรุนแรง กลุ่มคนไทยที่ไปอยู่ที่นั่น และสถานทูต** จากนั้นก็เริ่มขยายขึ้นเรื่อยมา และพระที่เป็นหลักตั้งแต่ต้น คือ เจ้าคุณจำนงค์นี้ท่านเป็นผู้บุกเบิกอย่างมาก และท่านก็ทำงานอย่างน่าสงสาร ปีหนึ่งก็มาเมืองไทยสักครั้ง หรือ ๒ ครั้ง

เจ้าคุณจำนงค์ได้ทำประโยชน์ต่อพระศาสนาในต่างประเทศมาก โดยเฉพาะที่ยุโรป อาจจะเรียกว่า เป็นหลักเลยก็ว่าได้ ฝรั่งเคารพศรัทธาท่านมาก **หากท่านมีอายุอยู่ต่ออีกสัก ๑๐ ปี เชื่อว่าทางยุโรปนี้พระพุทธศาสนาจะเข้าไปไกลถึงรัสเซียได้แน่นอน** เพราะตอนนี้กำลังวางแผนกันอยู่ แต่ท่านก็มรณภาพก่อน พระศาสนาขาดบุคลากรที่สำคัญไปอีกองค์แล้ว

ไปตอนแรก หลวงพ่อเห็นว่า **ที่สวีเดนคนไทยอยู่มาก เขาอยากให้มีพระไปอยู่ ท่านรับปากว่าจะไปอยู่ได้ หลวงพ่อบอก**

ท่านว่า ถ้าไปแล้วอย่าคิดกลับนะ ต้องคิดเอาหิมะกลบหน้าอยู่ที่นั่นแหละ ท่านก็รับปาก แล้วท่านก็ทำของท่านตามที่พูดไว้ ไม่กลับเมืองไทยจนตาย ตอนตายก็ตายขณะนำพระเณรทำวัตรสวดมนต์ด้วย ที่พวกเราจะเดินทางไปเผาท่าน

แต่ให้พวกเรารู้อย่างหนึ่ง **คนไทยเราแปลก ไม่ว่าจะอยู่ในยุโรปหรือในอเมริกาก็ตาม พอตั้งวัดได้แล้วก็จะแตกออกเป็นฝักเป็นฝ่าย พอตั้งหลักได้สักพักหนึ่งก็อยากจะเป็นหัวหน้าอยากจะเป็นใหญ่บ้าง อิจฉากันบ้าง เห็นคนอื่นดีกว่า เก่งกว่าไม่ได้** ก็หาทางที่จะให้พวกที่เป็นกรรมการเดิมลงบ้าง ด่ากันเองบ้าง ยังไงไม่ทราบ คนไทยต้องมีเรื่องทะเลาะ เรื่องด่า เรื่องว่ากัน เดี๋ยวก็มีคนโน้นมาว่าอย่างนี้เดี๋ยวก็จะมีคนนี้มาว่าอย่างนั้น พระที่ไปอยู่ถ้าใจไม่เข้มแข็ง โอนไปเข้าข้างใดข้างหนึ่งก็จะมีปัญหา เรื่องนี้พระไปอยู่ต่างประเทศต้องอดทนสูง

ที่ยุโรป เมื่อก่อนหลวงพ่อไปทุกปี ไปติดต่อกันราว ๓๐ ปี เพื่อต้องการที่จะให้มีวัดขึ้นในยุโรป แต่อเมริกาไปน้อยกว่า เพราะที่อเมริกามีคนไทยมากตั้งวัดได้เร็ว แต่ยุโรปไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี ต้องไปดูหลายครั้งให้แน่ใจว่า ตั้งวัดได้ ใช้เงินในการเดินทางไปยุโรปมาก เพื่อต้องการที่จะให้มีวัด แต่ค่าใช้จ่ายตอนนั้นก็ยังนับว่าถูกมาก ไปครั้งแรกใช้เงินหมื่นกว่าบาท ไม่ถึงสองหมื่นบาท อยู่เกือบยี่สิบวัน ค่าเครื่องบินไม่ถึงหมื่น

การไปต่างประเทศต้องระมัดระวัง แต่ไม่ใช่ถึงกับระวังจนทำอะไรไม่ถูก ฝรั่งนี่ระเบียบมาก ถ้าไม่ถูกระเบียบเขาไม่เอาด้วย เห็นเป็นที่ว่างเราอยากจะเดินไปตรงนี้ บางทีเขาไม่ให้เดินมันก็ไปเล่นงานเราอย่านึกว่าว่างแล้วไปได้ บางทีเขาว่าเอา มันก็ไม่ดี พระเราก็เสีย เขาก็จำไว้ว่า ใส่สีเหลืองแล้วเป็นพวกไม่รู้เรื่องรู้ราวไป

สีเหลืองของจีวรนั้นเป็นสีแปลก จะเพราะเหตุไรไม่ทราบ ทำให้ฝรั่งเกิดความสนใจ เขารู้สึกว่าสวย ไปต่างประเทศแรก ๆ ฝรั่งทั้งผู้หญิง ผู้ชาย ผู้ใหญ่ เด็กหนุ่ม เห็นสีจีวรแล้วสนใจชอบมาดูมาถามว่า อยู่ประเทศไหน พอบอกว่า อยู่ประเทศไทย เขาถามต่อว่า แต่งตัวอย่างนี้เหมือนกันหมดทั้งประเทศหรือเปล่า แล้วก็อธิบายให้เขาฟังว่า เราเป็นพระจึงแต่งตัวอย่างนี้

แต่เดี๋ยวนี้ก็น้อยลง เพราะพระเขาออกต่างประเทศมาก

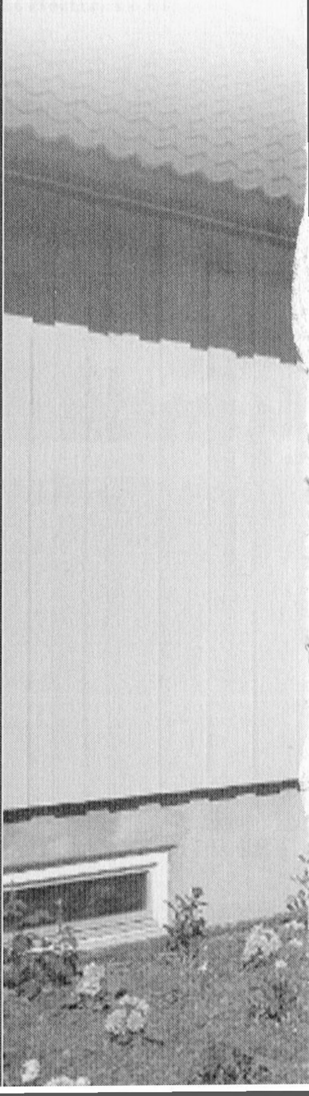

“

๓๕ ปีก่อน ได้มาที่นอร์เวย์
และตั้งใจไว้ว่า จะสร้างวัดให้ได้ ก็เป็นความจริงขึ้นมาแล้ว
แม้จะรอนานเป็นระยะถึง ๓๕ ปี
จึงสามารถสร้างวัดที่นี่ได้
แต่ก็นับว่า คุ้มกับการรอคอย

”

สัมโมทนียกถา
ในพิธีเปิดวัดไทยนอร์เวย์ ประเทศนอร์เวย์
พุทธศักราช ๒๕๔๒

ประเทศชาติเป็นเรือนกาย
พระศาสนาเป็นเรือนใจ

คนไทยนับถือพระพุทธศาสนา

โดยสายเลือด

ขอแสดงความปีติยินดี อนุโมทนาอย่างสูงยิ่ง ต่อน้ำใจที่งดงามของท่านทั้งหลาย ที่ได้แสดงออกต่อพระพุทธศาสนา ให้การปฏิสันถารต้อนรับพระภิกษุสงฆ์ที่เดินทางมาในพิธี ตามที่ท่านอัครราชทูตได้กล่าวไปแล้วนั้น

อาตมาขอพูดแบบกันเอง ไม่เป็นทางการตามที่ท่านอัครราชทูตไทยของเรา ซึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนท่านเอกอัครราชทูต ได้กล่าวให้เราทั้งหลาย ได้ทราบถึงความเป็นมา โดยละเอียดถี่ถ้วน เป็นเหตุให้เราทั้งหลาย ทั้งฝ่ายพระสงฆ์และท่านสาธุชนญาติโยมทั้งหลาย ได้ทราบร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง

วัดพุทธารามนี้ มีความเป็นมาตั้งแต่ริเริ่มเป็นอย่างไร ทำให้เราทั้งหลายได้มีความภูมิใจร่วมกันว่า เรานับถือพระพุทธศาสนาโดยสายเลือด แม้จะไม่ได้ทราบถึงหลักธรรมอย่างสูง และปฏิบัติธรรมได้อย่างสูง แต่ในสายเลือดนั้น ทุกท่านก็เป็นชาวพุทธเต็มครบถ้วน

เมื่อมาอยู่ต่างประเทศ ความรู้สึกว่าเป็นชาวพุทธนั้นก็ทำให้ท่านทั้งหลายเกิดความรู้สึกว่า จะทำอย่างไรให้ท่านทั้งหลายที่มาอยู่ประจำ ได้มีวัดเกิดขึ้นและมีพระสงฆ์มาอยู่ประจำ

ความปรารถนาในใจนี้ เหมือนกันทุกคน ไม่ว่าจะเป็นผู้ใด แต่บางคนก็ได้พูด บางคนก็ไม่ได้พูด บางคนได้ทำด้วยตนเอง บางคนก็สนับสนุนส่งเสริม เพราะเหตุที่มีความเป็นชาวพุทธอยู่ในใจนั่นเอง

อาตมา ได้ทราบความริเริ่มมาตั้งแต่ต้นว่า พี่น้องชาวพุทธที่นี่มีความต้องการอย่างไร จึงได้ปรึกษากับท่านเจ้าคุณที่สวีเดน ที่ท่านทั้งหลายเรียกกัน ด้วยคำสามัญว่า **"หลวงตา"** ว่า ทำอย่างไรจึงจะให้มีพระได้ไปอยู่ประจำที่นอร์เวย์ ทำอย่างไรจะให้มีวัดเกิดขึ้น

ระหว่างที่ไม่มีวัด ก็ได้ปรึกษากันว่า เมื่อชาวพุทธที่นอร์เวย์ต้องการพระในโอกาสต่างๆ ก็ขอให้เดินทางมา ท่านเจ้าคุณหลวงตาก็ได้ทำตามที่ตกลงกันไว้

จนกระทั่งต่อมา ท่านพระครูปลัดสำรวจได้มาอยู่ที่สวีเดน ที่วัดพุทธาราม กรุงสต๊อกโฮล์ม เป็นเหตุให้ท่านเจ้าคุณหลวงตา นึกว่า เป็นโอกาสดีแล้วที่จะให้ ท่านพระครูปลัดสำรวจมาอยู่ที่นี่ เพราะว่าท่านพระครูปลัดฯ นั้น มีน้ำอดน้ำทนสูง คนที่จะมาอยู่นอร์เวย์นี้ต้องอดทนสูงอีกเท่าตัว จากการอยู่ในประเทศอื่นๆ เพราะว่าดินฟ้าอากาศ เป็นต้น ทำให้พระสงฆ์อยู่ยาก อย่างที่ท่านนพพร อัครราชทูตได้กล่าวแล้ว

ท่านพระครูปลัดสำรวจ แสดงความมีน้ำอดน้ำทนสูงตั้งแต่เริ่มมาในเบื้องแรก และจนกระทั่งได้เกิดวัดนี้ขึ้น เมื่อเริ่มจดทะเบียนเป็นสมาคม อาตมาก็ได้รับทราบและก็ดีใจว่า อย่างไรวัดต้องเกิดขึ้นแน่แล้ว และพระสงฆ์ก็จะได้ไปอยู่ประจำแน่

ต่อมา ได้ทราบชัดเจนว่า ท่านพระครูปลัดฯ นี้ อยู่เป็นหลักที่นี่แน่นอน และท่านเดินทางกลับเมืองไทย ก็ไปบอกให้อาตมาทราบ ถึงความก้าวหน้า ในการสร้างวัดว่า เป็นอย่างไร

พระราชรัตนรังษี (จำนงค์ ชุตินฺธโร) วัดพุทธาราม กรุงสต๊อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน

- กองบรรณาธิการ

ท่านไม่เคยเอ่ยปากบอกอาตมาว่า ให้มาเปิดวัด เพราะว่าเดินทางไกล และเห็นว่า อาตมานี้แก่มากแล้ว เดินทางลำบาก ท่านไม่ได้ขอร้องว่า ให้ช่วยมาเปิดวัด แต่ว่าความประสงค์ของท่านที่คุยกันนั้น ทำให้อาตมารู้ว่า หลวงตาสวีเดนก็ดี ท่านพระครูปลัดฯ ก็ดี ต้องการให้มา อาตมาก็ชั่งใจตัวเองว่า อายุมากสังขารไม่ค่อยอำนวยเหมือนเมื่อก่อนแล้ว จะมาได้อย่างไร

แต่ก็นึกในใจว่า ปีนี้ในหลวงของเราอายุย่างเข้า ๗๒ ปี แล้ว มาเปิดวัดนอร์เวย์ก็ดี ได้ถวายเป็นพระราชกุศล แด่ในหลวงด้วย แล้วก็ตรงกับปี ๒๐๐๐ ตามที่ชาวโลกเขากล่าวกันด้วย ก็เลยตัดสินใจมา

ทีแรกก็นึกว่าจะเดินทางกันมาสัก ๒-๓ องค์ แต่ก็คิดว่า ถ้ามาแล้วก็ให้เป็นหมู่เป็นคณะ เป็นกลุ่มเป็นก้อน ทีแรกชวนกันมา ๑๐ องค์ ผลที่สุดก็เหลือ ๙ องค์ เหมือนอย่างที่เคยตั้งใจว่า ๙ องค์ เดินทางมาเพื่อร่วมเปิดวัดกับท่านทั้งหลายในวันนี้

นี้ขอเล่าถึงความตั้งใจ สอดคล้องกับที่ท่านเจ้าคุณหลวงตา และท่านพระครูปลัดสำรวจมีความรู้สึก และตรงกับที่ท่านอัครราชทูต ท่านได้กล่าวไปแล้ว

ท่านทั้งหลายทราบดีว่า ประเทศนอร์เวย์กับประเทศไทยนั้นไกลแต่เหมือนใกล้ เพราะว่าในหลวงรัชกาลที่ ๕ ของเรา เสด็จมานอร์เวย์ ที่นอร์ดเค็ป ในสมัยโน้นท่านเสด็จมาทางเรือ ลำบาก เพราะอย่างนั้น พวกท่านทั้งหลายที่มาอยู่กันที่นี่ ต้องนึกว่า เรามาอยู่โดยเสด็จพระราชกุศล ตามในหลวงรัชกาลที่ ๕

ปี พ.ศ.เท่าไรที่ในหลวงรัชกาลที่ ๕ เสด็จมา ก็พ.ศ. ๒๔๕๐ คิดดู พ.ศ. ๒๔๕๐ ถึงเวลานี้เท่าไรแล้ว ปีนี้ พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมแล้วก็เกือบร้อยปี เกือบร้อยปี ที่พระองค์เสด็จมาที่นี่

มหามงคลในรอยธรรม

เดี๋ยวนี้เราไม่รู้ว่าทำไมเราจึงมาอยู่กันที่นี่ แต่เราก็เชื่อว่า คนเราเกิดตายเกิดตาย เวียนมาจนกระทั่งมาเข้ายุคนี้ เลยได้มาอยู่ที่นี่ ยุคนั้นพวกเราคงโดยเสด็จมากับในหลวงรัชกาลที่ ๕ ถึงได้พลัดกันมาอยู่ที่นี่อีก

แต่ในหลวงท่านไม่อยู่เสียแล้ว

อาตมาก็รู้สึกว่า ท่านทั้งหลายนี้ โดยเสด็จในหลวงรัชกาลที่ ๕ มาอยู่ในประเทศนี้ แล้วสมเด็จพระพี่นางก็ได้เสด็จมาเปิดอนุสาวรีย์ของในหลวงที่ ๕ เพราะอย่างนั้น ให้ดีใจว่า แม้เราจะอยู่ต่างกัน ที่จังหวัดนั้นบ้าง จังหวัดนี้บ้าง ล้วนไปเกิดทีหลัง เราไม่รู้บุญกรรมที่เราทำไว้ ส่งให้เราไปเกิดที่จังหวัดนั้นบ้าง จังหวัดนี้บ้าง แต่ผลที่สุดก็ต้องมารวมกันอยู่ที่นี่ โดยเสด็จในหลวงรัชกาลที่ ๕ จึงเป็นเรื่องน่าดีใจ

แล้วในหลวงรัชกาลที่ ๕ นี้ ท่านเคยบวชพระ นับถือพระพุทธศาสนา เรามาตั้งวัดด้วยแล้ว พอดีตั้งวัดนี้อยู่ในช่วงที่ในหลวงของเรา พระองค์ปัจจุบัน พระชนมพรรษา ๖ รอบ ๗๒ ปี เราก็ได้เปิดวัดในปีนี้ ถือว่าเป็นมหามงคล จะได้ถวายพระราชกุศลแด่พระองค์ท่านด้วย

ในหลวงของเรา พระองค์ปัจจุบันนี้ ท่านก็เป็นหลานของในหลวง รัชกาลที่ ๕ นี่พูดแบบชาวบ้านธรรมดา เราทั้งหลายก็เปิดวัดถวายพระราชกุศลแด่พระองค์ท่าน แม้จะอยู่ต่างประเทศ เราก็สามารถที่จะร่วมกัน ถวายพระราชกุศลแด่พระองค์ท่านได้ ซึ่งก็ขอฝากท่านนพพร อัครราชทูตเพื่อรายงานท่านเอกอัครราชทูตด้วย

ให้รายงานเข้าไปยังกระทรวงต่างประเทศว่า ที่นี่ เปิดวัดในวันนี้ วันที่เท่านี้ เวลาเท่านี้ โดยพี่น้องชาวไทยที่มาอยู่ที่นี่ได้ร่วมกันสร้างวัด และเปิดวัดถวายพระราชกุศล กระทรวงต่างประเทศก็จะได้แจ้ง

ให้รัฐบาลได้ทราบ ท่านพระครูปลัดสำรวจ เป็นประธานสงฆ์ เป็นหลักในการได้เปิดวัดถวายพระราชกุศลนี้

คณะที่มา แม้จะมาจากกรุงเทพฯ ก็เช่นเดียวกันเราได้มาร่วมกันเปิดวัดถวายพระราชกุศล ซึ่งจะเป็นบุญอย่างมหาศาลแก่ชีวิตของเรา ท่านอัครราชทูตนพพรพูดว่า ดินฟ้าอากาศก็อำนวยฝนลงมา ถ้าพูดตามบ้านเราก็ฝนลงเป็นมงคล แต่ที่นี่ก็คงจะหนาวจัดขึ้น เอาละเราถือตามบ้านเราว่า เป็นมงคล ฝนก็ลงมาในเวลาที่เราจะเปิดวัด

ครั้งแรกอาตมามาที่ประเทศนอร์เวย์นี้ เมื่อปี ๒๕๐๗ รวมแล้วก็ ๓๕ ปี บอกท่านทูตนพพรว่าได้มาที่นี่ ๒๐ กว่าปีแล้ว ที่จริงมาตั้งแต่ ๒๕๐๗ แล้ว

ตอนนั้น นึกว่าคนไทยเรายังมีน้อย และคนไทยมาอยู่นี่ก็ไม่ค่อยรู้จักกัน ต่อไปคนไทยจะต้องเพิ่มขึ้นแน่นอน เมื่อคนไทยมาอยู่เพิ่มขึ้นแล้วจะทำอย่างไร นึกว่าต่อไปคนไทยเราจะไปอยู่ทั่วโลก ถ้าหากที่นอร์เวย์นี้มีคนไทยมากขึ้นถึง ๕๐ คน ๖๐ คน จะทำอย่างไรให้มีพระอยู่ที่นอร์เวย์นี้ด้วย พระจะได้อยู่คู่กับชาวไทย

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาจนถึงวันนี้รวมแล้ว ก็ ๓๕ ปี ไม่ใช่น้อย กว่าจะเกิดวัดนี้ขึ้นที่นอร์เวย์ได้ พระครูปลัดสัมพิพัฒนธุตาจารย์ ที่มาจากวัดสระเกศ อีกองค์ บอกว่าเกิดปี ๒๕๐๗ ปีนี้ก็มีอายุครบ ๓๕ ปีพอดี ท่านเกิดตรงกับปีที่อาตมามาที่นี่ครั้งแรก เข้าใจว่าหลายท่านที่อยู่ที่นี่อาจจะเกิด พ.ศ. ๒๕๐๗ บ้าง

๓๕ ปีก่อนได้มาที่นอร์เวย์ และตั้งใจไว้ว่าจะสร้างวัดให้ได้ ก็เป็นความจริงขึ้นมาแล้ว แม้จะรอนานเป็นระยะเวลาถึง ๓๕ ปี จึงสามารถสร้างวัดที่นี่ได้ แต่ก็นับว่าคุ้มกับการรอคอย

ปัจจุบัน ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ในราชทินนนามที่ **พระราชปัญญา โสภณ (สุรชัย สุรชโย ป.ธ.๗)** ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร

นึกว่าจะเป็นประโยชน์แก่พี่น้องชาวไทย ไม่ได้มุ่งหมายเอาชาวต่างประเทศอะไรหรอก เอาคนไทยนี่แหละก่อน มุ่งหมายว่าคนไทยเราที่มาอยู่นี้ มีพระแล้วจะได้อบอุ่นใจ

ในเมื่อมีปัญหาอะไรบอกใครไม่ได้ ก็จะได้มาที่วัด บอกพระบ้าง บอกพระไม่ได้ ก็บอกพระพุทธรูปท่าน บอกว่าเวลานี้เป็นอย่างนี้ๆ เล่าให้ท่านฟัง แล้วท่านก็จะได้ช่วย ไม่ใช่ให้เรางมงายไปทางศักดิ์สิทธิ์ แต่เราไม่สามารถที่จะบอกเรื่องนั้นแก่ใครได้ เราบอกแก่พระสงฆ์ อย่างพระครูปลัดฯ เดี๋ยวนี้ ก็บอกแก่ท่านว่าอย่างนี้ๆ มีเรื่องอย่างนี้ดีบ้าง ไม่ดีบ้างก็แล้วแต่ ดีก็บอก ไม่ดีก็บอก

ทีนี้บางเรื่องบอกท่านไม่ได้ แล้วจะบอกใคร ก็บอกหลวงพ่อพระพุทธรูป บอกหลวงพ่อพระประธาน อธิษฐานในใจว่า **เวลานี้เรากำลังดำเนินกิจการ ดำเนินชีวิตไปกำลังดี ขอให้หลวงพ่อทราบด้วย ขอให้หลวงพ่อช่วยส่งเสริมด้วย** เราบอกท่านก็จะทำให้เรามั่นใจมากขึ้นว่า เราจะต้องดีขึ้นแน่ๆ ถ้ามีปัญหาเราก็นึกว่า ท่านจะต้องช่วยให้บรรเทาปัญหาของเราได้ ก็มาบอก อยู่ไกลๆ ก็มา เหมือนวันนี้บางท่านบอกว่ามาถึงตั้งแต่ตี ๓ ไกลเท่าไรก็ไม่รู้ มาไกลเหลือเกิน

ทีนี้ถ้าท่านพระครูปลัดฯ ไม่ไปที่โน่น ก็มาที่นี่ มาไม่เจอก็ไปหาหลวงพ่อ แล้วบอกว่า อยู่ที่โน่นสบายดีให้หลวงพ่อช่วยคุ้มครองด้วย ถ้าไม่สบายก็บอกหลวงพ่อช่วยคุ้มครองรักษาลูกด้วย ช่วยดูแลลูกด้วย

จะเห็นได้ว่าท่านทั้งหลายมีที่พึ่งแล้ว มีหลักแล้ว แม้จะมาไกลแต่เราก็มีหลักมีที่พึ่ง ยึดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน บอกพระสงฆ์ไม่ได้ ก็บอกพระพุทธ บางอย่างบอกได้ทั้งพระสงฆ์ บอกได้ทั้งพระพุทธ แล้วเราก็จะได้มั่นใจว่าเราอยู่ได้แน่ และชีวิตของเราก็จะดำเนินไปได้อย่างไม่มีปัญหาแน่

ที่อาตมาพูดมานี้ ก็ยาวไปหน่อย แต่เมื่อมาเจอกันแล้วก็ต้องพูดอย่างนี้แหละ ที่จริงอยากจะอยู่ไปอีกสักวันหนึ่ง แต่ได้บอกเมื่อวานแล้วว่า เกิดมีกำหนดเพิ่มเติมว่า ควรจะไปฟินแลนด์ด้วย เพราะว่าเจ้าคุณหลวงตาก็ดี ท่านพระครูปลัดสำรวจก็ดี ได้เคยพูดว่าที่ฟินแลนด์นั้นก็น่าจะไปดู หากจะมีพระไปอยู่ก็จะได้ทำเหมือนที่นี่ อาจจะทำให้ชาวไทยที่นั่นได้เกิดความอบอุ่น ยังไม่มีวัดแต่ก็ลองไปดูก่อน เหมือนกับอาตมามาที่นี่ เมื่อปี ๒๕๐๗ ยังไม่มีวัด เวลานี้วัดก็เกิดขึ้นแล้ว ดีใจที่ท่านทั้งหลายได้มีหลักในทางใจ ต่อไปฟินแลนด์ก็คงจะมีวัดเช่นกัน

บ้านเมืองของเรานี้เราถือกันว่า **ประเทศชาติบ้านเมืองเป็นเรือนกาย พระศาสนาเป็นเรือนใจ เราคนไทยนี้ไม่เหมือนกับประเทศอื่น คือ เรามีทั้งเรือนกายมีทั้งเรือนใจ ประเทศเป็นเรือนกาย พระศาสนาเป็นเรือนใจ ประเทศอื่นเรือนใจเขาไม่มี แต่ว่าประเทศเรานี้มีเรือนใจ คือ พระศาสนา**

เพราะอย่างนั้น เมื่อท่านทั้งหลายมาอยู่ที่นี่ แม้มาไกลแสนไกล แต่ก็มีทั้งสองอย่าง คือ มีทั้งเรือนกายและเรือนใจ จึงขอให้ทุกคนมั่นใจที่จะอยู่ที่นี่ สามารถทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรืองไปได้

ขออนุโมทนาสาธุการ ชื่นชมยินดี ในความพร้อมเพรียง และอุตสาหะ พยายามจนกระทั่งรวบรวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนสามารถจดทะเบียนเป็นสมาคมชาวพุทธไทยขึ้นได้

การรวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนเป็นเรื่องสำคัญ ชาวไทยของเรารวมเป็นกลุ่มเป็นก้อน มาตั้งแต่ไหนแต่ไร จึงได้เกิดประเทศไทยขึ้นตั้งแต่สมัยพ่อขุนรามคำแหง เรามาอยู่ที่นี่เราก็สามารถรวมเป็นกลุ่มเป็นก้อนได้ เหมือนกันกับบรรพบุรุษของเราแต่อดีตกาล เราจึงได้ดำเนินชีวิต ตามแบบอย่างของบรรพบุรุษ

ที่พูดไปแล้ว ขอให้นึกชื่นใจว่าทุกคนที่มาอยู่ที่นี่ ก็ขอให้นึกว่าเรามาอยู่โดยเสด็จในหลวงรัชกาลที่ ๕ จะเป็นใครก็ตาม มาใหม่ก็ให้บอกกันให้ทราบ มาอยู่ที่นี่แล้วก็นึกถึงในหลวงรัชกาลที่ ๕ ที่เรามาอยู่นี้ เพราะเราเคยเป็นลูกหลานพระองค์ท่าน ที่โดยเสด็จมาในสมัยโน้น ในสมัยนี้เราจึงได้มาอยู่ที่นี่ เพราะเราเป็นลูกหลานของท่าน

เพราะเหตุนั้น **เราจึงมีวัดขึ้นเป็นหลักใจ เราจึงมีทั้งเรือนกายและเรือนใจ** ตามที่พูดไปแล้ว

บัดนี้ได้เวลาที่เหมาะสม เราทั้งหลายจะได้ร่วมกันประกอบพิธีเปิดวัด เวลาที่เปิดวัดพระสงฆ์ก็จะได้เจริญชัยมงคลคาถา เพื่อความมั่นคงของวัดเรา และเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของเราทุกคนด้วย

“

“ต่างประเทศ”
เป็นคำที่เหมาะเหลือเกิน และเตือนใจเราทั้งหลาย
โดยเฉพาะพระธรรมทูตว่า
คำว่า “ต่างประเทศ” ก็คือ ไม่ใช่ประเทศของเรา
พอเหยียบอีกประเทศหนึ่ง นั่นก็คือ ไม่ใช่บ้านของเรา
เราจะไปอยู่เพื่ออะไร
จะไปอยู่ให้เขาเกิดความรู้สึกกับเราอย่างไร

”

สัมโมทนียกถา
ในพิธีมอบวุฒิบัตร โครงการฝึกอบรมพระธรรมทูต สาย
ต่างประเทศ รุ่นที่ ๘
ณ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
พุทธศักราช ๒๕๔๕

ไปประกาศ
พระศาสนาในต่างประเทศ

รักษาสังฆมณฑล

คือ การรักษา สถาบันชาติ พระศาสนา พระมหากษัตริย์

ขอแสดงความยินดี ที่พระภิกษุผู้มีความสามารถ ได้สมัครใจเข้ามารับการฝึกอบรม เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่เป็นพระธรรมทูตในต่างประเทศ

การที่ทุกท่านได้รับโอกาสเช่นนี้ เพราะเหตุที่มีพระเถระที่เห็นความสำคัญ ของการไปปฏิบัติหน้าที่พระธรรมทูตในต่างประเทศ ที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย **มีท่านเจ้าคุณพระเทพโสภณ** อธิการบดี ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานอำนวยการโครงการนี้ พร้อมด้วยพระเถระที่มีภาระหน้าที่บริหารมหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า การปฏิบัติหน้าที่พระธรรมทูตในต่างประเทศ เป็นภารกิจที่สำคัญ ต้องใช้ความสามารถมาก ตามที่ท่านเจ้าคุณพระเทพโสภณ อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้กล่าวให้ทราบ ในรายงานแล้วนั้น

การที่พระเถระของมหาวิทยาลัยทุกท่าน ได้มีความคิดและปฏิบัติตามความคิดนั้น กล่าวได้ว่า เป็นการจรรโลงพระศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้แผ่กว้างออกไป เป็นประโยชน์เกื้อกูล แก่เพื่อนร่วมโลก เป็นการปฏิบัติสอดคล้องกับที่องค์สมเด็จพระ

ปัจจุบัน ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ที่ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺจิตฺโต) เจ้าอาวาสวัดประยูรฯ กรุงเทพมหานคร อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสไว้ตั้งแต่คราวครั้งแรก ที่ทรงส่งพระสาวกองค์อรหันต์ ออกไปประกาศพระศาสนา ดังที่ทราบอยู่แล้ว

เรื่องที่ทราบอยู่แล้วนี้ หากสามารถทำให้เกิดเป็นความคิดขึ้น และปฏิบัติตามความคิดนั้น ก็กล่าวได้ว่า เป็นสิ่งประเสริฐ ซึ่งท่านผู้ปฏิบัติ ย่อมมีเหตุผลชัดเจนอยู่ในความรู้สึกแล้วทั้งนั้น ไม่จำเป็นจะต้องกล่าวเสริมในที่นี้ เพียงแต่ให้ทุกท่านที่ได้รับโอกาสนี้ ฝึกอบรมเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่พระธรรมทูต ได้เห็นความสำคัญของความคิดและการปฏิบัติ ดังที่กล่าวมาแล้ว

เมื่อได้ปฏิบัติเช่นนี้ ก็จะเป็นไปตามที่ท่านเจ้าคุณอธิการบดีได้กล่าวในรายงานว่า **งานส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย คือ สนองงานของคณะสงฆ์ส่วนรวมตามที่ควรจะปฏิบัติได้**

ทราบกันอยู่ดีแล้วว่า ในบ้านเมืองของเรา มีระบบการปกครองดูแลวัดวาอารามพระภิกษุสามเณร เป็นหลักปฏิบัติที่ชัดเจน แตกต่างจากเถรวาทด้วยกันในประเทศอื่นๆ ทั้งนี้ทราบกันดีว่า เพราะพระเนตรยาวไกลขององค์พระมหากษัตริย์ ตั้งแต่ยุคต้นๆ ของการเกิดขึ้นแห่งประเทศไทยในโลก **จนกระทั่งถึงในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช รัชกาลที่ ๕ พระองค์ได้ทรงตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์** เป็นเหตุให้คณะสงฆ์ในประเทศไทยมีหลักเกณฑ์ต่างๆ สามารถที่จะคุมให้เป็นกลุ่มเป็นก้อนสมกับคำว่า **"สังฆมณฑล"** ความเป็นกลุ่มเป็นก้อนที่คุมกันขึ้นนี้ ถ้าพิจารณาให้ดีแล้วก็จะเห็นว่า มีคุณมากทั้งแก่พระพุทธศาสนาเอง ทั้งแก่ประเทศไทย

หากว่าขาดความเป็นกลุ่มเป็นก้อน ก็จะไม่สามารถมองเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในบ้านเมืองเรา ที่

องค์พระมหากษัตริย์ ได้ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ขึ้นไว้

สังฆมณฑลที่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน ในประเทศไทยของเราได้อาศัยสติปัญญาที่ลึกซึ้งของบูรพาจารย์ ที่ท่านเห็นความสำคัญแห่งความเป็นกลุ่มเป็นก้อน สมกับคำว่า **สังฆมณฑล** ท่านจึงช่วยกันประคับประคองพระศาสนา จนในบางครั้งบางคราว ถึงกับจะต้องเอาชีวิตเข้าแลก เพื่อรักษาพระศาสนา ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นต้นมาและท่านได้แสดงความสามารถให้เห็นว่า แม้จะมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นกับบ้านเมือง แต่ท่านก็แสดงความหนักแน่น ในการที่จะประคับประคองสังฆมณฑลนั้น ไม่ให้ถูกเปลี่ยนแปลง ยังคงหนักแน่นอยู่เหมือนเดิม จนกระทั่งในยุคปัจจุบัน

ขณะนี้ ได้เกิดมหาวิทยาลัยทางศาสนาขึ้นแล้ว มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อันประกอบด้วยพระเถรานุเถระผู้บริหารเป็นต้น สามารถที่จะปฏิบัติตามพระเถระบูรพาจารย์เหล่านั้นจึงสามารถดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปสอดคล้องกับยุคกับสมัย สามารถที่จะปฏิบัติให้บุคลากรทางศาสนา คือ พระภิกษุสามเณร สามารถบำเพ็ญประโยชน์ ให้กว้างออกไปได้ ไม่ใช่จำกัดตัวเองให้อยู่แต่ในประเทศของตน หรือทำหน้าที่เฉพาะแต่ของตน ซึ่งเหมือนกับว่า เป็นการย่อตัวเองให้แคบลง จนกระทั่งกระดิกตัวไม่ได้

การที่เห็นกว้างออกไป ปรากฏดังที่กล่าวโดยย่อนี้ ทำให้เราทั้งหลายที่ร่วมกันในสมัยนี้ เกิดความยินดีในการปฏิบัติแห่งตนว่า **เราจะใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ในการที่จะรักษาสังฆมณฑล และทำความสำคัญของสังฆมณฑล ในประเทศไทยให้ออกไปสู่สายตาโลก**

จะเป็นข้อที่น่ายินดี และ ภูมิใจร่วมกัน

ขอให้ท่านพระธรรมทูตทุกรูป ได้ตระหนักในเรื่องนี้ให้สูง และทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ไม่ใช่มองแต่เพียงสองด้านหรือด้านเดียว ไม่ใช่มองด้านใดด้านหนึ่ง แต่ต้องมองให้รอบด้าน แล้วเราก็จะสามารถช่วยกันรักษาพระพุทธศาสนาไว้ได้ สามารถที่จะรักษาสถาบันที่สำคัญ คือ **สถาบันชาติ สถาบันพระศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์**ไว้ได้

ถ้าบ้านเมืองของเรา ไม่มีสถาบันทั้ง ๓ จะมีปัญหาอย่างไรนั้น ไม่มีใครพยากรณ์ได้ แต่นั่นก็หมายความว่า เราก็จะต้องประสบกับภาวะอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเป็นไปอย่างไร ก็ไม่มีใครสามารถที่จะคาดเดาได้เช่นเดียวกัน แต่สภาพที่เป็นอยู่ขณะนี้ เห็นเป็นที่ปรากฏชัดเจนว่า เพราะเรามีสถาบัน ๓ คือ **ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์** เราจึงพอจะมีความผาสุกสวัสดี อยู่กันอย่างน่าภูมิใจว่า เป็นคนไทยอยู่ในประเทศไทย แม้จะไม่สามารถพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้สูง แต่ความสุขสวัสดีของเราทั้งหลายในประเทศ พอที่จะกล่าวได้ว่า เป็นที่ภูมิใจของเราแล้ว และยิ่งกว่านั้น ก็คือ ความมีคุณค่าทางจิตใจของเราทั้งหลายที่เรามีอยู่นั่นเอง

นี้เป็นการกล่าวรวมทั่ว ๆ ไป ซึ่งท่านทั้งหลายผู้รับผิดชอบพระศาสนาร่วมกัน จะต้องมีความรู้สึกไปในทางเดียวกัน และช่วยกันจรรโลงพระศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ให้แก่ชาวโลก

โดยเฉพาะในส่วนของการปฏิบัติหน้าที่พระธรรมทูตในต่างประเทศนั้น ทุกองค์ได้รับการถวายความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ แล้ว ทำให้เห็นได้กว้างออกไปว่า จะต้องปฏิบัติอย่างไร

การเป็นพระธรรมทูตไม่ใช่เรื่องง่าย

ท่านผู้มีความรู้ ท่านบัญญัติศัพท์ ในภาษาไทยว่า **"ต่างประเทศ"** เป็นคำที่เหมาะเหลือเกิน และเตือนใจเราทั้งหลาย โดยเฉพาะพระธรรมทูต ท่านใช้คำว่า **"ต่างประเทศ"** ก็คือ ไม่ใช่ประเทศของเรา พอเหยียบอีกประเทศหนึ่ง นั่นก็คือ ไม่ใช่บ้านของเรา เราจะไปอยู่เพื่ออะไร จะไปอยู่ให้เขาเกิดความรู้สึกกับเราอย่างไร ให้เขาเกิดความรู้สึกต่อประเทศชาติบ้านเมืองของเราอย่างไร ให้เขาเกิดความรู้สึกต่อพระศาสนาของเรา ตลอดถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ของเรา ที่เกี่ยวข้องกับพระศาสนาโดยตรงอย่างไร ไม่ใช่ประเทศของเราเอง เป็นประเทศที่ต่างออกไป

ท่านที่เป็นนักปราชญ์บัณฑิต มีความรู้ความสามารถ ท่านจึงกล่าวว่า **การไปปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศนั้น เป็นการไปปฏิบัติหน้าที่แทนคนไทยทั้งประเทศ คนไทยทั้งประเทศ ต่างเพศ ต่างวัย ต่างความรู้ ต่างฐานะ ต่างกันโดยประการต่าง ๆ แต่ก็ต้องประยุกต์ลงในชีวิตของพระธรรมทูต** เมื่อไปปฏิบัติหน้าที่เช่นนี้ ก็ยิ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ว่า จะต้องปฏิบัติให้เหมาะสมอย่างไร ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ทุกองค์ทราบประวัติดี เฉพาะที่เมืองไทยนี้ องค์พระอรหันต์สองรูปมาประเทศไทยในยุคนั้น เดินทางจากประเทศอินเดีย มายังสุวรรณภูมิ ซึ่งขณะนั้นยังไม่เกิดเมืองไทยขึ้นในโลก

คุณสมบัติของพระอรหันต์สองรูปนั้น มีกล่าวไว้ในคัมภีร์อรรถกถาพระวินัยสั้นๆ แต่ใจความชัดเจนเหลือเกิน ที่ทุกองค์ทราบดี ท่านใช้ คำว่า **"มหิทธิกา"** เป็นคุณสมบัติโดยเฉพาะของพระอรหันต์สองรูป ท่านเป็นมหิทธิกะ ทรงฤทธิ์ที่ใหญ่หลวงสามารถที่จะเหยียบย่างลงที่สุวรรณภูมิได้

ภารกิจเบื้องแรกของท่านทั้งสอง ท่านจะต้องทำความเข้าใจกับคนในสุวรรณภูมินี้ ให้รู้ว่าท่านไม่ใช่ภูตผีปีศาจมาแต่ไหน แต่เป็นพระในพระพุทธศาสนา ที่มีสภาพการเป็นอยู่อย่างนี้ ให้คนในถิ่นสุวรรณภูมิ ได้เห็นความสำคัญขึ้นไปเรื่อยๆ จนมั่นใจได้ว่า **ท่านทั้งสองรูปนี้ เป็นผู้นำประโยชน์มาให้ เป็นผู้นำขุมทรัพย์อันใหญ่หลวงมาให้ ท่านจึงสามารถประดิษฐานพระพุทธศาสนาในสุวรรณภูมิได้**

เป็นเรื่องที่ทราบกันอยู่แล้ว เพียงนำมากล่าวเพื่อให้ท่านทั้งหลายที่เป็นพระธรรมทูตได้มีความเข้าใจ ในความสำคัญของพระธรรมทูตสองรูปนั้น อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะคุณสมบัติที่ท่านกล่าวไว้ว่า เป็นมหิทธิกะ หรือ ทรงความเป็นมหิทธิกะ มีฤทธิ์อย่างใหญ่หลวง

การไปปฏิบัติหน้าที่เป็นพระธรรมทูตในต่างประเทศ ในยุคนี้แม้จะแตกต่างกันโดยกาลสมัย สถานที่ บุคคล แต่ว่าปัญหาที่จะต้องเผชิญ เข้าใจว่าคงอยู่ในลักษณะคล้ายๆ กัน เพียงแต่ว่าต่างรูปแบบ

รวมความแล้ว การไปเป็นพระธรรมทูต ไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย และไม่ใช่เป็นเรื่องสนุก ไม่ใช่เป็นเรื่องของการไปเที่ยว แต่เป็นเรื่องของการไปปฏิบัติหน้าที่ นำพระศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปมอบให้แก่คนทั้งหลาย ซึ่งไม่ใช่เป็นบ้านของเรา **แม้ส่วนหนึ่งจะเป็นคนไทย แต่ก็เป็นคนไทยในต่างแดน และเป็นคนไทยที่เกิดในต่างแดนไปแล้ว ยังดีอยู่ที่ว่า ความเป็นไทยยังมีอยู่ และสามารถที่จะทำความเข้าใจกันได้ง่าย**

การปฏิบัติหน้าที่ พระธรรมทูตในต่างประเทศ จะยากเย็นแค่ไหนเพียงไร เข้าใจว่า พระธรรมทูตรุ่นพี่ๆ คงจะได้มาถวายความรู้อย่างกว้างขวางไปแล้ว เช่น **ท่านเจ้าคุณพระพรหมวชิรญาณ**

วัดยานนาวา ซึ่งเป็นประธานเจริญชัยมงคลคาถา อยู่ขณะนี้ ท่านก็ได้ไปปฏิบัติหน้าที่เป็นพระธรรมทูตยาวนานพอสมควร ก็สามารถที่จะถ่ายทอดให้บรรดาท่านที่จะไปปฏิบัติหน้าที่พระธรรมทูต ได้รับทราบว่าจะต้องพบกับสิ่งใดบ้าง เป็นต้น

แต่ว่าความพร้อมที่ได้รับจากการถวายความรู้ รวมทั้งการปฏิบัติอื่นๆ ทั้งสามภาค ดังที่ท่านเจ้าคุณอธิการบดีได้กล่าวในรายงานนั้น ทำให้มั่นใจได้ว่า ทุกรูปจะสามารถปฏิบัติหน้าที่พระธรรมทูตให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ จึงขอโอกาสนี้ แสดงความยินดีไว้ต่อทุกท่าน

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้แบ่งเบาภาระของคณะสงฆ์ ช่วยการจัดทำงานส่วนนี้ให้สำเร็จ ขออนุโมทนากรมการศาสนา ซึ่งในขณะนี้ มีท่านธำรง อมโร รองอธิบดีกรมการศาสนา มาร่วมในพิธีนี้ด้วย และขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือเกื้อกูลงานของพระธรรมทูตมาโดยลำดับจนกระทั่งถึงรุ่นที่ ๘ ไม่ได้ขาดสายเลย มีแต่เพิ่มขึ้นๆ โดยลำดับและเพิ่มขึ้นด้วยน้ำใจ ไม่ใช่เพิ่มขึ้นโดยฝืน หากว่าฝืนใจทำ ก็คงจะเป็นไปไม่ได้อย่างนี้ ทุกท่านทำด้วยความเต็มใจ จึงทำให้งานการฝึกอบรมพระธรรมทูตได้เป็นไปด้วยดี บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ในโอกาสอันเป็นมงคลร่วมกันนี้ ขอพรจากพระศรีรัตนตรัย บุญบารมีเดชอำนาจแห่งบูรพาจารย์บรรพบุรุษ สิ่งที่ทรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์สำคัญทั้งหลาย ทั้งในที่ใกล้และในที่ไกล ได้โปรดประทานพรให้พระธรรมทูตทุกท่าน ได้สามารถปฏิบัติหน้าที่พระธรรมทูต ให้ลุล่วงตามวัตถุประสงค์

ขอให้พระเถระเจ้าหน้าที่ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ ในพระศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอให้ท่านได้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และชีวิตของแต่ละท่านให้ได้ ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ประสงค์ทั่วกัน เทอญฯ

“

เมื่อไปปฏิบัติงานแล้ว
ให้ใช้สื่อในการติดต่อประสานงานกันตลอดเวลา
เพื่อที่จะให้เห็นว่า เราไปทำงานร่วมกัน
อยู่กันต่างที่ แต่เราทำงานร่วมกัน
คือ งานพระธรรมทูต

“

สัมโมทนียกถา
ในพิธีมอบวุฒิบัตร
โครงการฝึกอบรมพระธรรมทูต สายต่างประเทศ รุ่น ๙
ณ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
พุทธศักราช ๒๕๔๖

พุทธัสสาหัสมิ ทาโสวะ

เราเป็นทาสของพระพุทธองค์

อุทิศกาย อุทิศใจ
เพื่อพระรัตนตรัย

ขอแสดงความยินดี ที่เพื่อนสหธรรมิกผู้เข้ารับการฝึกอบรมรุ่นนี้ ได้ผ่านขั้นตอนมาโดยลำดับ จนได้รับวุฒิบัตรเป็นการยืนยันได้ว่า ทุกรูปมีความพร้อม ที่จะไปปฏิบัติงานพระธรรมทูตในต่างประเทศได้ และยังได้กล่าวคำปฏิญาณตนชัดเจน ซึ่งคำกล่าวปฏิญาณตนนั้นแม้ทุกรูปจะเคยกล่าวเป็นภาษาบาลีอยู่เป็นประจำว่า **พุทธัสสาหัสมิ ทาโสวะ ธัมมัสสาหัสมิ ทาโสวะ สังฆัสสาหัสมิ ทาโสวะ**

แต่เมื่อได้กล่าวคำปฏิญาณเป็นภาษาไทยว่า **เราเป็นทาสของพระพุทธเจ้า เราเป็นทาสของพระธรรมเจ้า เราเป็นทาสของพระสังฆเจ้า** ดังนี้ อีกครั้งหนึ่ง ก็เป็นการยืนยันถึงความตั้งใจที่แน่วแน่ในการที่จะไป ปฏิบัติงานในต่างประเทศ **เป็นการประกาศที่จะอุทิศกายอุทิศใจ** อย่างแน่วแน่

ท่านสาธุชนผู้ให้การอุปถัมภ์โดยประการต่างๆ ก็จะเกิดความโสมนัสปรีดาปราโมทย์ว่า **ได้ให้การอุปถัมภ์แก่พระภิกษุ ผู้อุทิศกายอุทิศใจ เพื่อพระรัตนตรัย ในการไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ** ยิ่งทำให้เกิดปีติโสมนัส ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นความปีติโสมนัส ซึ่งน่าจะอนุมานได้ ว่า เหมือนกับพระราชโสมนัสของพระเจ้าอโศกมหาราช ที่ส่งพระสงฆ์สาวกออกไปประกาศพระศาสนาในต่างประเทศ และ มาถึงแดนสุวรรณภูมิ ที่กล่าวกันในปัจจุบันนี้ว่า **"นครปฐม"** พระเจ้าอโศกมหาราช จะทรงมีพระราชโสมนัสมากแค่ไหนเพียงไร ไม่มีใครสามารถที่จะทราบได้ ทราบกันโดยประวัติว่า ทรงมีพระราชปณิธานแน่วแน่

ที่จะให้พระพุทธศาสนาปรากฏอยู่ในโลกทุกแห่ง เท่าที่สามารถจะทรงปฏิบัติได้ ซึ่งก็เป็นไปตามพุทธปณิธานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่จะให้พระสงฆ์สาวกจาริกไปในที่ต่างๆ ทั่วโลก

ความปีติโสมนัสของท่านทั้งหลาย ที่ให้การอุปถัมภ์จึงเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นในใจของท่านทั้งหลาย

เพราะความร่วมแรงร่วมใจ ของพระเถระทั้งภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้ช่วยกันเอาใจใส่งานนี้ ด้วยความตั้งใจแน่วแน่ฝ่าฟันอุปสรรคประการต่างๆ มากบ้างน้อยบ้าง เมื่อปรากฏผลสำเร็จในเบื้องต้น ก็ทำให้มีความตั้งใจว่า การประกาศพระศาสนาในต่างประเทศ คงจะสืบต่อไปได้เป็นระยะกาลยาวนาน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่จะทำหน้าที่ในด้านนี้

ท่านพระเถรานุเถระของมหาวิทยาลัย ที่พยายามตั้งใจที่จะให้งานส่วนนี้สำเร็จลงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งน่าอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง

ในรายงานที่ท่านเจ้าคุณอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้กล่าวแล้วนั้น ทำให้ทุกท่านได้ทราบว่า การดำเนินการได้เริ่มต้นมาโดยลำดับอย่างไร พร้อมทั้งกล่าวถึง ความจำเป็น ในการที่จะต้องให้มีการฝึกอบรม เพื่อสนองงานของพระพุทธศาสนาโดยตรง

ข้อที่ท่านเจ้าคุณอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะประธานอำนวยการกล่าวไปแล้วนั้น ทำให้เห็นโดยภาพรวมกว้างๆ อย่างชัดเจน โดยเฉพาะท่านที่จะไปปฏิบัติงานเป็นพระธรรมทูตในต่างประเทศว่า เป็นงานที่จะต้องบากบั่น วิริยะ อุตสาหะอย่างมาก ไม่ใช่เป็นงานที่ต้องไปด้วยความรู้สึกว่าได้ไปต่างประเทศ

ถวายความรู้ เป็นพุทธบูชา เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ชาวโลก

แม้แต่เพียงการที่จะปรับตัว ให้เข้ากับขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศนั้น รวมทั้งกฎหมายแห่งประเทศนั้น ก็เป็นเรื่องที่ยาก แม้แต่ดินฟ้าอากาศ ซึ่งเป็นธรรมชาติ แต่ก็มีความแตกต่างกันสูง เช่น กลางวันเป็นกลางคืน กลางคืนเป็นกลางวัน สลับกัน ดังนี้ เป็นต้น

แต่ว่าทุกองค์ได้ปฏิญาณแล้ว และพระอรหันต์เจ้าท่านก็ได้ปฏิบัติให้เห็นเป็นตัวอย่าง เช่น **พระโสณะ และ พระอุตตระ** ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

ตามประวัติที่ทราบกันอยู่แล้วว่า พระโสณะ พระอุตตระ มาสู่สุวรรณภูมิ เหาะมา จะเหาะมาอย่างไรไม่สามารถที่จะนึกอนุมานได้ แต่ทำให้คิดได้ว่า ใจของท่านสูงยิ่งท่องไปในอากาศได้ และยังต้องมาปรับให้เข้ากันกับขนบธรรมเนียมประเพณีกฎหมายเท่าที่มีในยุคนั้น ให้เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ตามประวัติว่า ถิ่นสุวรรณภูมิที่ท่านมา มีประชาชนที่ไม่รู้จักพระศาสนาเลย ซึ่งบาลีใช้คำว่า **"ปีศาจ"** คือ ยังเป็นมนุษย์เหมือนปีศาจ แล้วท่านก็สามารถเอาชนะได้ ทำให้เกิดความเข้าใจได้ อยู่กับเขาได้ การเดินทางของท่าน คงไม่ใช่เหมือนกับที่จะไปกันในปัจจุบัน เพียงยี่สิบกว่าชั่วโมงหรือไม่ถึง ก็ไปถึงอเมริกาแล้ว สิบชั่วโมงเศษๆ ก็ไปถึงยุโรปแล้ว ท่านเดินทางกันถ้าเหาะก็คงไม่ช้า แต่ถ้าเดินทางอย่างธรรมดาก็คงต้องเป็นแรมเดือน ซึ่งหากไปเปรียบเทียบกับการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๒ ทรงส่งพระเถระที่ทรงคัดเลือกไปสืบทอดพระศาสนาที่ประเทศศรีลังกา ไปอยู่ที่ศรีลังกาอีกหลายปี แล้วจึงกลับมาเมืองไทยก็เดินทางแรมเดือน อีกทั้งยังได้นำเอาต้นพระศรีมหาโพธิ มาถวายพระเจ้าอยู่หัว โดยทางกษัตริย์ศรีลังกา

ได้ทูลถวายมา ได้นำไปปลูกไว้ที่**วัดมหาธาตุ ต้นหนึ่ง วัดสุทัศน์ ต้นหนึ่ง วัดสระเกศ ต้นหนึ่ง**

พระเถระที่ไปในครั้งนั้น ท่านคัดเลือกอย่างดีแล้ว ที่ตามปรากฏก็มี ๒ รูป คือ **พระอาจารย์เทพกับพระอาจารย์ดี** เรียกกันว่า **"พระอาจารย์"** ตามหนังสือเรียกอย่างนั้น ท่านทำสำเร็จมาแล้ว ในการไปสืบทอดพระศาสนาในประเทศที่ไม่ไกลนัก

พระธรรมทูตทุกท่านจะต้องไปไกลกว่านี้มาก และเมื่อตั้งใจแน่วแน่อาจจะท่องไปในโลกนี้ เหมือนกับเหาะไปเช่นกัน ไม่เฉพาะเจาะจงไปว่าไปอเมริกาแห่งเดียว อาจจะหลาย ๆ ประเทศที่เห็นว่าควรจะไป และควรจะไปทำงานในที่นั้นตามคำปฏิญาณที่ได้ปฏิญาณไว้แล้ว

ที่กล่าวนี้ ก็เพื่อที่จะให้ท่านผู้ดำเนินการและพระธรรมทูตได้มีความปลื้มปีติว่า ในอดีตพระสงฆ์สาวกได้ทำมาแล้ว มาถึงยุคนี้ห่างกันเป็นพันๆ ปี ก็ยังมีพระเถระที่จะทำงานนี้ได้

ความสามารถของทุกองค์ เมื่อได้รวมกันแล้ว ถวายเป็นพุทธบูชา ก็จะเป็นประโยชน์แก่ชาวโลก

ข้อที่น่าจะฝากไว้แก่พระธรรมทูต ในที่นี้ ตามที่ได้เคยกล่าวมาเกือบจะทุกครั้ง เมื่อมีโอกาสมาร่วมด้วยนั้น ก็คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพระธรรมทูต ที่ออกไปปฏิบัติงาน

เมื่อก่อนนี้พระธรรมทูตต่างคนต่างไป ในเวลานี้สถาบันรับรองแล้ว ทุกองค์มีความมั่นใจได้ว่า มีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นศูนย์รวม เป็นศูนย์กลาง ทุกองค์เป็นพระธรรมทูตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไม่ใช่ใครอื่น อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

เมื่อไปปฏิบัติงานแล้ว ให้ใช้สื่อในการติดต่อประสานกันอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะให้เห็นว่า เราไปทำงานร่วมกัน อยู่กันต่างที่ แต่เราทำงานร่วมกัน คือ งานพระธรรมทูต

เมื่อได้ประสานให้มีความเป็นเอกภาพสูง งานสำเร็จสูงไม่แย่งกันทำงาน ไม่ชิงดีชิงเด่นกัน ตั้งใจทำงาน ถ้าจะพูดให้แคบเข้ามาก็เพื่องานพระธรรมทูต ที่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำหนดขึ้น กว้างออกไปอีกก็ทำงานถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อความคิดรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้พระพุทธศาสนาเป็นประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ชาวโลก ตามพระพุทธปณิธาน ที่ทราบกันอยู่แล้ว

ความรู้ความสามารถ ที่ทุกองค์ได้รับ จากการรายงานของเจ้าคุณประธานได้กล่าวไว้ว่า มีความพร้อมเพรียงพอที่จะไปปฏิบัติงานความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวง จึงสำคัญอยู่ที่ท่านพระธรรมทูตทุกองค์ที่จะออกไปปฏิบัติงาน เมื่อผ่านการอบรมและได้รับวุฒิบัตรแล้ว อย่านึกว่าจะได้ไปวันพรุ่งนี้ เดือนหน้า หรือก่อนเข้าพรรษานี้ ให้นึกว่าความพร้อมมีอยู่ แต่ว่าจะได้ไปเมื่อไหร่นั้น ต้องอาศัยเหตุปัจจัยอื่นอีก เช่นวัดที่ต้องการ ประเทศที่ต้องการ เป็นต้น เพราะได้ตั้งใจแต่เพียงว่า ให้ได้โอกาสที่จะได้ปฏิบัติงานพระธรรมทูต รับใช้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสำคัญ

นอกจากท่านพระเถรานุเถระของทางมหาวิทยาลัยแล้ว ท่านสาธุชนทั้งหลาย ที่ให้การอุปถัมภ์มีเป็นจำนวนมาก บริษัท ซี.พี. เจริญโภคภัณฑ์ ได้อุปถัมภ์มาโดยตลอด ได้มีตัวแทนมาไม่ได้ขาดทุก ๆ ปี ผู้ที่อุปถัมภ์เป็นประจำมีมากท่าน ไม่สามารถที่จะกล่าวได้หมดปีนี้ยังมี ท่านผู้ได้อุปถัมภ์ในการสร้างกุฏิ ก็พอดีได้ใช้ชื่อของอาตมาที่

ได้รับพระราชทานไปเป็นชื่อของกุฏิ ก็ดีใจว่าท่านผู้ได้อุปถัมภ์ในการสร้างกุฏิ ท่านมีศรัทธาเป็นทุนอยู่มากแล้ว และมาทำตรงกัน คือ มีความคุ้นเคยกันมานาน โดยมากเข้าใจกันว่าตระกูลอัศวเหม เป็นสกุลการเมือง แต่ว่าเท่าที่อาตมารู้จักและคุ้นเคยกันมาในฐานะผู้นับถือพระพุทธศาสนาและมั่นคงมาก ตั้งแต่บรรพบุรุษมาคุณพ่อคุณแม่ก็หนักแน่นชอบส่งเสริมพระพุทธศาสนา โดยประการต่างๆ จนกระทั่งถึงรุ่นลูก ก็ยังเอาใจใส่วัดวาอาราม โดยเฉพาะที่ปากน้ำได้ช่วยมาก จึงขออนุโมทนาไว้ในที่นี้ อีกวาระหนึ่ง

บัดนี้ การประกอบพิธีปัจฉิมนิเทศและมอบวุฒิบัตรสมควรแก่เวลา จึงขอถือโอกาสอันเป็นมงคลนี้ขอพรจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงประทานพรให้ท่านพระเถรานุเถระ ของทางมหาวิทยาลัย พระเถรานุเถระผู้ร่วมงาน พระธรรมทูตทุกท่าน ถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ ในพระศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่งด้วยจตุรพิธพรชัย พรั่งพร้อมด้วยปฏิญาณ คุณสารสมบัติทุกประการ โปรดประทานพรให้ท่านสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย ได้มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และมีชีวิตประสบความสำเร็จในสิ่งที่งดงามตามที่ปรารถนาโดยทั่วกัน ขอให้พระศาสนาได้ตั้งมั่นอยู่ในประเทศไทย คู่กับสถาบันชาติ และสถาบันพระมหากษัตริย์ ขอให้สถาบันทั้งสาม ได้เจริญเป็นหลักอยู่ในบ้านเมืองของเรา ตามที่เราทั้งหลายมีความปรารถนาเหมือนกันความงดงามโดยประการต่างๆ ก็จะเกิดขึ้นพรั่งพร้อมแก่ประเทศชาติบ้านเมืองของเราตามที่เราทั้งหลายประสงค์เหมือนกัน

ขอให้สรรพความดีความงามทั้งหลายได้เกิดขึ้น ในประเทศชาติบ้านเมืองอย่างพรั่งพร้อมตลอดนิตยกาล เทอญฯ

"

ที่จริง พระโสณะกับพระอุตตระ

ท่านก็พูดภาษาสุวรรณภูมิไม่ได้ เดียวนี้ ก็คือ นครปฐม

เวลานั้น ชาวสุวรรณภูมิ จะพูดภาษาใดเราไม่รู้

แต่ท่านทั้งสองไม่รู้ภาษาของสุวรรณภูมิแน่

ท่านอยู่ถึงอินเดีย แล้วทำไมท่านจึงมาถึงสุวรรณภูมิได้

ท่านมาด้วยกันสององค์

แล้วทำไมพระไทยจะไปอเมริกาไม่ได้

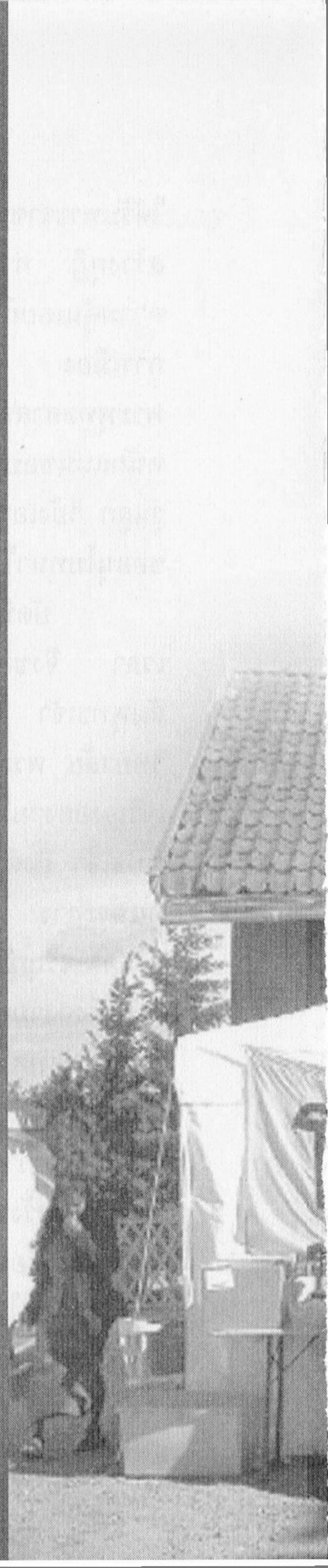
"

สัมโมทนียกถา

ในพิธีมอบวุฒิบัตร โครงการฝึกอบรมพระธรรมทูต สายต่างประเทศ รุ่นที่ ๑๑

ณ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

พุทธศักราช ๒๕๔๘

ขันติเป็นบรมธรรม
ผู้มีขันติจึงทำการใหญ่สำเร็จ

การประกาศพระศาสนา
ยังเป็นสิ่งจำเป็นอยู่ตลอดกาล

ขอแสดงความดีใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ร่วมกันจัดให้มีการฝึกอบรมพระธรรมทูต ที่จะไปปฏิบัติงานยังต่างประเทศ ขึ้นอีกวาระหนึ่ง เป็นรุ่นที่ ๑๑ ที่ยินดีเป็นอย่างยิ่งนั้น เพราะว่า การปฏิบัติงานของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะประเทศไทย และเน้นลงไปโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีภาระหน้าที่โดยตรงและโดยอ้อม ในการธำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา

ผู้ปฏิบัติงาน อยู่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีท่านเจ้าคุณอธิการบดี เป็นประธาน ทราบถึงความรู้สึกที่จะต้องปฏิบัติ ต่อพระพุทธศาสนาดีอยู่แล้ว และได้ร่วมกันจัดร่วมกันทำ อย่างน่าสรรเสริญ

โดยเฉพาะงานด้านพระธรรมทูต ที่จะต้องไปประกาศพระศาสนายังต่างประเทศ

งานต่างประเทศ ในยุคปัจจุบัน มีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น แม้จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เกิดขึ้นมาก สามารถที่จะเอื้ออำนวย

ให้ศึกษาพระพุทธศาสนา ได้โดยไม่ลำบาก แต่พระสงฆ์สาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่จะไปประกาศพระพุทธศาสนานั้น ยังมีความจำเป็นสูง ซึ่งเกี่ยวเนื่องถึงการธำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา เพราะผู้ศึกษาที่จะให้เกิดความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยสื่อต่างๆ ย่อมสามารถทำได้

แต่ที่จะสัมผัสพระพุทธศาสนาอย่างใกล้ชิด จากพระสงฆ์สาวกนั้นก็ยังมีความจำเป็นอย่างสูงยิ่ง และทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความเข้าใจกันดีอยู่แล้ว ว่า **การประกาศพระศาสนานั้น ยังจำเป็นอยู่ตลอดกาล**

การที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไว้ ทรงมีพระราชประสงค์ที่ลึกซึ้งกว้างขวางอย่างไรนั้น ไม่มีใครสามารถจะกล่าวได้ แต่พอที่จะเห็นเป็นเค้าได้ว่า ด้านหนึ่งนั้น **พระองค์ต้องการที่จะให้พระสงฆ์ในประเทศไทย ได้ธำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา**

ดังนั้น การที่ได้ร่วมกันปฏิบัติในด้านการศึกษาก็ดี ในด้านอื่นๆ ก็ดี นับว่า ได้ร่วมกันปฏิบัติ อย่างน่าสรรเสริญยิ่ง

ผมพูดทุกครั้งที่มามอบวุฒิบัตรว่า งานพระธรรมทูตนั้น เป็นเรื่องที่ผมมีความรู้สึกนึกคิดมาแต่เดิม ไม่ใช่คิดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ มีความรู้สึกมาแต่เดิมว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเท่านั้น ที่จะสามารถทำงานนี้ได้ดี เพราะพระองค์ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งนี้ ทรงปรารภไว้ชัดเจนว่า **ให้ศึกษาวิชาอื่นด้วย ไม่ใช่เฉพาะแต่เพียงพระไตรปิฎกอย่างเดียวเท่านั้น วิชาใดที่จะเป็นประโยชน์มหาวิทยาลัยฯ ต้องจัดให้มี**

จึงแน่ใจว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เท่านั้นที่จะช่วยงานการประกาศพระศาสนา ให้ไปทั่วโลกได้ ที่พูดอย่างนี้ไม่ใช่ว่า เพราะผมมีส่วนเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงพูด

ที่จริง ผมมีความรู้สึกมาแต่ไหนแต่ไรว่า การบริหารคณะสงฆ์ในประเทศไทย ที่มีมาโดยลำดับ มุ่งถึงการบริหารจัดการภายในประเทศเป็นสำคัญ ให้พระเณรภายในประเทศสามารถปฏิบัติให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติบ้านเมือง

ประเทศไทยส่วนที่ไกลออกไปนั้น ไม่ว่าจะโดยพระราชบัญญัติก็ดี โดยกฎมหาเถรสมาคมก็ดี ไม่ได้ปรากฏ เรื่อง **พระธรรมทูตต่างประเทศ** อย่างชัดเจน แต่ไปปรากฏชัดเจนอยู่ที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะว่าคณะสงฆ์หรือคณะสงฆ์ไทย ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นพระธรรมทูตก็ไม่ใช่

แต่หน้าที่หลักของคณะสงฆ์ไทย ก็คือ การปกครอง การบริหารจัดการคณะสงฆ์ ภายในประเทศ เป็นหลัก

ดังนั้น การที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ร่วมกันจัดร่วมกันทำนั้น จึงน่าสรรเสริญอย่างยิ่ง อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นความจำเป็นมานานแล้ว

แต่บัดนี้ โอกาสอำนวยมากยิ่งขึ้น เป็นเหตุให้สามารถดำเนินการด้านต่างๆ ได้

ขอเล่านิดหน่อย ผมได้เดินทางไปยังอเมริกาครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ หลังจากเริ่มมีการประกาศพระศาสนาแบบพระธรรมทูตขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ รุ่งขึ้นอีกปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ผมก็ไปกัน ๓ องค์ คือ **ท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)** และ **ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์** วัดปากน้ำ

ลำบากบ้างในบางครั้ง แต่ได้ผลที่คุ้มค่า

ท่านเจ้าคุณพรหมคุณาภรณ์ มีวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ ส่วนเจ้าประคุณสมเด็จฯ วัดปากน้ำ เมื่อทราบว่าผมจะไป ท่านก็บอกว่าท่านอยากจะไปด้วย ในฐานะที่ร่วมเรียนกันมา เป็นกัลยาณมิตรกันมาตั้งแต่ต้นๆ ก็นึกว่า ควรจะได้เดินทางไปร่วมกัน ก็ตกลงเดินทางไปร่วมกัน

ไปในคราวนั้น จะว่าลำบากก็ลำบาก ก็จะว่าเป็นการผจญต่อสิ่งต่าง ๆ ก็กล่าวได้ว่าผจญ

แต่ที่พอใจที่สุดนั้น ก็คือ ที่ตั้งใจไว้นั้นสมความปรารถนา คือต้องการจะไปดูเองว่า ที่อเมริกานั้นพระไทยจะไปอยู่ได้ไหม ที่ไปตามรัฐต่างๆ ก็เพื่อต้องการรู้เรื่องนี้เป็นหลัก แต่ไม่พูดกับใคร ต้องการที่จะให้เห็นค่อนข้างชัดเจนว่า พระจะไปอยู่ได้หรือไม่ได้ เพราะที่ไปเริ่มต้นไว้ที่ลอสแอลเจลิสนั้น ก็ล่มสลายเสียแล้ว

ไปบางแห่งที่ว่าลำบาก คือ ที่พักรวมอยู่ด้วยกันตั้งเกือบเดือน มีเตียงนอนอยู่เตียงเดียว ผมนอนอยู่บนเตียง ท่านเจ้าคุณสมเด็จฯวัดปากน้ำนอนอยู่ปลายเท้า ท่านเจ้าคุณพรหมคุณาภรณ์นอนอยู่หน้าเตียง ถ้าผมรีบเดินลงมาก็เหยียบ ถ้าปลายเท้าก็เหยียบเจ้าคุณสมเด็จฯ ถ้าลงข้าง ๆ ก็เหยียบท่านเจ้าคุณพรหมคุณาภรณ์ ห้องน้ำก็มีห้องเดียว อยู่ด้วยกันอย่างนั้น นอนอย่างนั้น ฉันอย่างนั้น ประมาณเกือบเดือน แล้ววันหนึ่งเกิดร้อนจัดขึ้นมา ร้อนจนกระทั่งอยู่กันไม่ได้เหมือนในขณะนี้ ต้องเปิดประตูหน้าต่างหมด

นี่พูดถึงความลำบากในบางครั้ง แต่ก็ได้ผลตามความรู้สึกของผมเองว่า คุ้มค่า เพราะต้องการที่จะไปดูให้แน่ใจด้วยตัวเอง

เวลานั้น ผมก็มีอายุยังไม่มาก เจ้าประคุณสมเด็จฯ วัดปากน้ำก็ไม่มาก ห่างกันเพียง ๓ ปี ท่านมากกว่าผม ๓ ปี ผมแน่ใจว่า พระไทยไปอยู่ได้แน่ และที่ไปอยู่ได้ไม่ใช่เพราะฝรั่ง แต่เพราะคนไทย

ในเวลานั้น ที่ลอสแอลเจลิส มีคนไทยยังไม่ถึงแสน คิดดูก็แล้วกันว่า คนไทยไม่ถึงแสน ประเทศไทย บางจังหวัด ประชากรก็ยังไม่ถึงแสน แล้วอย่างนี้ทำไมพระจึงจะไปอยู่ลอสแอลเจลิสไม่ได้ จึงปักใจว่า ต้องทำ และในขั้นแรก ต้องพยายามส่งเสริมให้พระได้ไปต่างประเทศก่อน

ตอนนั้น ความรู้สึกของหลาย ๆ ฝ่าย เกือบจะทั้งหมด เรียกว่า ถ้าพระไปต่างประเทศ คือ เสีย ถ้าพูดง่าย ๆ ก็คือ เสียพระ เพราะต่างประเทศเขาไม่รู้เรื่องพระ ที่จริง เราชินกับเมืองไทย ก็นึกว่าพระจะไปทำอะไรที่เสีย ๆ หาย ๆ ไปอยู่กับชาวบ้าน เดี๋ยวก็เป็นคนเดี๋ยวก็เป็นพระ แล้วจะเหลืออะไร ก็เสียพระเท่านั้นเอง

นี่ตอนนั้น คิดกันอย่างนี้

แต่ผมไม่ได้นึกอย่างนั้น ผมนึกว่า ที่จะเสียนั้น อยู่ที่เมืองไทยก็เสีย อยู่ที่ต่างประเทศก็เสีย เพราะมันอยู่ที่พระเอง ไม่ใช่ว่า สิ่งต่าง ๆ จะมีอำนาจเหนือหัวใจพระทั้งหมด จึงมั่นใจและสนับสนุน

แม้ถึงอย่างนั้น เวลาจะเสนอพระไปต่างประเทศแต่ละครั้งนั้นแสนลำบาก เพราะต้องผ่านมหาเถรสมาคม ตอนนั้นท่านก็ยังไม่ค่อยจะพร้อม ไม่ค่อยจะเห็นดีด้วย โดยมากก็ต้องยอมทนให้ท่านว่าหน่อย สู้ทนเอาไม่เถียงเลยแม้แต่คำเดียว ท่านว่า

จะไปทำไม เมืองไทยพระก็ไม่ค่อยจะมีแล้ว วัดในเมืองไทยร้างแล้ว จะไปไหนกันนักที่ต่างประเทศ

ผมเฉยเสีย ก็วัดมันร้างมานานแล้ว ไม่ใช่จะมาร้างเมื่อจะไปต่างประเทศ ไม่ใช่พระจะไปกันหมดทั้งประเทศ เดี๋ยวนี้ก็ยังเหมือนเดิม ตอนนั้นร้าง ตอนนี้ก็ร้างเหมือนเดิม แต่ผมไม่พูดเลย

ผมพยายามถามผู้ใหญ่ในยุคนั้น ถามหลวงพ่อวัดสามพระยาว่า พระที่จะไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศท่านมีความรู้สึกอย่างไร ไปถามกันตัวต่อตัว ท่านก็บอกว่าทำไปเหอะ คือ คำพูดไม่ชัดแต่แน่นอนว่า ทำได้ ผมก็ไปถามเจ้าประคุณสมเด็จพระธีรญาณมุนี วัดจักรวรรดิ์ ว่า ท่านเห็นด้วยไหมที่จะให้พระไปต่างประเทศ ไปถามตัวต่อตัว ท่านก็ว่าเห็นด้วย ไปเถอะ ไม่เป็นไร ท่านเห็นชอบ เพราะท่านชอบภาษาต่างประเทศ

ถาม ๒ รูป ผมก็มั่นใจว่าทำได้แน่ แต่ว่าเสียงส่วนใหญ่ก็ยังไม่สนับสนุน ก็ค่อยๆ ทำมาจนกระทั่งเกิดขึ้นมาได้ แล้วก็มีเรื่องอื่นๆ เกิดขึ้นมาสนับสนุนหลายๆ อย่าง จนกระทั่งเปิดสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ ได้มีการประชุมกัน **ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช** องค์ปัจจุบัน ทรงเป็นประธาน เห็นว่า ให้มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหามกุฏราชวิทยาลัยนี่แหละช่วยกันทำ โดยตั้งวิทยาลัยขึ้นเป็นบัณฑิตวิทยาลัย ตั้งเค้าไว้อย่างนั้น แต่ว่า ผลที่สุดก็ดำเนินการไปไม่ได้ เพราะเหตุปัจจัยหลายๆ อย่าง

นี่เล่าเพียงแต่ให้เห็นว่า การที่จะไปทำงานต่างประเทศนั้น แม้แต่ริเริ่มครั้งแรกก็แสนที่จะลำบากแล้ว

เวลานี้ การริเริ่มไม่มีแล้ว มีแต่การปฏิบัติหน้าที่ แต่ว่าขณะไปปฏิบัติหน้าที่ ต้องเข้มแข็งนะ จิตใจต้องเข้มแข็งอย่างที่ปฏิญาณจริงๆ คือ อย่าไปนึกอย่างที่ชาวบ้านเขานึกกัน ในส่วนที่ไม่เห็นด้วยว่า

โดยมากก็ไปเที่ยวกัน และจะไปสอนอะไรได้ ภาษากั๊งๆ ปลาๆ แล้วจะไปสอนอะไร เราต้องเข้มแข็ง และต้องไม่เถียงเขาทั้งหมด อย่าไปเถียง ต้องนิ่งแล้วก็ทำอย่างเดียว ทำด้วยความตั้งใจแน่วแน่

ที่จริง พระโสณะกับพระอุตตระ ท่านก็พูดภาษาสุวรรณภูมิไม่ได้ เดียวนี้ ก็คือ นครปฐม เวลานั้น ชาวสุวรรณภูมิ จะพูดภาษาใดเราไม่รู้ แต่ท่านทั้งสองไม่รู้ภาษาของสุวรรณภูมิแน่ ท่านก็อยู่ถึงอินเดีย แล้วทำไมท่านจึงมาถึงสุวรรณภูมิได้ ท่านมาด้วยกันสององค์ แล้วทำไมพระไทยจะไปอเมริกาไม่ได้ ซึ่งขณะนี้คนไทยอยู่ที่อเมริกาหรือทั่วโลกเต็มหมดแล้ว ทำไมพระจะไปอยู่ไม่ได้

ต้องไปได้อย่างไม่ต้องสงสัย จึงเหลือแต่เพียงว่าจิตใจต้องเข้มแข็ง

ประการแรก ถ้าจะพูดกันตรงๆ ตามหลักธรรมที่รู้อยู่แล้ว ก็คือ ต้องมีน้ำอดน้ำทน ซึ่งเป็นขันติธรรมนั่นเอง ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสเป็นวาทปาฏิโมกข์ขึ้นครั้งแรก ว่า เป็นบรมธรรม **"ขนฺติ ปรมํ ตโป ตีติกฺขา"** ต้องทนจริงๆ ทนทุกๆ อย่าง เวลาท่านเจ้าคุณพระเทพโสภณ อธิการบดี จะออกไปเชื่อมประสานสัมพันธ์กับผู้นำศาสนาต่างๆ ก็ไม่ใช่ไม่มีอุปสรรค มีอุปสรรคนานาประการ คือ ถ้าไม่มีน้ำอดน้ำทน ก็ทำไม่ได้เหมือนกัน อุปสรรคที่เกิดขึ้น บางทีก็พูดได้ บางทีก็พูดไม่ได้ เพราะฉะนั้น จึงต้องมีน้ำอดน้ำทน

นี่ข้อแรกเลย ต้องเข้มแข็งจริงๆ ต้องทนจริงๆ

ประการที่สอง อย่าถือเอาเรื่องที่คนอื่นพูดว่าเป็นสำคัญ แต่ให้คิดว่าที่เราจะทำผิดหรือถูก ที่เราจะไปสอนเขาผิดหรือถูก พระพุทธเจ้าให้เราสอนคน หรือว่าให้นั่งเฉยๆ เรามั่นใจแน่แล้วว่า อบรมมาตั้งหลายเดือนเพื่อไปสอนคน นี่ถูก

ถ้าแน่ใจว่าถูกแล้ว ไม่ต้องกลัว เราก็ตั้งหน้าตั้งตาสอนอย่างเดียว แนะนำอย่างเดียว ใครจะว่าดีไม่ดีอย่างไร ก็ช่างเขา เราทำหน้าที่ของเราอย่างเดียว

พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า นินทากับสรรเสริญ เป็นของมีมาแต่เก่าก่อน สองอย่างนี้มันคู่กันมากับโลก มีมาแต่ไหนแต่ไร ไม่ใช่เราไม่เคยได้ยินคำนินทา แต่เราดับ ไม่ใช่ดับอย่างนิพพานสูงสุด แต่เราดับได้ **"นิพฺพานํ ปรมํ วทนฺติ พุทฺธา"** ก็ตามโอวาทปาฏิโมกข์ ข้อที่สองนั่นแหละ เราดับ เราไม่สนใจ เราไม่ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ แต่ก็ไม่ใช่ว่าไม่รู้นะ ต้องรู้ว่าเขาว่าเราอย่างไร เราต้องรู้ เผื่อจะได้เอามาปรับปรุง อย่างที่พระพุทธเจ้าสอน

ประการที่สาม ต้องทำงานร่วมกัน อย่าชิงดีชิงเด่น แต่ว่าแข่งกันดีแข่งกันเด่น ชิงดีชิงเด่นนั้น คือ แย่งความดีของคนอื่นมาเป็นของเราเสีย ว่า **นี่ของฉันทำ** การชิงดีชิงเด่นกันอย่างนี้เราไม่ทำ ใครจะทำก็ช่าง แต่เราเป็นพระธรรมทูตจะไม่ทำอย่างนี้ เราจะทำเพียงอย่างเดียวว่า เราทำดี และเราแข่งกันทำดี ต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่เป็นอย่างอื่น

โดยเฉพาะฝึกอบรมพระธรรมทูตอยู่ในกรอบของมหาจุฬาฯ แล้ว ให้พระธรรมทูตรู้สึกว่า เป็นพระมหาจุฬาฯ ไม่ใช่พระที่อื่น ไปทำงานที่ไหนก็เชื่อมโยงประสานกันให้ถึง เพื่อจะให้มหาจุฬาฯ โด่งดังหรือเพื่องานเราต้องสามัคคีกัน เราพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า เป็นพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่เป็นพระสาวกเฉยๆ เป็นพระสงฆ์สาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่านก็เปล่งวาจากันอย่างนั้น

จรรโลงพระพุทธศาสนาให้อยู่คู่โลก

เพราะฉะนั้น เราต้องรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เชื่อมประสานกันให้ได้ ให้เป็นกลุ่มเป็นก้อน ไม่แย่งกันดี แต่ว่าแข่งกันดี มีอะไรก็บอกเล่าเก้าสิบกัน ให้เป็นที่เข้าใจ

ถ้าเรายึดหลักเพียงคร่าวๆ ตามที่กล่าวมานี้ เราก็จะเบาใจได้ว่า สู้ได้ทุกประเทศ อเมริกาก็สู้ได้ ประเทศไหนก็สู้ได้ เพราะเราดับแล้ว ดับสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่างๆ ดับให้เหมือนไม่มี ดับไปตั้งแต่ต้นแล้ว ยังไม่ถึงก็ดับแล้ว ยังไม่เกิดก็ดับแล้ว เราดับของเรา ด้วยความตั้งใจว่า เราดับ ตามธรรมดาต้องเกิดแล้วดับ แต่ว่าเราดับไว้เสียก่อนว่าไม่ให้มี

งานพระธรรมทูต ถ้าตั้งใจให้ดีแล้ว ตามคำปฏิญาณที่ปฏิญาณพร้อมกันนั้น เป็นงานที่น่าทำเหลือเกิน

อาจมีบางท่านคิดว่า ผมพูดแล้วทำไมยังไม่ทำ ผมพูดอยู่เสมอว่า ผมพยายามที่จะให้พระออกไปเผยแผ่พระศาสนา แต่ว่า ตอนนั้นผมเริ่มต้นเพื่อที่จะตั้งรากฐาน พอตั้งรากฐานได้ ก็ไปไม่ไหวแล้ว

ท่านเจ้าคุณพระเทพสิทธิเมธี ประธานชะยันโต เป็นมหาจุฬาฯ เหมือนกัน ผมได้เคยชวนไปด้วยกัน เพราะว่าท่านเจ้าคุณท่านชอบสอนกรรมฐาน ชอบสอนคน ให้ไปด้วยกันสิ บอกท่านว่า ไปสอนฝรั่งได้ไหม ไปแล้วก็เจอจริงๆ พอผมไป เขาก็บอกว่า พรุ่งนี้ให้ไปสอนนักเรียน ไปอบรมนักเรียน ไปพบกับนักเรียน ที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ ผมก็บอกว่า ท่านเจ้าคุณไปทีเถอะ เพราะท่านเจ้าคุณเรียนที่มหาจุฬาฯ ภาษาอังกฤษก็พอไปได้ เพราะฉะนั้น ท่านเจ้าคุณไปเหอะ

แต่ที่จริง ผมต้องการที่จะให้ท่านไปดู แล้วท่านก็กลับมาบอกผมว่า มันสายเหลือเกิน เสียดายมาก เป็นสมภารเสียก่อน ที่จริงควรจะมาเป็นพระธรรมทูตก่อน จึงค่อยเป็นสมภาร แต่พอมาเป็น

สมภารก่อน ก็ไปเป็นพระธรรมทูตไม่ได้เสียแล้ว ท่านนั่งอยู่นี่ ท่านไปต่างประเทศกับผม ไปด้วยกัน ผมอยากให้ไปเห็นด้วยตัวเอง เพราะท่านชอบสอนเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น อย่าท้อใจเรื่องงานพระธรรมทูต แล้วให้นึกดีใจอยู่เสมอว่า เกิดมาทั้งที ได้เป็นพระธรรมทูต ได้ไปสอนเขาในต่างประเทศ เหมือนกับพระอรหันต์เจ้า ลูกของพระพุทธเจ้าในยุคแรก ที่ออกไปประกาศศาสนาตามที่ต่างๆ ในดินแดนต่างๆ ถึง ๘ สายด้วยกัน

ท่านทุกองค์มีโอกาสดีแล้ว ให้ดีใจ

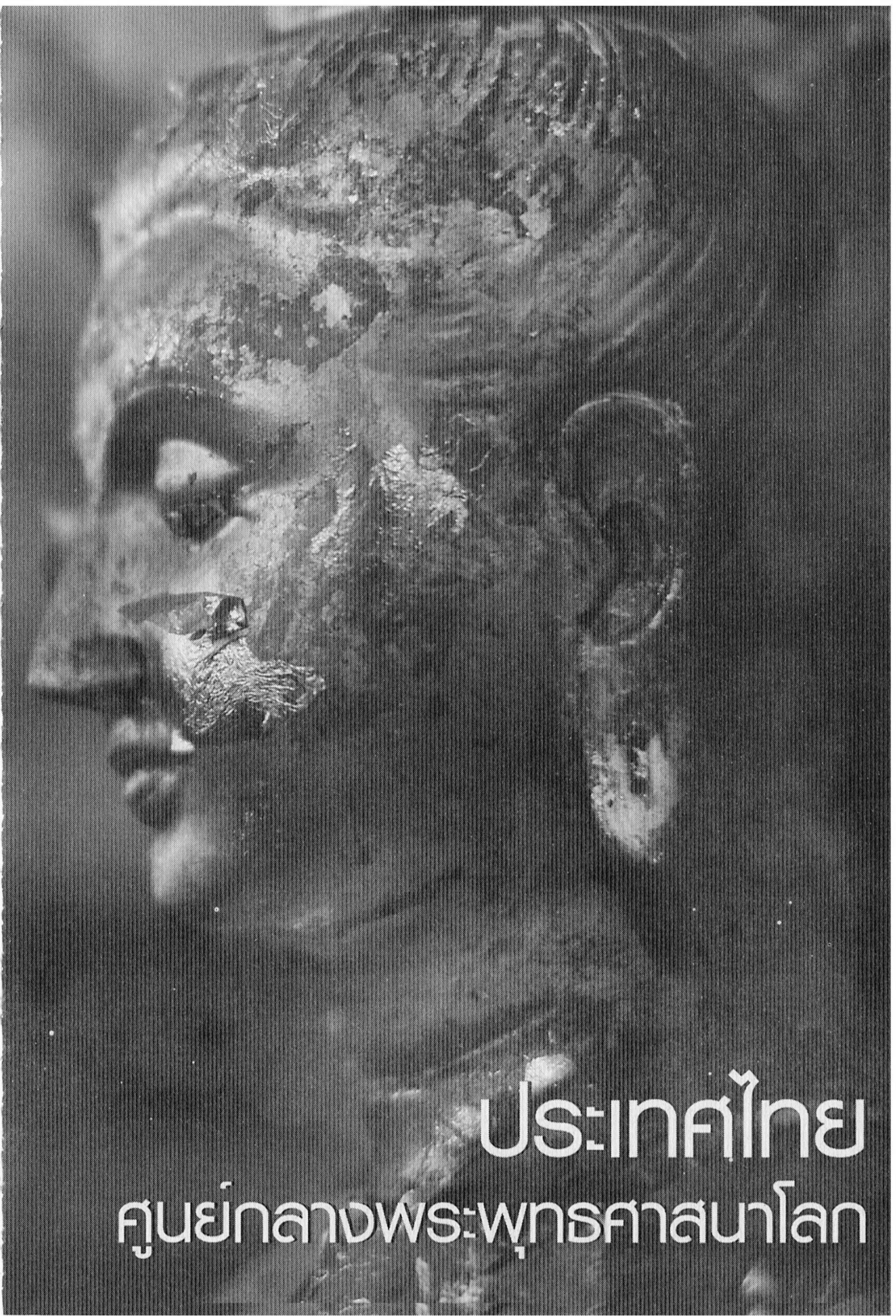
แล้วให้นึกถึงพระคุณของท่านผู้ร่วมกันดำเนินการ คือ มหาจุฬาฯ ที่ได้คิดเรื่องนี้ แล้วให้โอกาสทุกท่านได้มารับการถ่ายทอดความรู้ทางด้านต่างๆ ให้ท่านได้สามารถไปปฏิบัติหน้าที่ได้

ที่ผมพูดมานี้ พูดด้วยความรู้สึกเป็นกันเอง ไม่ต้องการที่จะแสดงถึงความเก่งของผม แต่ต้องการที่จะให้ทราบว่า ท่านได้โอกาสดีแล้ว ท่านรีบทำ ทำด้วยความตั้งใจดีจริงๆ ไม่ต้องรอใคร เมื่อมีโอกาสเมื่อไร เขาให้ไปก็ขอให้ไปด้วยความภูมิใจ นึกว่าไปเมื่อไร ก็คือมหาจุฬาฯ ไป เพื่อนร่วมรุ่นมีอยู่จำนวน ๗๕ ท่าน ก็ให้นึกว่า เราจะร่วมกันจรรโลงพระพุทธศาสนาของเรา ให้อยู่ในโลกนี้ได้ จึงขอกล่าวไว้เพียงย่อ ๆ เท่านี้

ขออนุโมทนาสาธุการชื่นชมยินดี ฝ่ายพุทธศาสนิกชนพุทธบริษัททั้งหลาย คนเก่าทั้งนั้น เห็นแล้วก็เรียกว่า ไม่ถึงกับเบื่อหน้ากัน คนพูดก็หน้าเก่า ยังไม่เป็นไร ยังไม่ตาย มาได้ก็อนุโมทนาสาธุการ เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ช่วยเหลือ และก็ขอให้ช่วยเหลือต่อไปอีก มีโอกาสแล้วก็ให้ช่วยเหลืออย่างเต็มที่ อย่างที่ช่วยมาแล้ว ขอแสดงความชื่นชมยินดีต่อทุกๆ ท่าน ที่มีโอกาสได้เป็นพระธรรมทูต

ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ขอพรจากพระศรีรัตนตรัย ได้โปรดดลบันดาลประทานพร ให้ทุกท่านทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ จงมีจิตใจเบิกบานในพระศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างปีติให้เกิดในการที่จะธำรงไว้ซึ่งพระศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้ทุกท่านได้สามารถนำชีวิตแห่งตน ไปสู่จุดที่ประสงค์ตามที่ตั้งใจไว้ และขอให้ท่านผู้ที่ร่วมกันจัดร่วมกันทำ เกี่ยวกับพระธรรมทูตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มีสติปัญญาเพิ่มพูนยิ่งขึ้น ในการที่จะนำมหาวิทยาลัย และนำงานพระธรรมทูต ขอให้พระธรรมทูตทุกท่าน ได้มีความพร้อม ในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ และได้สำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ตั้งใจไว้ จงทุกประการ เทอญฯ

ประเทศไทย
ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก

"

ขอให้เราทั้งหลายได้มีพลังทุกส่วน

ในการที่จะนำพระพุทธศาสนา

ขึ้นไปสู่ความเป็นดวงประทีปแห่งโลก

และสามารถดับทุกข์ร้อนปัญหาต่างๆ ของชาวโลกได้

ขอให้ท่านทั้งหลายได้กลับไปยังประเทศของท่าน

ด้วยความสวัสดี และด้วยความชื่นใจว่า

ที่ประเทศไทยนี้เอง

ท่านทั้งหลาย ได้มีพี่มีน้องเกิดขึ้นแล้ว

จากประเทศต่างๆ ถึง ๑๔๐ ประเทศ

"

สัมโมทนียกถา

ต่อผู้นำชาวพุทธทั่วโลก

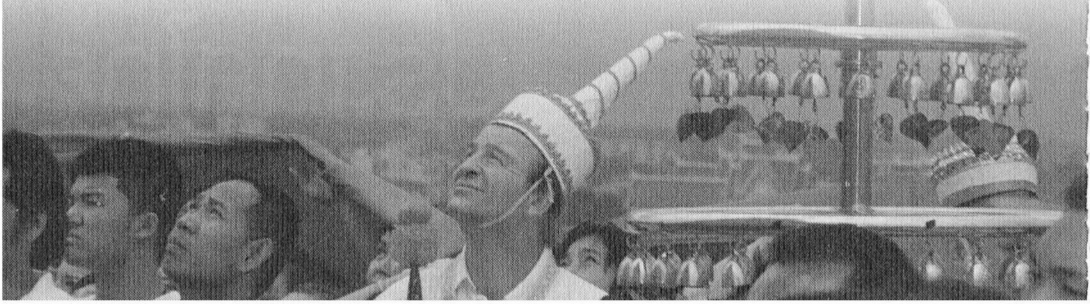
เนื่องในวันวิสาขบูชานานาชาติ โดยที่ประชุมได้ออกแถลงการณ์ให้

ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก

ณ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

และ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร

พุทธศักราช ๒๕๔๘

น้ำหนึ่งใจเดียวกัน

ขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ท่านทั้งหลาย ได้มีความคิดเป็นอันเดียวกัน ทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายานในการที่จะร่วมกันทำงานเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนา ให้เป็นประโยชน์แก่มวลมนุษยชาติ ตามที่พระพุทธองค์ได้ตรัสสอนไว้ ในครั้งพุทธกาล

การร่วมกันให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อทำงาน ไม่ว่าในด้านใด ล้วนแต่มีความสำคัญมาก ทั้งในปัจจุบันและที่ล่วงมาแล้ว

ในปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ มากขึ้น คนที่อยู่ในโลกในมุมใดของโลกก็ตาม สามารถที่จะสื่อติดต่อกันได้โดยไม่ยาก และคนทั้งหลายที่อยู่ในโลก ก็กำลังใช้วิธีการอย่างนั้น เพื่อที่จะให้ความมุ่งหมายของแต่ละองค์กร ได้สำเร็จตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้

พระพุทธศาสนาเป็นองค์กรใหญ่ของโลกองค์กรหนึ่ง และ พระพุทธศาสนาของเราทั้งหลาย ได้มีความร่วมมือกันมาโดยลำดับมากบ้างน้อยบ้าง ไม่เคยแสดงอาการที่จะให้มีความขัดแย้งระหว่างกันและกัน

โดยเฉพาะระหว่างเถรวาท และ มหายานปัจจุบันนี้ มีความจำเป็นมากยิ่งขึ้นที่เราทั้งหลายที่นับถือพระพุทธศาสนา ต้องมีความใกล้ชิดกัน ต้องรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวร่วมใจกัน ปฏิบัติงานทางพระศาสนา ให้เป็นประโยชน์แก่มวลมนุษยชาติ

เถรวาทและมหายาน กระจายไปอยู่ในถิ่นที่ต่างๆ ในปัจจุบันก็กล่าวได้ว่า ทั่วโลก ไม่ว่าในส่วนใดของโลก ก็ต้องมีมหายานหรือเถรวาท แต่มหายานนั้น ได้ก้าวไปไกลอยู่ในที่ต่าง ๆ ทั่วโลก แม้มหายานจะมีวิธีปฏิบัติแตกต่างกันไปบ้างอีก แต่รวมแล้วก็คือมหายานนั้นเองที่กระจายอยู่ทั่วโลก ล้วนแต่ทำประโยชน์แก่ชาวโลกทั้งนั้น

สิ่งที่ท่านทั้งหลาย ควรจะดีใจอย่างยิ่งร่วมกัน นั่นก็คือทั้งเถรวาทและมหายาน ไม่ได้เคยคิดประโยชน์ส่วนตัวแต่ประการใด มุ่งอย่างเดียวว่า จะให้บรรดาคนทั้งหลาย ได้รับประโยชน์จากคำสอน ในทางพระพุทธศาสนา มุ่งที่จะสร้างความอบอุ่นใจให้แก่คนทั้งหลาย

คนทั้งหลายที่มีทุกข์มีร้อน ก็ได้คลายทุกข์คลายร้อน ที่มีทุกข์น้อย เร่าร้อนน้อย ก็หายไป จึงเป็นความอบอุ่นที่สำคัญของโลกในปัจจุบัน

โลกปัจจุบันร้อนอย่างไร ท่านทั้งหลายทั้งฝ่ายเถรวาท และมหายานทราบกันชัดเจนทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเบียดเบียนกันถึงขั้นเป็นสงครามเล็กๆ น้อยๆ ในที่ต่างๆ ล้วนแต่เป็นความเดือดร้อน และไม่มีใครจะหาจุดจบได้ แม้จะเรียกร้องเท่าไหร่ๆ แต่ผลสุดท้ายก็ยังรุ่มร้อนอยู่นั่นเอง

พระพุทธศาสนาทั้งสองฝ่าย จึงเข้าไปเป็นผู้มีส่วนสร้างความอบอุ่นให้แก่โลก

แม้จะเข้าไปไม่ถึงในที่นั้นๆ ทั้งหมด แต่ก็เข้าไปถึงในที่ที่พอจะเข้าไปได้ จึงเป็นที่น่าดีใจสำหรับเราทั้งหลาย ที่นับถือพระพุทธศาสนาว่า **เรานี่แหละเป็นผู้สร้างความอบอุ่นให้แก่โลกซึ่งโลกต้องการเป็นที่สุด**

ในเวลานี้ การร่วมมือกันเพื่อสร้างความอบอุ่นให้แก่ชาวโลก จึงเป็นเรื่องสำคัญ

การร่วมมือกันทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่สำคัญ นั่นก็คือ การปรึกษาหารือกัน มีการประชุมร่วมกัน อย่างที่จัดอยู่ในขณะนี้ ให้มีการร่วมมือกัน

เราแตกต่างกันบ้างก็เป็นส่วนย่อย แต่ส่วนสำคัญนั้นเหมือนกันก็คือสร้างความอบอุ่นให้แก่ชาวโลกนั่นเอง เราจึงต้องปรึกษาหารือกันครั้งนี้จึงกล่าวได้ว่าเป็นครั้งแรกที่เถรวาทและมหายานได้มาประชุมร่วมกัน เปิดเวทีที่จะแสดงความคิดเห็นร่วมกัน แล้วก็สร้างความเป็นมิตรที่ดีต่อกัน สร้างความเป็นญาติที่ดีต่อกัน เราจะมีความรักใคร่ซึ่งกันและกันไปมาหาสู่กันมากยิ่งขึ้น สมกับที่โลกไปไหนมาไหนกันได้อย่างรวดเร็วแล้ว เราชาวพุทธก็จะไปมาหาสู่กันได้อย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน

การประสานงานให้เกิดสมานฉันท์ร่วมกัน จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างที่ท่านทั้งหลายทั้งสองฝ่าย ทราบกันอยู่ดีแล้ว เช่น ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า "**ความร่วมมือกัน คือ สามัคคีธรรมก่อให้เกิดความสุข สุขทั้งแก่ตนเอง สุขทั้งแก่ชาวโลก**"

การร่วมแรงร่วมใจกันจน เป็นตบะที่ยิ่งใหญ่ของเราทั้งหลายจะนำความอบอุ่น นำความสุขมาสู่ชาวโลก

เคยมีพระผู้ใหญ่ฝ่ายมหายานได้กล่าวมาเมื่อประมาณ ๓๐ ปีแล้ว ซึ่งเป็นความคิดของท่าน แต่ว่าเป็นความคิดที่น่าจับใจท่านว่า **"พระพุทธศาสนาเหมือนต้นไม้ใหญ่และมีสองกิ่งใหญ่ ๆ กิ่งหนึ่งเป็นเถรวาท กิ่งหนึ่งเป็นมหายาน แต่เป็นต้นไม้ต้นเดียวกัน คือ พระพุทธศาสนา"** เรามีความรู้สึกร่วมกันเช่นนี้ ก็จะทำให้เกิดพลังใหญ่

การประชุมครั้งนี้ จึงกล่าวได้ว่า มีส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดความจริงดังที่กล่าวมาแล้ว จึงขออนุโมทนาสาธุการชื่นชมยินดีเป็นอย่างยิ่ง

และในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ขอพรจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงโปรดประทานพรให้เราทั้งหลาย ทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายาน จากทั่วโลก ที่ได้มาประชุมกันในวันนี้ ได้มีจิตใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถที่จะสร้างความอบอุ่นให้แก่โลก นำชีวิตแห่งตนไปสู่ความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ ให้มีกำลังดีทั้งกายและใจ เพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนา ให้เป็นประโยชน์แก่มนุษยชาติ และขอให้การประชุมในครั้งนี้ได้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ จงทุกประการ เทอญ ฯ

พระพุทธศาสนา เพิ่มความอบอุ่นแก่ชาวโลก

คณะสงฆ์ไทย ขอแสดงความยินดี ที่ได้มีโอกาสต้อนรับพระเถระ ผู้นำศาสนา และชาวพุทธทั้งหลาย รัฐบาลไทยได้เห็นความสำคัญของวันสำคัญสากลของสหประชาชาติ คือ **วันวิสาขบูชา** จึงได้จัดงานขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อที่จะให้ความสำคัญของวันสำคัญสากลของ

สหประชาชาติ คือ วันวิสาขบูชา ได้ปรากฏยิ่งๆ ขึ้นไป ตามที่ท่านศาสตราจารย์ ดร. วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวในรายงานแล้วนั้น ทำให้เห็นความสำคัญของการจัดงานครั้งนี้ชัดเจนว่า มีวัตถุประสงค์อย่างไร

ท่านพระเถระ ผู้นำทางศาสนา และชาวพุทธในประเทศต่างๆ ต่างมีความรู้สึกเช่นเดียวกันว่า เราจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ความสำคัญขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ปรากฏแก่โลกมากที่สุด และความสำคัญนั้น ก็เป็นไปตามที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ คือ **ทรงประสงค์ที่จะให้พระธรรมคำสอนของพระองค์ เป็นประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ชาวโลก**

ขอแสดงความขอบคุณ ท่านพระเถระ ผู้นำทางศาสนา และชาวพุทธในประเทศต่างๆ ได้มีน้ำใจไมตรีรับเชิญจากรัฐบาลไทย ให้มาร่วมในงานวันสำคัญสากลของสหประชาชาติ ในประเทศไทย ในครั้งนี้ เบื้องต้น จะได้มีโอกาสที่สำคัญ ก็คือ จะได้สังสรรค์สนทนาปราศรัยระหว่างกันและกัน ทั้งที่เป็นการสังสรรค์ระหว่างแต่ละองค์ และเป็นการสังสรรค์ร่วมกัน

ท่านทั้งหลายเป็นผู้นำทางพระพุทธศาสนา ย่อมเห็นความสำคัญชัดเจนว่า **เราทั้งหลายผู้นับถือพระพุทธศาสนาจะต้องร่วมมือกัน จรรโลงพระพุทธศาสนา ให้เป็นประโยชน์แก่โลกตามพระพุทธประสงค์**

ความรู้สึกที่เป็นอย่างเดียวกันนี้ จะเกิดขึ้นได้ ก็เพราะการทำงานร่วมกัน และการติดต่อประสานงานที่มีลักษณะของการเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันและกัน เป็นต้น

เมื่อพระพุทธศาสนามีความแข็งแรง ด้วยการร่วมมือกันแล้ว ก็จะเป็นส่วนช่วยให้โลกนี้ มีความอบอุ่น แม้จะไม่มาก แต่ก็เป็นการเพิ่มความอบอุ่นให้แก่โลก แทนความรุ่มร้อนได้

ในนามคณะสงฆ์ไทย จึงขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ท่านพระเถระประมุขสงฆ์ ผู้นำพระพุทธศาสนา และชาวพุทธในประเทศต่างๆ ได้มีโอกาสมาร่วมกันประชุมในครั้งนี้ และขออนุโมทนาสาธุการเป็นอย่างยิ่ง ต่อรัฐบาลไทย ที่ได้เห็นความสำคัญของวันสำคัญสากลของสหประชาชาติ ซึ่งเป็นการประกาศให้เห็นชัดเจนว่า

รัฐบาลไทยส่งเสริมพระพุทธศาสนา และปฏิบัติตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ผู้ทรงเป็นพุทธมามกะ ทรงปฏิบัติพระองค์ต่อพระพุทธศาสนา

ทั้งการจัดงานวันสำคัญครั้งนี้ มาสอดคล้องกับวันเฉลิมพระชนมพรรษา ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ แห่งประเทศไทย ท่านทั้งหลายก็จะได้มีโอกาสถวายเป็นพระราชกุศลในวันมหามงคล ดังกล่าวนี้ด้วย

ขอแสดงความขอบคุณ แสดงความยินดีไว้เป็นอย่างยิ่ง ในโอกาสนี้ และขอเปิดการประชุมเสวนาทางวิชาการ เพื่อที่จะได้ดำเนินการต่อไป ขอแสดงความยินดี.

พระพุทธศาสนา เป็นดวงประทีปแห่งโลก

ท่านผู้นำศาสนาจากประเทศต่างๆ ทั้งฝ่ายเถรวาท และมหายาน ตลอดถึงท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ขอแสดงความปลื้มใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้เห็นคณะสงฆ์ทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายาน ได้แสดงความเป็นพี่เป็นน้องกัน

ความเป็นญาติกัน เป็นมิตรที่ดีต่อกัน โดยมีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน คือ การจรรโลงพระพุทธศาสนา ให้เป็นศาสนาที่สามารถนำพระธรรม ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ประกาศแก่ชาวโลกให้กว้างออกไป เพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่ นั่นก็คือ **ความสงบสุขของชาวโลก**

การที่ทุกท่านได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยประการต่าง ๆ จนกระทั่งได้มีแถลงการณ์ร่วมกัน เป็นการยืนยันความเป็นญาติต่อกันและกัน และเป็นการยืนยันความเป็นมิตรที่ดีต่อกันและกัน ทำให้เราทั้งหลาย ผู้นับถือพระพุทธศาสนา เกิดความมั่นใจว่า **พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะสามารถแผ่ขยายออกไปช่วยชาวโลก นั่นก็คือ ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโลกที่กำลังรุ่มร้อนรุนแรง และร่วมกันสร้างสันติภาพ ความสงบสุขให้เกิดขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกได้ อย่างเต็มความสามารถ**

เราทั้งหลายมีจุดหมายเป็นอันเดียวกัน ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศใด ต่างก็เป็นพุทธศาสนาด้วยกัน แล้วเราก็แบ่งภาระหน้าที่ช่วยกันทำเพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่ ดังที่กล่าวแล้ว

เวลานี้เราอยู่ร่วมกันในที่นี้ ในลักษณะ เป็นชาวพุทธด้วยกัน ไม่มีอะไรขีดขั้น เป็นชาวพุทธที่เป็นญาติเป็นมิตรกัน เมื่อท่านทั้งหลายได้ประชุมร่วมกัน โดยใช้เวลาในการประชุมเฉพาะการประชุมที่นี่ ๒ วัน เป็นการประกาศให้ทุกท่านได้มีความภูมิใจว่า ทุกท่านได้แสดงเมตตาธรรมต่อกันและกัน รักกันช่วยเหลือกัน เป็นพี่เป็นน้องกัน ด้วยความมีความอดทนอย่างสูงยิ่ง เพราะใช้เวลาในการประชุมยาวนาน

แต่ท่านทั้งหลายที่มาจากประเทศต่าง ๆ ก็ได้ร่วม ประชุมกันด้วยบรรยากาศแห่งความเป็นพี่เป็นน้องกัน แม้บางท่านจะสูงอายุแล้ว

แต่ก็สามารถทนได้ เช่น **ท่านผู้นำสงฆ์จากประเทศจีน** ซึ่งมีพรรษายุกาลมากแล้ว ที่นั่งอยู่ทางด้านซ้ายนี้ ท่านก็ยังแสดงความอดทน ที่จะมาประชุมอยู่ร่วมกับท่านทั้งหลาย อย่างน่าชื่นใจ ท่านอื่นที่มีพรรษายุกาลมาก อายุ ๘๐ ขึ้นไป ก็มานั่งร่วมฟังการแสดงความคิดเห็นในการประชุม เหมือนกับคนหนุ่มที่ไม่ใช่อายุ ๘๐ ปี น่าชื่นใจเหลือเกิน

ท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ในที่ประชุมนี้ ยังไม่ได้เห็นภาพรวมจากสื่อมวลชนต่างๆ เช่น จากทีวี เป็นต้น อาจจะมีความรู้สึกว่าการประชุมครั้งนี้เป็นกลุ่มไม่สำคัญ หรือ เป็นกลุ่มเล็ก แต่ถ้าไปดูตามข่าวสื่อมวลชนต่างๆ เช่น ทีวี เป็นต้น ก็จะมีความรู้สึกว่า **ชาวพุทธเรานี้ไม่ใช่น้อย และมีน้ำใจที่เข้มแข็ง**

ในน้ำใจที่มีความเข้มแข็งนั้น ก็มีแต่ความรักกัน ไม่มีความรู้สึกเป็นอย่างอื่นเลย นอกจากรู้สึกว่า เราเป็นพี่เป็นน้องกัน จะเป็นเถรวาทหรือมหายานก็ตาม เราก็เป็นพี่น้องกัน

เพื่อความรู้สึกเช่นนี้ ก็มั่นใจได้ว่า ตามแถลงการณ์ที่ตกลงกัน ๗ ประการ เราทั้งหลายก็จะช่วยกันประคับประคองให้เป็นไปได้ เพื่อประโยชน์ยิ่งใหญ่ของโลกนั่นเอง ไม่ใช่เพื่อตัวเราเอง

การประชุมครั้งนี้ กล่าวได้ว่า เกิดผลสำเร็จเกินกว่าความคาดหมายของประเทศไทย

ดังนั้น ในนามคณะสงฆ์ไทยและรัฐบาลไทย ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย และประชาชนชาวไทย ขอแสดงน้ำใจที่ประกอบด้วยเมตตาธรรมต่อท่านทั้งหลาย ขอให้ท่านทั้งหลายได้รับความรู้สึกที่ลึกซึ้งดีงามต่อท่าน ด้วยไมตรีจิตจากประชาชนชาวไทยทั้งฝ่ายบรรพชิต และคฤหัสถ์

การประชุมครั้งนี้ ที่สามารถดำเนินมาได้โดยลำดับ จนกระทั่งสำเร็จอยู่ขณะนี้ ก็เพราะรัฐบาลไทย โดย ฯพณฯ ท่าน ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีความปรารถนาอย่างสูงยิ่ง ที่จะให้ผู้นำศาสนาจากประเทศต่างๆ มาร่วมประชุมกันในประเทศไทย และประกอบพิธีวิสาขบูชาร่วมกัน

รัฐบาลไทยได้ตั้งคณะกรรมการคณะต่างๆ ขึ้น เพื่อให้งานนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้มอบหมายให้ผู้แทนของรัฐบาลโดยตรง มาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบอย่างใกล้ชิด คือ ท่านจาตุรนต์ ฉายแสง ในฐานะเป็นประธานอำนวยการ

คณะกรรมการที่ร่วมกันจัดงานนี้ ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล และรัฐบาลก็ได้พยายามที่จะส่งเสริมสนับสนุนในทุกประการ เพื่อให้การประชุมครั้งนี้ประสบความสำเร็จ ด้วยความรักกัน ด้วยความอบอุ่นใจต่อกัน

ขอให้ท่านทั้งหลายได้รับทราบว่า ที่รัฐบาลไทยโดยการนำของ ฯพณฯ ท่าน ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี นั้น ได้สามารถดำเนินการเกี่ยวกับพระศาสนาไปได้อย่างดีงาม ก็เพราะยึดหลักปฏิบัติที่มีมาแต่เดิม

สถาบันพระมหากษัตริย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงส่งเสริมพระพุทธศาสนา พระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ คือทรงนับถือพระพุทธศาสนาแต่ในขณะเดียวกันก็ทรงมีน้ำพระราชหฤทัยกับศาสนาอื่นๆ ทั่วทั้งโลก โดยเฉพาะในประเทศไทย ทรงอุปถัมภ์โดยประการต่างๆ จึงเป็นเหตุให้รัฐบาลนี้สามารถดำเนินการได้ โดยไม่ติดขัดอะไรเลย

โดยเฉพาะในด้านพระศาสนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมุ่งหวังอย่างเดียวว่า จะทำอย่างไรให้พระพุทธศาสนา ที่ชาวไทยทะนุถนอมรักษามาเป็นเวลานานเหมือนกับชาวพุทธทั่วทั้งโลก ได้ยืนยงคงทนถาวรอยู่ในโลก และอำนวยประโยชน์เกื้อกูลและความสุข สร้างความอบอุ่นให้แก่ชาวโลกให้ดีที่สุด

การประชุมของท่านทั้งหลาย ในครั้งนี้ สำเร็จลงด้วยดี ดังที่ปรากฏแล้ว กล่าวได้ว่า **น่าจะเป็นที่สมความปรารถนาของรัฐบาลไทย ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมกับความรู้สึกของประชาชนชาวไทยทั้งปวง ผู้นับถือพระพุทธศาสนา**

ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ไม่ว่าจะอยู่ในที่ใดของประเทศ แม้แต่จังหวัดที่ห่างไกลออกไป ต่างก็คอยฟังข่าวแห่งการประชุมครั้งนี้ ซึ่งเป็นการประชุมนานาชาติ ที่มีความสำคัญ และต้องเพิ่มคำว่า **มีความศักดิ์สิทธิ์อย่างยิ่งสำหรับพระพุทธศาสนา**

ขอให้ท่านทั้งหลาย ได้ร่วมกันปฏิบัติตามแถลงการณ์ข้อตกลง ๗ ประการ และขอให้เราทั้งหลาย ได้มีโอกาสจรรโลงพระพุทธศาสนาให้เป็นดวงประทีปแห่งโลก ตามที่พระพุทธเจ้าได้ทรงปรารถนาไว้

ขอให้ท่านทั้งหลาย ซึ่งมีความตั้งใจดีแล้วนี้ พลอยได้รับผลแห่งความตั้งใจดีของท่านทั้งหลาย และขอให้ท่านทั้งหลายได้โปรดแจ้งแก่ชาวพุทธในประเทศของท่าน ถึงการประชุมครั้งนี้ ให้เห็นถึงน้ำใจของชาวไทย ผู้นับถือพระพุทธศาสนา ที่ต้องการที่จะให้เราทั้งหลาย ได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ขอให้โอกาสข้างหน้า เป็นโอกาสที่สำคัญยิ่งสำหรับเราทั้งหลาย ที่จะได้ช่วยกันจรรโลงพระพุทธศาสนา ที่จะช่วยกันดับทุกข์ร้อนและปัญหาที่รุนแรงของโลก

ขอให้เราทั้งหลาย ได้มีพลังทุกส่วน ในการที่จะนำพระพุทธศาสนา ขึ้นไปสู่ความเป็นดวงประทีปแห่งโลก และสามารถดับทุกข์ร้อนปัญหาต่างๆ ของชาวโลกได้

ขอให้ท่านทั้งหลายได้กลับไปยังประเทศของท่าน ด้วยความสวัสดี และด้วยความชื่นใจว่า ที่ประเทศไทยนี้เอง ท่านทั้งหลายได้มีพี่มีน้องเกิดขึ้นแล้ว จากประเทศต่างๆ ถึง ๑๔๐ ประเทศ

ขอให้ท่านทั้งหลายมีความภูมิใจ ในพระศาสนาของเรา และภูมิใจในการที่จะจรรโลงพระพุทธศาสนาสืบไป ไม่มีที่สิ้นสุด

ขอพรจาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้โปรดประทานพร ให้ความตั้งใจดีของเราทั้งหลาย ที่ออกแถลงการณ์ร่วมกัน ได้ประสพความสำเร็จ และขอให้แต่ละผู้นำของแต่ละประเทศ ได้มีสุขภาพอนามัยดี สามารถที่จะเดินทางมาร่วมประชุมอีกในโอกาสข้างหน้า และทำความสำเร็จให้เกิดขึ้นอย่างที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้

ขอให้ความเป็นพี่เป็นน้อง ของเราทั้งหลาย ซึ่งเกิดจากการประชุมในครั้งนี้ ได้กลายเป็นมิตรภาพอันยั่งยืนมั่นคงถาวร อย่างที่พระพุทธองค์ทรงประสงค์ จะให้ผู้นับถือพระศาสนาของพระองค์ มีความเป็นพี่เป็นน้องกันตลอดกาล ขอชื่นชมยินดีในความปรารถนาดีของท่านทั้งหลาย ไว้ในโอกาสนี้ เป็นอย่างยิ่ง

ขอแสดงความยินดี ฯ

พระพุทธศาสนา
เป็นศาสนาแห่งการทำความดี

ขอแสดงไมตรีจิต ต่อท่านผู้นำศาสนา ทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายานทั่วโลก และท่านพุทธศาสนิกชนทุกท่าน

คณะสงฆ์ไทย โดยมหาเถรสมาคม ขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ทุกท่านได้มาพบกันในประเทศไทย เนื่องในวันวิสาขบูชา เท่ากับมาร่วมกันประกาศในวันวิสาขบูชา ว่า **พระพุทธศาสนา ของเราทั้งหลาย เป็นศาสนาแห่งการทำดี**

ในประเทศไทยได้มีการประกอบพิธีวิสาขบูชา มาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย โดยองค์พระมหากษัตริย์ทรงนำปฏิบัติในพิธีวิสาขบูชา หากนับเนื่องมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ก็ ๘๐๐ กว่าปีมาแล้ว

ในปัจจุบัน ขณะนี้ก็ยังคงเริ่มต้นที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพระฐานะที่ พระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ ทรงปฏิบัติเนื่องในวันวิสาขบูชาโดยประการต่างๆ เช่น **ทรงกำหนดให้มีพระราชพิธีขึ้นที่พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง ทรงจัดให้มีเทศน์ ให้มีพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ และทรงประกอบพิธีวิสาขบูชา ทรงเวียนเทียน**

ในปีนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎ

ราชกุมาร เสด็จไปทรงปฏิบัติที่พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ประชาชนชาวไทยทุกจังหวัด ทุกอำเภอ ทุกตำบล และทุกหมู่บ้าน ก็ได้ร่วมกันประกอบพิธีวิสาขบูชาตามวัดต่างๆ ทั่วประเทศสามหมื่นกว่าวัด เช่น ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นต้น มีประชาชนร่วมกันทั้งประเทศ ประกอบพิธีวิสาขบูชาเป็นจำนวนล้าน

รัฐบาลไทยโดย ฯพณฯ ท่าน ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีเห็นว่าควรสนับสนุนส่งเสริมให้ยิ่งขึ้น และเป็นการเจริญรอยตามที่องค์พระมหากษัตริย์ทรงปฏิบัติ จึงได้นิมนต์ผู้นำศาสนาทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายานทั่วโลก มาร่วมประชุมกันประกอบพิธีวิสาขบูชาที่ประเทศไทย และจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งให้ชาวไทยตั้งสัจอธิษฐาน เพื่อทำความดี ทั้งเพื่อให้การร่วมกันประกอบพิธีวิสาขบูชา

ในปีนี้ เป็นปีเริ่มต้นที่พิธีวิสาขบูชามีความสำคัญยิ่งขึ้น จึงได้ตั้งคณะกรรมการต่างๆ ขึ้นมาคอยดูแลรับผิดชอบงานส่วนต่างๆ มีท่านจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานอำนวยการ

การที่เป็นเช่นนี้ ทำให้เห็นสอดคล้อง กับที่องค์การสหประชาชาติ ได้เห็นความสำคัญของวันวิสาขบูชา ว่า **องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขและความอบอุ่นแก่ชาวโลก ทรงประสงค์ที่จะให้ชาวโลก มีความร่มเย็นเป็นสุข**

เราทั้งหลาย ผู้นับถือพระพุทธศาสนาร่วมกัน ทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายาน เห็นความสำคัญอย่างยิ่งสืบต่อกันมาโดยลำดับจนถึงปัจจุบัน จึงต่างก็มีความปีติปลื้มใจ ที่องค์การสหประชาชาติ ได้ประกาศให้วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญสากลของโลก และให้หน่วยงานต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติที่ตั้งอยู่ในประเทศนั้น ได้ร่วมกันประกอบพิธีวิสาขบูชา

ในประเทศไทย จึงได้ดำเนินการให้สอดคล้อง ดังที่ท่านเจ้าคุณพระเทพโสภณ อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้รายงานให้ท่านผู้นำศาสนาและพุทธศาสนิกชน ในที่ประชุมนี้ได้รับทราบร่วมกันแล้ว

จึงนับว่า เป็นประวัติศาสตร์อีกวันหนึ่ง ที่รัฐบาลไทย ได้เห็นความสำคัญของความร่มเย็นเป็นสุข และความอบอุ่นของชาวโลก ตามหลักคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และได้ปฏิบัติให้ไปตามแนวที่องค์พระมหากษัตริย์ของไทย ได้ทรงปฏิบัติมาตั้งแต่กรุงสุโขทัย

ขอให้ท่านผู้นำศาสนา และ ท่านพุทธศาสนิกชนทุกท่าน ได้รับทราบร่วมกันว่า **พระมหากษัตริย์ไทย ทรงเป็นพุทธมามกะ ทรงนับถือพระพุทธศาสนาร่วมกันกับท่านทั้งหลาย และทรงปฏิบัติต่อพระพุทธศาสนาอย่างสูงส่งยิ่ง ในทุก ๆ กรณี ด้วยความเลื่อมใสศรัทธาอย่างสูงส่ง**

พระพุทธศาสนาในประเทศไทยจึงตั้งมั่นและครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ ทั่วทั้งประเทศมีวัดอยู่ทั่วทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน ชาวไทยต่างก็มีความปลื้มใจที่มีพระพุทธศาสนาปกคลุมทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทย ทำให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข เกิดความอบอุ่นโดยทั่วกัน

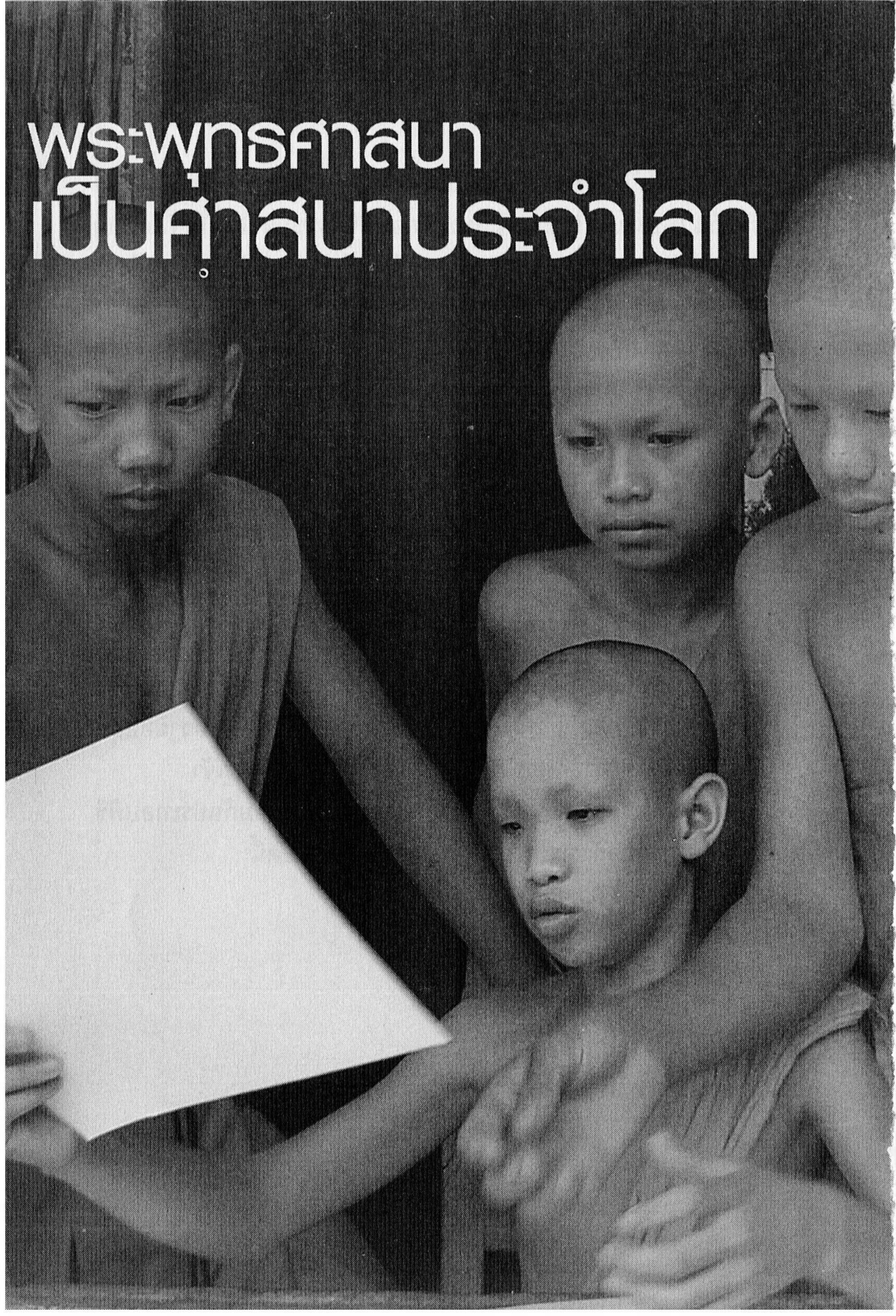
ท่านทั้งหลายได้มาร่วมกันประกอบพิธีวิสาขบูชา ในประเทศไทย ขอให้ทุกท่านนึกว่า เราร่วมศาสนาเดียวกัน เราจะร่วมกันจรรโลงพระธรรมคำสอน ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้เป็นประโยชน์แก่ชาวโลกมากที่สุด โลกกำลังมีปัญหารุ่มร้อนโดยประการต่าง ๆ เราทั้งหลายมีความมั่นใจอย่างมากว่า พระพุทธศาสนาที่เราทั้งหลายได้ร่วมกันจรรโลงอยู่นี้ จะช่วยบรรเทาความรุ่มร้อน และปัญหาต่าง ๆ ของโลกได้ ไม่มากก็น้อย

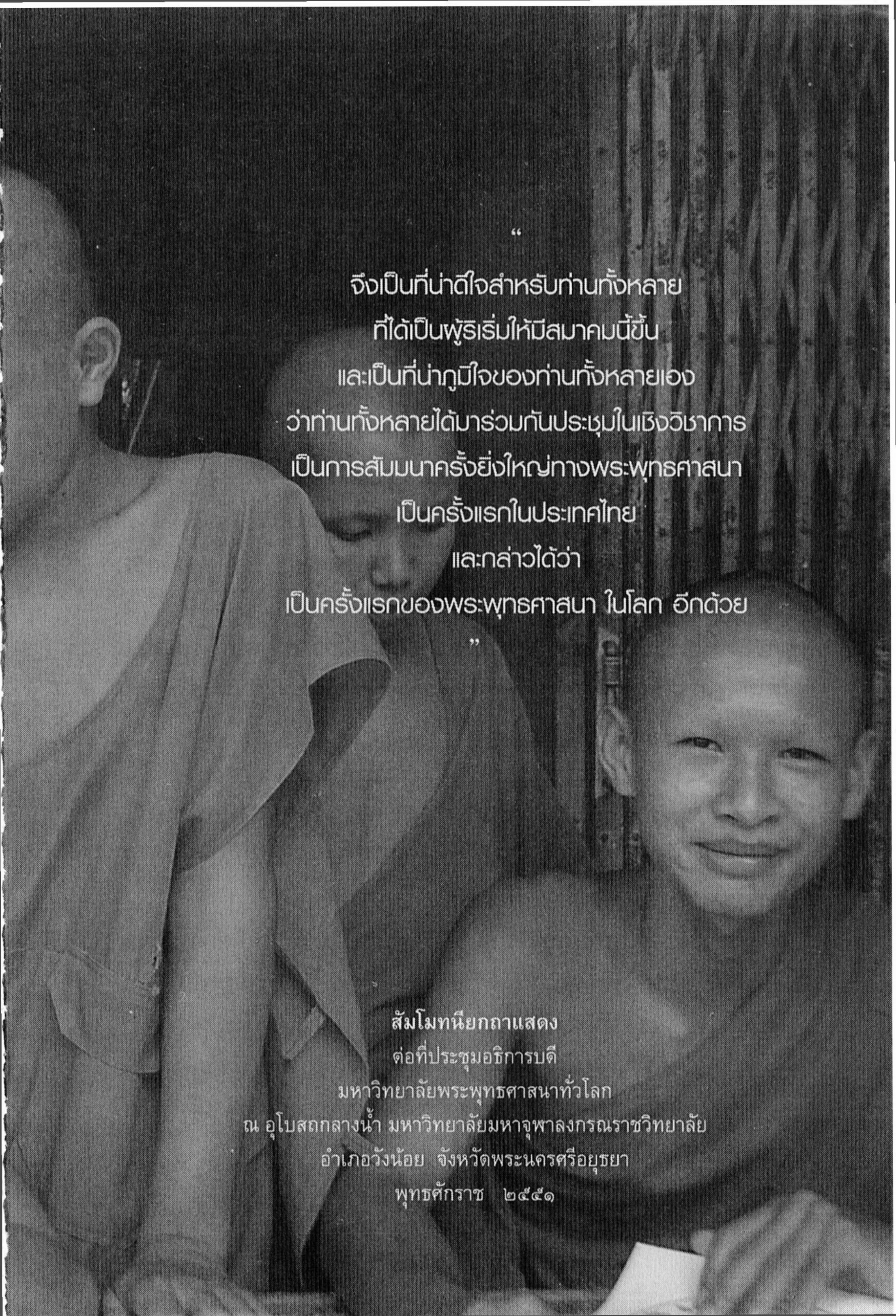
ขอให้เราทั้งหลายมีความภูมิใจ ที่จะประกอบพิธีวิสาขบูชาร่วมกัน ในประเทศไทย แม้จะไปประกอบพิธีวิสาขบูชาในที่ใด ที่มีความพร้อมทั้งส่วนของรัฐบาล ประเทศชาติบ้านเมือง และผู้นำประเทศ ซึ่งจะทำให้พระพุทธศาสนามีประโยชน์แก่ชาวโลก ตามที่พระพุทธองค์ทรงประสงค์ ในพระฐานะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเป็นพุทธมามกะ จึงขอเชิญชวนท่านทั้งหลาย ได้อธิษฐานใจถวายพระพร แด่ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมทั้งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ขอให้พระองค์ทรงมีพระชนม์ยิ่งยืนนาน ทรงอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อเป็นหลักชัยของชาวโลก** และขอให้ท่านทั้งหลายที่ได้ร่วมกันประชุมแสดงความคิดเห็น เพื่อมีประกาศปฏิญาณร่วมกันด้วยความรู้สึกว่า เราเป็นญาติกัน เราเป็นพี่น้องกัน ในฐานะที่เรานับถือพระพุทธศาสนาร่วมกัน ย่อมไม่มีจุดหมายอย่างอื่นนอกจากเราจะร่วมกัน เพื่อสร้างความสุขความร่มเย็น และความอบอุ่นแก่ชาวโลก ตามคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ขอถือโอกาสนี้ เชิญชวนท่านทั้งหลาย ร่วมกันประกอบพิธีวิสาขบูชา จัดกิจกรรมต่างๆ ในประเทศไทย ณ บัดนี้

ขอแสดงความยินดีฯ

พระพุทธศาสนา
เป็นศาสนาประจำโลก

“

จึงเป็นที่น่าดีใจสำหรับท่านทั้งหลาย
ที่ได้เป็นผู้ริเริ่มให้มีสมาคมนี้ขึ้น
และเป็นที่น่าภูมิใจของท่านทั้งหลายเอง
ว่าท่านทั้งหลายได้มาร่วมกันประชุมในเชิงวิชาการ
เป็นการสัมมนาครั้งยิ่งใหญ่ทางพระพุทธศาสนา
เป็นครั้งแรกในประเทศไทย
และกล่าวได้ว่า
เป็นครั้งแรกของพระพุทธศาสนา ในโลก อีกด้วย

”

สัมโมทนียกถาแสดง

ต่อที่ประชุมอธิการบดี
มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาทั่วโลก
ณ อุโบสถกลางน้ำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พุทธศักราช ๒๕๕๑

วันสำคัญสากลแห่งโลก

ขออนุโมทนาชื่นชมยินดี ที่ท่านทั้งหลาย ได้จัดให้มีการประชุมสมาคมอธิการบดีมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติขึ้น ตามที่ได้มีมติไว้ก่อนแล้ว ท่านทั้งหลายทราบดีว่า สมาคมนี้ เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากการที่องค์การสหประชาชาติ ได้ประกาศให้วันวิสาขบูชาเป็นสำคัญสากลแห่งสหประชาชาติ

หลังจากองค์การสหประชาชาติประกาศให้ วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญสากลแห่งสหประชาชาติ ท่านทั้งหลายก็ได้มาร่วมประชุมกัน ทำให้ชาวพุทธทั่วโลกทุกฝ่าย มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเถรวาท มหายาน วัชรยาน เป็นต้น

เมื่อได้มีโอกาสใกล้ชิดกัน แลกเปลี่ยนความคิดความเห็นกัน ก็เป็นเหตุให้เกิดความคิดร่วมกัน ที่จะสร้างความมั่นคงให้แก่พระพุทธศาสนา อันจะเป็นประโยชน์แก่โลก และแก่ประเทศต่างๆ

ความเกิดขึ้นแห่งสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ จึงกล่าวได้ว่า **เป็นการเกิดขึ้นจากความคิดของผู้นับถือพระพุทธศาสนาทั่วโลกโดยตรง**

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำโลก เพื่ออำนวยประโยชน์เกื้อกูลให้เกิดขึ้นแก่โลก อย่างที่ท่านทั้งหลายทราบดีแล้ว และท่านทั้งหลายต่างก็มีความภูมิใจ ในฐานะที่นับถือพระพุทธศาสนาร่วมกัน เพราะว่าพระพุทธศาสนานั้น เป็นประโยชน์แก่โลกจริง ๆ สมกับที่เป็นศาสนาประจำโลก

การเกิดขึ้นของสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติจึงเป็นผลงานอย่างสำคัญ อันสืบเนื่องมาจากวันวิสาขโลกที่ประหนึ่งวันสำคัญสากลแห่งโลก เพราะประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาต่าง ๆ ที่มีมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาตั้งอยู่ ได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนความคิดความเห็น เช่น การสัมมนาร่วมกัน เป็นต้น ทำให้เกิดผลประโยชน์เบื้องต้น คือ ท่านทั้งหลายที่นับถือพระพุทธศาสนา ได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น ในฐานะที่เป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนาร่วมกัน ตามที่พระพุทธองค์ได้ตรัสสอนไว้ ให้เราทั้งหลายผู้นับถือพระพุทธศาสนา มีความเป็นพี่เป็นน้องกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่โลกร่วมกัน

พระพุทธองค์ตรัสไว้เป็นเวลานานสองพันกว่าปีแล้ว ความจริงก็ปรากฏเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งมีสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ ซึ่งท่านทั้งหลายทราบดีว่า มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานั้น มีความสำคัญต่อชาวโลกอย่างไร

ท่านทั้งหลายเป็นผู้มีส่วนร่วมกันเบื้องต้น ทำให้เกิดสมาคมนี้ขึ้น เมื่อปีที่แล้ว ซึ่งก็ผ่านมาไม่นานนี้ ซึ่งต่างก็มีความชื่นชมยินดีกันทุกฝ่าย

ประเทศไทยในฐานะที่มีคณะสงฆ์ มีมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา ดังที่ท่านทั้งหลายได้ทราบแล้ว ได้มีโอกาสทำหน้าที่ รับใช้

สมาคมอธิการมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ เป็นความภูมิใจของประเทศไทย ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้มีโอกาสรับใช้มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ จึงเป็นการรับใช้พระพุทธศาสนาตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสอน

พระพุทธศาสนาของเราจักเป็นประโยชน์แก่โลกเพิ่มมากขึ้นก็เพราะเหตุนี้เอง

เมื่อชาวพุทธทั่วโลกสามารถที่จะรวมเป็นกลุ่มก้อน ก็จะดับความรุ่มร้อนของชาวโลกได้ ตามที่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศไว้ เราทั้งหลายอยู่กันคนละประเทศ แต่ว่าเราทั้งหลายนับถือพระพุทธศาสนาร่วมกัน มีจิตใจเป็นอันเดียวกันเพื่อพระศาสนา จึงเป็นเชือกประสานให้เราทั้งหลาย เหมือนกับว่าเป็นประเทศเดียวกันในโลก

อยู่กันคนละประเทศ แต่ทำให้เราทั้งหลายเป็นประเทศเดียวกันในโลก ด้วยอำนาจแห่งพระพุทธศาสนา

เราทั้งหลายจึงภูมิใจทั่วกันว่า เรารวมกันเป็นประเทศเดียวกันในโลก เพื่อพระพุทธศาสนา

เบื้องต้น ก็จะเป็นเหตุให้เกิดความรักความสามัคคีระหว่างกันและกัน อันจะแผ่ไปเป็นการให้รับทราบขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ ระหว่างกันและกัน แล้วก็ร่วมกันด้วยความผาสุกใจด้วยความร่มเย็นใจ

การไปมาหาสู่ระหว่างชาวพุทธด้วยกัน ก็จะมีมากขึ้น การแลกเปลี่ยนอื่นๆ ก็จะมีมากขึ้น ซึ่งอยู่ในลักษณะว่าเป็นประเทศเดียวกันในโลก จึงเป็นที่น่าดีใจสำหรับท่านทั้งหลาย ที่ได้เป็นผู้ริเริ่มให้มีสมาคมนี้ขึ้น และเป็นที่น่าภูมิใจของท่านทั้งหลายเอง ว่าท่านทั้งหลายได้มาร่วมกันประชุม ในเชิงวิชาการ เป็นการสัมมนาครั้ง

ยิ่งใหญ่ทางพระพุทธศาสนา เป็นครั้งแรก ในประเทศไทย และกล่าวได้ว่า **เป็นครั้งแรกของพระพุทธศาสนา ในโลกอีกด้วย**

เพราะแต่ก่อน ไม่เคยได้มีการประชุมกันในลักษณะนี้

การประชุมนี้ ก็สร้างหัวข้อเรื่องไว้ที่จะเป็นประโยชน์แก่โลกอย่างสำคัญ วิทยาศาสตร์ซึ่งมีความหมายกว้างขวางที่จะเป็นประโยชน์แก่โลกนั่นเอง จึงกล่าวได้ว่า เมื่อเราร่วมกันประชุมในลักษณะนี้แล้ว ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ ๒ ประการ

ประการแรก ก็จะได้มีโอกาสศึกษาให้ลึกซึ้งลงไป เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาของเราทั้งหลายร่วมกัน

ประการที่สอง ก็จะสามารถนำสิ่งที่ศึกษาอย่างลึกซึ้งนั้นแผ่กว้างออกไป ให้เป็นประโยชน์แก่โลก ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้

ที่จริง ในเรื่องนี้ ท่านทั้งหลายมีความเข้าใจกันดีอยู่แล้ว เพียงแต่ว่า ทุกท่านนำขึ้นมากล่าว ในการประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาตินี้ เป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นการประชุมครั้งสำคัญของประเทศไทย และของโลก เพื่อให้ได้มีความรู้สึกร่วมกันว่า เราในฐานะนับถือพระพุทธศาสนาร่วมกัน มีความภูมิใจในเรื่องนี้อย่างยิ่ง ได้มีความมั่นใจต่อประโยชน์อันใหญ่หลวง ทั้งแก่พระพุทธศาสนาเอง และแก่โลก

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านทั้งหลายที่มาร่วมประชุมกันในคราวนี้ จะสามารถสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ด้วยน้ำใจอันสูงส่ง อยู่คนละประเทศแต่เป็นพี่น้องกัน อยู่กันคนละมุมโลก แต่ก็เป็นพี่น้องกัน และท่านที่มาประชุม ที่เป็นท่านผู้ใหญ่ เป็นประมุขสงฆ์ก็ดี เป็นอธิการเป็นต้น ของมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาก็ดี โดยมากมีความคุ้นเคย

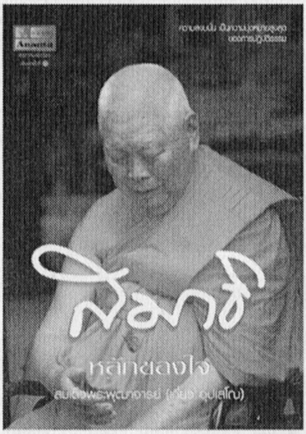
สนิทสนมกันมา ตั้งแต่การประชุมวิสาขโลกแล้วทั้งนั้น ซึ่งเป็นจุดที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ความคุ้นเคยที่มีมาแต่เดิม จะทำให้เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการร่วมกันในวันนี้

คณะสงฆ์ในประเทศไทย จึงขอแสดงความดีใจ ที่ท่านทั้งหลายได้ให้ความไว้วางใจ แก่คณะสงฆ์ในประเทศไทย โดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหามกุฏราชวิทยาลัย

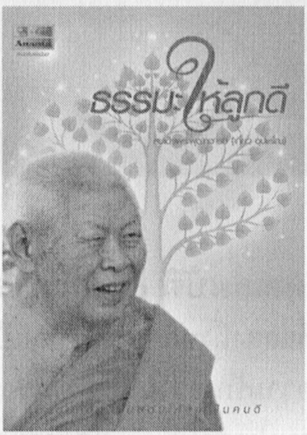
ท่านทั้งหลาย จะมีโอกาสสร้างประโยชน์อันใหญ่หลวง ให้เกิดขึ้น แก่ชาวโลกแล้ว

ในโอกาสที่เป็นมงคลยิ่งนี้ ขออำนาจแห่งพระพุทธศาสนา ได้โปรดดลบันดาลประทานพร ให้ท่านทั้งหลายที่อยู่ในส่วนต่าง ๆ ของโลกและนับถือพระพุทธศาสนา ได้มีจิตใจเบิกบานในการที่จะอยู่ร่วมกันในฐานะชาวพุทธ สามารถบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ชาวโลกร่วมกัน ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสอน และได้โปรดประทานพรให้ท่านทั้งหลาย ได้สัมฤทธิ์ในสิ่งที่ประสงค์ ที่งดงามทั่วกัน

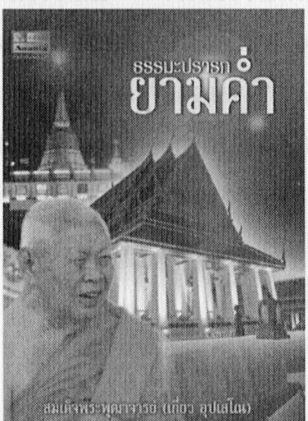
และขอเปิดการประชุม ณ โอกาสบัดนี้ฯ

“สมาธิหลักของใจ”
เป็นหนังสือแนะนำ วิธีการปฏิบัติสมาธิอย่างง่ายๆ ที่เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์(เกี่ยว อุปเสโณ) แสดงไว้ในโอกาสต่างๆ ประมวลวิธีการทำสมาธิขั้นพื้นฐาน อธิบายเรื่องของจิต จิตที่มีสมาธิ ผลของการปฏิบัติธรรม อารมณ์ของสมาธิ พร้อมทั้งข้อควรรู้อื่นๆ เกี่ยวกับสมาธิ

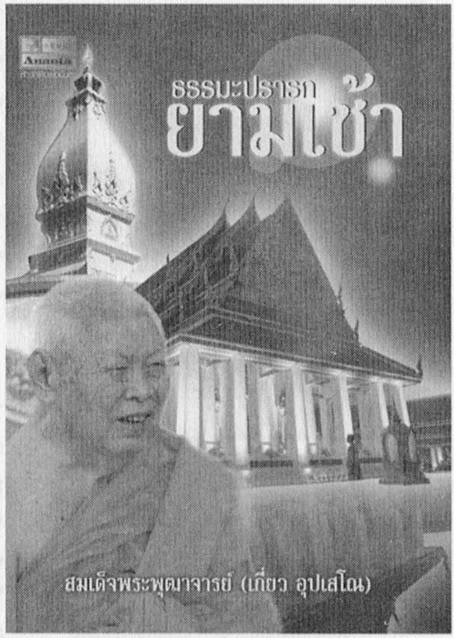
“ธรรมะให้ลูกดี”
เป็นหนังสือที่ปลุกจิตสำนึกให้ลูกเป็นคนดี ต่อบิดามารดา ประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์ ผลงานที่รวบรวมจาก คติธรรม คำบรรยาย ของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) แสดงไว้ในโอกาสต่าง ๆ เช่น **ความรู้สึก**- ผิด-ชอบ ชั่ว-ดี, **ความรู้รัก**-ทะนุถนอมปกปักรักษา,**ความรู้จัก**-สิ่งมีคุณ-ของมีค่า, บุคคลผู้ควรบูชา,**ความรู้จักจำ**บทเรียน, เหตุการณ์ที่เป็นอุทาหรณ์ การดำรงตนให้เหมาะสม ทั้งในส่วนตนและส่วนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้อย่างไรธรรมสำเร็จแห่งชีวิตนี้ มีคำตอบสำหรับผู้ปรารถนาความสำเห็จแห่งชีวิต.

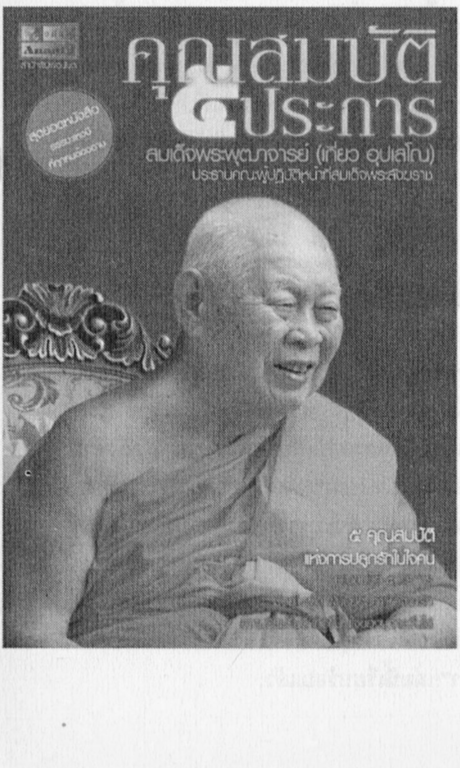

“ธรรมะปรารภยามค่ำ”
การทำวัตรค่ำ เป็นหนึ่งในกิจวัตร ที่เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ปฏิบัติสม่ำเสมอมิได้ขาด ในแต่ละวัน เวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา จะมีประชาชนร่วมทำวัตรร่วมกับพระสงฆ์เป็นจำนวนมาก หลังจากทำวัตรเสร็จ เจ้าประคุณสมเด็จฯ จะนำเจริญสมาธิภาวนา จากนั้น ก็จะปรารภธรรมตามหัวข้อต่างๆ หมุนเวียนเปลี่ยนไปทุกคืน เนื้อหาใจความ และอานิสงส์ของการสวดมนต์บทต่างๆ ถูกเรียบเรียงเป็นหนังสืออันทรงคุณค่า เรื่อง **“ธรรมะปรารภยามค่ำ”** เล่มนี้เรียบร้อยแล้ว.

ธรรมะปรารภยามเช้า

เมื่อครั้งหลวงพ่อชายังไม่ละ สังขาร เจ้าประคุณสมเด็จฯ กับหลวงพ่อชา ยังไปมาหาสู่กันเป็นประจำ จึงเป็นเหตุให้ ลูกศิษย์เกิดความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน เมื่อหลวงพ่อชาละสังขารไปกาลเวลาจะล่วงเลยมายาวนานแปรเปลี่ยนเอาทุกสิ่งทุกอย่างไป แต่สายสัมพันธ์ทางใจที่ก่อตัวขึ้น ระหว่างพระมหาเถระชาวกรุง กับอาจารย์ของหมู่คณะชาวหัวเมือง หาได้แปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลาไม่ กลับงอกงามขึ้นเป็นสายสัมพันธ์อันแนบแน่น จนเมื่อสหายธรรมอีกฝ่ายหนึ่งละสังขารไปตลอดกาล

คุณสมบัติ ๕ ประการ เป็นหนังสือที่แสดงถึงหลักธรรม อันเป็นหลักในสร้างความรัก ความนิยม ชมชอบ เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา แต่การที่จะสร้างความรัก ความนิยม ชมชอบ จนเข้าไปนั่งอยู่ในหัวใจของใครคนใดคนหนึ่งนั้นคงไม่ใช่เรื่องง่ายนัก ถ้าหาก เขาผู้นั้นปราศจากหลักธรรม ๕ ประการ ซึ่งเป็นคุณสมบัติแห่งการสร้างความรัก ที่ปรากฏอยู่ในหนังเล่มนี้

บันทึก

บันทึก

บันทึก

บันทึก

*ให้..*มองไปข้างหน้าอีก **๕๐** ปี
โดยกำหนดดูผลแห่งความเปลี่ยนแปลงครั้งละ ๑๐ ปี
ในทุก **๑๐** ปี ก็ยังต้องดูความเปลี่ยนแปลง ในแต่ละปี
และในแต่ละปี นั้น ก็ยังต้องดูความเปลี่ยนแปลง
ในทุกๆ วัน อีกด้วยจนกว่าจะถึง ๕๐ ปี เพื่อให้คาดการณ์
ว่า อีก ๕๐ ปีข้างหน้า จะเกิดอะไรขึ้น

สำหรับที่ยุโรป ตั้งใจว่า จะไม่ใช้เงินไทย
วางเป็นนโยบายเลยว่า ***ต้องเอาเงินฝรั่งสร้างวัดให้ฝรั่ง***
พระไปอยู่ประเทศไหน ก็เอาเงินประเทศนั้นสร้างวัด
เพราะถ้าเอาเงินไทยไปสร้างวัดในต่างประเทศ
เราจะต้องขนเงินบาทออกนอกประเทศเท่าไร
จึงจะสร้างวัดได้วัดหนึ่ง

๓๕ ปีก่อน ได้มาที่ ***นอร์เวย์*** และตั้งใจไว้ว่า
จะสร้างวัดให้ได้ ก็เป็นความจริงขึ้นมาแล้ว
แม้จะรอนานเป็นระยะถึง **๓๕** ปี จึงสามารถสร้างวัด
ที่นี่ได้ แต่ก็นับว่าคุ้มกับการรอคอย

"*ต่างประเทศ*"
เป็นคำที่เหมาะเหลือเกิน และเตือนใจเราทั้งหลาย
โดยเฉพาะพระธรรมทูต ท่านใช้คำว่า ***"ต่างประเทศ"***
ก็คือ ไม่ใช่ประเทศของเราพอเหยียบอีกประเทศหนึ่ง
นั่นก็คือ ไม่ใช่บ้านของเราเราจะไปอยู่เพื่ออะไร
จะไปอยู่ให้เขาเกิดความรู้สึกกับเราอย่างไร

ที่จริง ***พระโสณะ*** กับ ***พระอุตตระ***
ท่านก็พูดภาษาสุวรรณภูมิไม่ได้ เดียวนี้ ก็คือ ***นครปฐม***
เวลานั้น ***ชาวสุวรรณภูมิ*** จะพูดภาษาใดเราไม่รู้
แต่ท่านทั้งสองไม่รู้ภาษาของสุวรรณภูมิแน่
ท่านอยู่ถึงอินเดีย แล้วทำไมท่านจึงมาถึงสุวรรณภูมิได้
ท่านมาด้วยกันสององค์
แล้วทำไมพระไทยจะไปอเมริกาไม่ได้

เย็นหิมะ ในรอยธรรม

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)